

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 21. října 2022
Č.j. 2022 / 108571 / 570
Ke spis. zn.: Sp/2021/133/573
Počet stran: 69

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále jen „správní orgán“ či „ČNB“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a orgán dohledu nad činností spořitelních a úvěrních družstev podle zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění účinném do 30.9.2020 (dále jen „zákon o družstevních záložnách“), dále provedený vyhláškou č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška“), ve spojení s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (dále jen „Nařízení (EU) 575/2013“), rozhodla v řízení z moci úřední vedeném podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále též jen „přestupkový zákon“), ve spojení se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „správní řád“), pod spis. zn. Sp/2021/133/573, s Podnikatelskou družstevní záložnou, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, takto:

I.

Podnikatelská družstevní záložna, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, se uznává vinnou, že ke dni 5.6.2020 nedisponovala řídicím a kontrolním systémem, který by byl účinný, ucelený a přiměřený charakteru, rozsahu a složitosti rizik spojených s modelem podnikání a činností Podnikatelské družstevní záložny, IČO 630 83 868, a to současně v případě následujících složek řídicího a kontrolního systému sestávajících z:

- (i) **předpokladů řádné správy a řízení společnosti;**
- (ii) **řízení úvěrového rizika nebankovních subjektů a rizik spojených s úvěrovými činnostmi;**
- (iii) **systému vnitřní kontroly;**
- (iv) **prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a provádění mezinárodních sankcí,**

tedy porušila

povinnost upravenou ustanovením § 7a odst. 2 zákona o družstevních záložnách,

čímž se dopustila

přestupku podle ustanovení § 27b odst. 2 písm. a) zákona o družstevních záložnách,

za což se jí ukládá

podle ustanovení § 27b odst. 4 písm. d) zákona o družstevních záložnách pokuta ve výši 200 000 Kč (slovy dvě stě tisíc korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

II.

Podnikatelské družstevní záložně, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, ve spojení s § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč. Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Charakteristika účastníka řízení

1. Podnikatelská družstevní záložna, IČO 630 83 868 se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1 je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl Dr, vložka 2577 (dále jen „účastník řízení“).
2. Účastník řízení je oprávněn vykonávat činnosti v rozsahu uděleného povolení.

Okolnosti zahájení řízení z moci úřední

3. Dne 5.6.2020 byla doručením oznámení o zahájení kontroly č. j. 2020/068460/CNB/580 u účastníka řízení zahájena kontrola (dále jen „Kontrola“), jejímž předmětem bylo:
 - (i) správa a řízení včetně vnitřního kontrolního systému;
 - (ii) řízení úvěrového rizika nebankovních subjektů a rizik spojených s úvěrovými činnostmi účastníka řízení;
 - (iii) prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a v oblasti mezinárodních sankcí.

4. O zjištěních, k nimž správní orgán dospěl v rámci Kontroly, byl pořízen protokol o kontrole ze dne 22.3.2021, č.j. 2021/028931/CNB/580 (dále jen „Protokol o kontrole“).
5. Námitky proti Protokolu o kontrole nebyly ve stanovené lhůtě účastníkem řízení podány.
6. Účastník řízení předložil dne 17.5.2021 na výzvu ČNB ze dne 15.4.2021, č. j. 2021/039570/CNB/580, plán nápravných opatření zpracovaný v návaznosti na kontrolní zjištění učiněná v rámci Kontroly a následně dne 29.7.2021 předložil účastník řízení k výzvě správního orgánu ze dne 28.6.2021, č. j. 2021/069869/CNB/580, doplněný plán opatření k nápravě (dále jen „Harmonogram nápravných opatření“).

Průběh řízení z moci úřední

7. Řízení z moci úřední bylo s účastníkem řízení zahájeno dne 23.8.2021 doručením oznámení o zahájení řízení č.j. 2021/86169/570, ze dne 23.8.2021 (dále jen „Oznámení o zahájení řízení“).
8. Do správního spisu účastník řízení nahlédl dne 27.8.2021, o čemž byl pořízen protokol č.j. 2021/87720/570.
9. Vyjádření účastníka řízení k Oznámení o zahájení řízení bylo správnímu orgánu předloženo dne 13.9.2021, pod č. j. 2021/94939/570 (dál jen „Vyjádření k oznámení o zahájení řízení“). V rámci Vyjádření k oznámení o zahájení řízení požádal účastník řízení, s odkazem na zájem na efektivním uplatnění svých práv s ohledem na procesní ekonomii a rozsah spisového materiálu, o nařízení ústního jednání.
10. K žádosti účastníka řízení tak bylo přípisem ze dne 29.9.2021, č.j. 2021/100006/570, nařízeno ústní jednání, které se uskutečnilo dne 8.10.2021 a byl o něm pořízen protokol č.j. 2021/103947/570, jehož nedílnou součástí se stal i pořízený zvukový záznam předmětného ústního jednání.
11. Informace č.j. 2021/105384/570, ze dne 12.10.2021, o možnosti seznámit se ve lhůtě 15 dnů se správním orgánem shromážděnými podklady pro vydání rozhodnutí ve věci byla účastníku řízení doručena dne 12.10.2021.
12. Vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí, resp. učiněné v návaznosti na uskutečněné ústní jednání, bylo účastníkem řízení předloženo dne 4.11.2021, pod č. j. 2021/112695/570, a následně ještě doplněno dne 4.11.2021 přípisem č.j. 2021/113113/570 (dál jen „Vyjádření II“).

Úvod

13. Správní orgán s ohledem na charakter zjištěných nedostatků identifikovaných napříč řídicím a kontrolním systémem účastníka řízení a s ohledem na účastníkem řízení poskytnuté vyjádření, kde účastník řízení v obecné rovině vysvětluje, resp. uvádí do kontextu, důvody vzniku těchto nedostatků, tak i zejména deklaruje snahu po jejich konstruktivním vyřešení, přistoupil k zařazení úvodního přehledu systémově podstatných zjištění, kdy na některá z nich účastník řízení právě ve svém vyjádření reaguje. Jednotlivé konkrétní identifikované nedostatky jsou potom podrobně rozebrány níže v textu tohoto

rozhodnutí, včetně jejich vyhodnocení z pohledu správního orgánu a uvedení relevantní právní kvalifikace.

14. Správní orgán v rámci Kontroly na místě prověřil jednotlivé složky řídicího a kontrolního systému účastníka řízení a to při zohlednění jím vyvíjené obchodní činnosti, kterou lze bezesporu označit za velmi omezenou. Přesto je na místě konstatovat, že:
- činnost účastníka řízení byla do značné míry poznamenána velmi **nízkou rekonstruovatelností** a s ní související **vysledovatelností** jednotlivých procesů, která ve svém důsledku prakticky znemožňovala prověření řídicího a kontrolního systému účastníka řízení, jež by odpovídalo jeho velikosti, složitosti jeho obchodní činnosti, vnitřnímu organizačnímu uspořádání a podstupovaným rizikům (blíže viz zejména část 1.4. Funkce řízení rizik; 1.7. Rekonstruovatelnost Úvěrového procesu; 1.8. Zajištění vhodnosti osob; 1.9. Kontrolní funkce; 1.10. Celkové předpoklady výkonu regulované činnosti; 2.2. Ekonomicky spjaté osoby; 2.3. Proces posuzování úvěrových obchodů; 2.4. Proces schvalování úvěrových obchodů; 2.5. Poskytování úvěrových rámců a bankovních záruk (úvěrová administrace); 2.6. Zajištění; 2.7. Sledování bonity klientů, monitoring; 2.8. Kategorizace; 2.9. Proces tvorby opravných položek Protokolu o kontrole);
 - v podmínkách účastníka řízení **nebyly obecně zajištěny přiměřené předpoklady pro řádné řízení rizik** (blíže viz zejména část 1. Správa a řízení, vnitřní kontrolní systém; 3.6. Řídicí a kontrolní systém (v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu) Protokolu o kontrole);
 - **personální zajištění činnosti orgánů a klíčových funkcí** účastníka řízení **neodpovídalo** jeho potřebám (blíže viz zejména část 1.9.1. Kontrolní komise; 1.9.2. Interní audit a 1.9.3. Compliance Protokolu o kontrole);
 - byly identifikovány četné **nesoulady vnitřních předpisů s požadavky relevantních právních předpisů** (blíže viz zejména část 1.6. Vnitřní předpisy Protokolu o kontrole);
 - **řízení rizika střetu zájmů** ze strany účastníka řízení **vykazovalo nedostatky** zásadního charakteru (blíže viz zejména část 1.1. Oddělení neslučitelných funkcí v rámci představenstva; 1.4. Funkce řízení rizik a 2.3. Proces posuzování úvěrových obchodů; 2.4. Proces schvalování úvěrových obchodů; 2.5. Poskytování úvěrových rámců a bankovních záruk (úvěrová administrace); 2.6. Zajištění Protokolu o kontrole);
 - účastníkem řízení nastavený **systém vnitřní kontroly v praxi selhal**, když nedostatky řídicího a kontrolního systému neodhalil (blíže viz zejména část 1.9. Kontrolní funkce Protokolu o kontrole);
 - **systémové nedostatky** byly zjištěny rovněž v oblasti **prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu** (blíže viz část 3. Prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a v oblasti mezinárodních sankcí Protokolu o kontrole).
15. Zjištění, která vedla správní orgán k závěru o spáchání příslušného přestupku a k rozhodnutí o uložení pokuty, jsou obsažena v Protokolu o kontrole v kapitole 1, která podrobně popisuje selhání orgánů a osob v klíčových funkcích a nedostatečné řízení rizika střetu zájmů a dále v kapitole 2 popisující nedostatky v oblasti řízení úvěrového rizika.

Konkrétně se jedná o kapitoly 1.1. až 1.4., 1.6. až 1.10., 2.1. až 2.9. Protokolu o kontrole, které zde správní orgán pro účely tohoto řízení rekapituluje:

I. Správa a řízení, vnitřní kontrolní systém

1.1. Oddělení neslučitelných činností v rámci představenstva

1. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.1. Protokolu o kontrole):*
16. Organizační řád účastníka řízení mj. předpokládal oddělení odpovědnosti za řízení obchodních činností od odpovědností za řízení rizika úvěrového, tržního, operačního a rizika koncentrace až do úrovně vrcholného vedení. Z vnitřních předpisů a účastníkem řízení doložené další dokumentace - dokumentu „Organizační struktura.xlsx“ však vyplývalo, že do působnosti představenstva jako kolektivního orgánu spadaly obchodní činnosti, řízení rizik, finance, administrace, provoz a IT, tj. veškeré činnosti účastníka řízení vyjma činností spadajících do působnosti dalších orgánů účastníka řízení, přičemž nedošlo k pověření jednotlivých členů činnostmi, které měly být vzájemně odděleny.
17. V praxi dva členové představenstva odpovídali za obchodní činnosti a finanční analýzy klientů a třetí člen představenstva za obchodní činnost a za účetnictví.¹ Ačkoli počet členů představenstva umožňoval rozdělení činností/procesů účastníka řízení do působnosti jednotlivých členů tohoto orgánu, nebyl určen člen představenstva, jenž by byl odpovědný za řízení rizik, a nikoli současně za obchodní činnosti.
18. Vymezení kompetence úvěrové komise (viz § 6 zákona o družstevních záložnách) nevyčerpává agendu řízení rizik, a tedy v podmínkách družstevních záložen, kdy dochází k vynětí určitých kompetencí statutárního orgánu ve prospěch úvěrové komise přímo ze zákona, nelze na naplnění požadavku rozdělení kompetencí mezi členy představenstva tak, aby výkon určitých činností nezajišťovala jediná osoba, rezignovat.
19. **Účastník řízení tím, že nezajistil oddělení neslučitelných činností až do úrovně představenstva, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**

1.2. Vymezení odpovědnosti pracovníků

20. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.2. Protokolu o kontrole):*
21. Organizační řád účastníka řízení (bod 23.1) odkazoval na „popisy práce konkrétních osob“ v příloze dokumentu, avšak zmiňované konkrétní popisy nebyly vyhotoveny². Pracovní smlouvy pracovníků účastníka řízení obsahovaly jen obecný popis kompetencí příslušného pracovníka. V praxi měli být pracovníci o svých kompetencích a úkolech,

¹ Předseda představenstva i místopředseda představenstva se kromě „vyhodnocení finančních analýz“ měli zabývat „obchodní činností“ - viz dokument „Organizační struktura“, list „Činnosti“, zbývající člen představenstva zajišťoval rovněž „obchodní činnosti“ - viz tentýž dokument, list „Střet zájmů“. Proces/systém řízení rizik spadal do kompetence všech členů představenstva – viz Strategie řízení rizik.

² Účastník řízení v reakci na dotaz avizoval předpokládanou nápravu a zajištění písemné úpravy.

o svých nadřízených a podřízených informování představenstvem při uzavření pracovněprávního vztahu a prostřednictvím vstupních školení.³ Vnitřní předpisy svěřovaly řadu činností⁴, tzv. pověřenému pracovníku (dále jen též „POP“). Organizační zařazení pověřeného pracovníka však nebylo ve vnitřních předpisech specifikováno. V praxi pak byla za POP ve většině případů označena pracovnice s primárními odpovědnostmi v oblasti podpory obchodních činností a řízení vztahů se členy⁵ a v několika případech roli POP současně s ní vykonával i předseda KK⁶. Řada činností patřících dle metodiky do odpovědnosti POP pak byla vykonávána i osobami, jimž nebyla role POP či odpovědnost za jejich výkon ve vnitřních předpisech přiřazena.

22. **Účastník řízení tím, že vnitřními předpisy nestanovil jednoznačně odpovědnosti, resp. kompetence pracovníků, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a § 20 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**

1.3. Úvěrová komise

23. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.3. Protokolu o kontrole):*
24. Dle stanov účastníka řízení a rovněž i dle čl. 21.6. Organizačního řádu, v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 až 3 zákona o družstevních záložnách mělo patřit rozhodování o zajištění poskytovaných úvěrů a o poskytování úvěrů i záruk členům do působnosti úvěrové komise. Dle čl. 16.9. Stanov nebylo představenstvo povinno úvěr nebo záruku, o nichž kladně rozhodla úvěrová komise, poskytnout. I z čl. 1.6. a 1.7. vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů vyplývalo, že představenstvo mělo vydávat konečné rozhodnutí o uzavření konkrétní úvěrové smlouvy a poskytnutí úvěru či záruky. Dle vnitřního předpisu mohlo představenstvo rozhodnout o neposkytnutí úvěru i v případech, kdy úvěrová komise souhlasné stanovisko udělila a naopak.
25. **Nastavení procesu, jež umožňovalo představenstvu účastníka řízení rozhodnout o poskytnutí úvěru či záruky členům účastníka řízení i v případech, kdy úvěrová komise souhlasné stanovisko k jejich poskytnutí nevydala, bylo v rozporu se Stanovami účastníka řízení a zejména pak představovalo porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 6 odst. 1 až 3 zákona o družstevních záložnách, dle kterého rozhodování o poskytnutí úvěrů a záruk členům spadá výlučně do kompetence úvěrové komise.**

³ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁴ Dle vnitřních předpisů měl POP odpovědnosti napříč celým úvěrovým procesem bez ohledu na to, zda se jedná o spíše obchodní činnosti či o činnosti v oblasti řízení rizik. Zejména byl odpovědný v oblasti vedení úvěrového spisu, evidence údajů o klientech/úvěrových případech, kompletace podkladů od klienta, analýzy informací od klienta ve fázi přípravy úvěrového případu, vyhodnocení předpokladu platební schopnosti klienta a dostatečnosti poskytovaného zajištění, za lustrace ve veřejných seznamech, koordinaci přípravy smluvní dokumentace, kontrolu plnění podmínek pro čerpání, kontrolu právního a fyzického stavu zajištění, za provedení pravidelného prověření stavu a hodnoty zajištění, identifikaci výrazného poklesu hodnoty zastavené nemovitosti a monitoring.

⁵ Viz „Organizační struktura.xlsx“.

⁶ Jenž byl též odpovědný za výkon funkce compliance.

1.4. Funkce řízení rizik

26. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.4. Protokolu o kontrole):*
27. Žádný dokument účastníka řízení nespécifikoval osobu odpovědnou za funkci řízení rizik, resp. osobu ve vedení této funkce. Vyjádření kontrolního orgánu k pověření osoby zajišťováním výkonu funkce řízení rizik, ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 Vyhlášky, nebylo účastníkem řízení doloženo. Dle vyjádření účastníka řízení byl osobou vykonávající funkci řízení rizik - risk manažer účastníka řízení (dále i „RM“).⁷
28. **Statut a předmět funkce řízení rizik nebyly účastníkem řízení písemně upraveny, resp. náležitě schváleny, došlo tak k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 18 odst. 3 písm. b) Vyhlášky.**
29. RM k jednotlivým případům zpracovával obecné stanovisko/vyjádření k poskytnutí úvěru (písemná vyjádření k poskytnutí bankovních záruk nezpracovával). Konkrétní zaměření ani rozsah posouzení případu/klienta ze strany RM nicméně nebyly ze stanoviska jednoznačně zřejmé. Vyjádření byla ze strany RM vytvářena i v případech úvěrovaných klientů, k nimž měl RM personální vazby či vazby z titulu poskytnutého zajištění osobou blízkou RM, tj. v situacích, s nimiž je spojeno zvýšené riziko střetu zájmů a jeho důsledků.⁸ Jednalo se o případy klientů: [redacted]⁹, [redacted]¹⁰ a [redacted].¹¹ V rámci Kontroly byly zjištěny vazby RM i na další, v době kontroly na místě neúvěrované, klienty účastníka řízení, kterými byly společnosti: [redacted]¹², [redacted]¹³, [redacted]¹⁴, [redacted]¹⁵, [redacted]¹⁶ a [redacted].^{17, 18}

⁷ Pan [redacted].

⁸ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl: „PDZ při hodnocení rizik v případě klienta [redacted] jiný přístup neuplatnila. Postupovala stejně, jako u jakéhokoli jiného klienta, vedle posouzení rizik ze strany RM zvažují předmětná rizika v rámci své činnosti i ostatní útvary (UK, Compl / KK, Předst)“ – viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, dokument „[redacted] s komentáři-FINAL.pdf“.

⁹ Jednak z titulu prokuristy společnosti od 30. 7. 2007 a dále s ohledem na skutečnost, že pro zajištění úvěru klienta poskytla pí [redacted] zajištění (zástava movitostí).

¹⁰ Úvěr klienta byl mj. zajištěn finančním kolaterálem a zástavou nemovitosti poskytnutými manželkou RM, pí [redacted] a navíc společnost [redacted] měla významné obchodní vazby na společnost [redacted], kde byl p. [redacted] od 20. 1. 2017 statutárním ředitelem. Dále byl p. [redacted] osobou pověřenou k nakládání s prostředky na účtu klienta, společnosti [redacted].

¹¹ Úvěr byl poskytnut na přeřinancování závazku klienta u společnosti [redacted], v níž byl p. [redacted] statutárním ředitelem. A dále pro zajištění úvěru klienta byla s p. [redacted] coby zástavcem sjednána zástava nemovitosti.

¹² Z titulu statutárního ředitele společnosti od 27. 1. 2017.

¹³ Z titulu prokuristy společnosti od 7. 6. 2010.

¹⁴ Z titulu jednatele společnosti od 7. 9. 2018.

¹⁵ Z titulu jednatele společnosti od 19. 9. 2018.

¹⁶ Z titulu prokuristy společnosti od 19. 11. 2018.

¹⁷ Z titulu prokuristy společnosti od 9. 1. 2019.

¹⁸ K vazbě přes funkci prokuristy se v emailu ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, dokument „[redacted] s komentáři-FINAL.pdf“ PDZ vyjádřila: „Funkce prokuristy je generální plnou mocí, tedy výkonem zastupitelského oprávnění na základě pokynů

30. Nedostatečná rekonstruovatelnost posouzení úvěrových případů (jeho rozsahu) osobou odpovědnou za proces řízení rizik představovala porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.
31. Účastník řízení tím, že nepostupoval tak, aby bylo dostatečně zamezeno vzniku možného střetu zájmů, neboť umožnil, aby RM dával doporučení k poskytnutí úvěrů bez ohledu na náležité vyhodnocení a řízení rizika jeho zájmu a zájmu účastníka řízení, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 21 odst. 1 Vyhlášky.
32. Byť se rizika předmětných úvěrových obchodů materiálně nelišila od rizik ostatních obchodů a přestože o jejich poskytnutí rozhodovala úvěrová komise (tj. bez jejího souhlasu nemohlo dojít k uzavření úvěrové smlouvy), zůstává faktem, že v daných případech uplatněné postupy nepodporovaly funkčnost a efektivnost rozhodování o uzavírání smluv o úvěrech a dalších doprovodných smluv, v důsledku čehož mohlo docházet ke zvýšení rizika umožnění zneužití zdrojů nebo zakrývání nedostatků nebo jiného nepatřičného jednání včetně obcházení účelu právních předpisů. Účastník řízení tedy porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 6 písm. b) bodu 3 Vyhlášky.
33. Obdobně v případě řízení rizika střetu zájmů při zajišťování řízení rizika zneužití účastníka řízení pro legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování terorismu byl identifikován nedostatek personálních předpokladů pro řádné řízení tohoto rizika. Ze seznamu 40 transakcí/interních hlášení podezřelého obchodu (dokument *Přehled sledovaných transakcí 19-20 dle HZ AML.xlsx*)¹⁹ vyplynulo, že všechny transakce prověřil RM a AML officer [REDACTED], přestože v případě některých klientů se mohlo jednat o střet zájmů. Např. u účtu/ů společností [REDACTED] (č. člena [REDACTED]) a [REDACTED] (č. člena [REDACTED]) byl [REDACTED] veden jako disponent, u společnosti [REDACTED] (č. člena [REDACTED]) jako prokurista²⁰ a u klienta [REDACTED] (č. člena [REDACTED]) byl osobou blízkou. U společnosti [REDACTED] (č. člena [REDACTED]) byla skutečným majitelem osoba jemu blízká ([REDACTED]).
34. Ve výše uvedených případech tak byla zapojena do rozhodovacích procesů týkajících se řízení rizika zneužití účastníka řízení pro legalizaci výnosů z trestné činnosti či

a rozhodnutí toho, kdo prokuru udělil, na rozdíl od statutárního orgánu nejde o obchodní řízení klienta (to vykonává statutár). Vazba funkcí prokury nečiní ze zastupované společnosti ani mezi nimi navzájem spojené osoby nebo osoby blízké. A contrario, informace, jimiž RM jako prokurista o jím zastupované společnosti disponuje, jsou pro PDZ přínosné právě pro znalost jeho obchodních vztahů, obchodní činnosti, ekonomické situaci, aktuální korporátní, personální i finanční situaci. Prohlášení o nezávislosti [REDACTED] dosud nemáme, napravíme a formálně budeme zachycovat a sledovat případy, aby nerozhodoval o záležitostech klientů, v nichž má účast nebo rozhodující funkci. RM / [REDACTED] nemá rozhodovací pravomoc o poskytnutí žádného produktu komukoli.“

¹⁹ E-mail „RE: CNB - kontrola - dotazy z 21.1. – odpovědi ze dne 28.1.2021“, č.j. 2021/013908/CNB/580.

²⁰ Viz přehled klientů účastníka řízení, e-mailem „RE: Prodloužení termínu pro dodání dokumentů a podkladů ke kontrole ČNB - oblast AML/CFT“ dne 4. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

financování terorismu osoba, u níž bylo třeba s ohledem na uvedené vazby předpokládat, že její zájmy nemusejí být v souladu se zájmy účastníka řízení a že tato osoba před zájmy účastníka řízení své zájmy upřednostní. Tato skutečnost dokumentuje absenci náležitého řízení rizika střetu zájmů ze strany účastníka řízení.

35. **Tím, že řídicí a kontrolní systém účastníka řízení neobsahoval postupy pro zamezení vzniku možného střetu zájmů a naopak byl nastaven tak, že mohl toto riziko a jeho důsledky pro účastníka řízení zvyšovat, účastník řízení porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 16 písm. d) Vyhlášky.**

1.5. Vnitřní předpisy

36. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 1.6. Protokolu o kontrole):*
37. Systém vnitřních předpisů, proces jejich tvorby a aktualizace měl účastník řízení upraven ve vnitřním předpisu Compliance.²¹ Z přílohy č. 1 tohoto předpisu vyplývalo, že se systém vnitřních předpisů účastníka řízení skládal ze stanov, vnitřních předpisů, jednacích řádů a vnitřních účetních předpisů.
38. Dle vnitřního předpisu Compliance nabývaly vnitřní předpisy platnosti schválením příslušným orgánem účastníka řízení, jímž mělo být představenstvo, „pokud nevyplývalo ze zákona, stanov nebo vnitřního předpisu jinak“. Ucelenou písemnou úpravu, z níž by byly jednoznačně zřejmé kompetence pro schvalování jednotlivých druhů vnitřních předpisů²², tak metodika neobsahovala.
39. Z přehledu vydávaných vnitřních předpisů (dokument „PDZ - výpis přehledu předpisů - 200904.xlsx“) vyplývalo, že účastník řízení kromě obecně označených vnitřních předpisů vydával i další kategorie vnitřních předpisů, a to směrnice a pokyny. Ačkoli z metodiky nevyplýval odlišný přístup účastníka řízení při vydávání či připomínkování jednotlivých pod/druhů vnitřních předpisů, v praxi, dle vyjádření účastníka řízení²³, pokyny a směrnice nepodléhaly povinnému připomínkovému řízení jako ostatní druhy vnitřních předpisů a nespádaly výhradně do schvalovací kompetence představenstva. Účastníkem řízení byla dále vydávána písemná úprava procesů/pravidel i prostřednictvím tzv. „doporučení“, jejichž závaznost, působnost ani účinnost, stejně jako jejich příp. zařazení do hierarchie vnitřních předpisů ani z vnitřního předpisu Compliance a ani ze samotných doporučení nevyplývaly.²⁴ Dle vyjádření účastníka řízení byla „doporučení“ závazná jejich schválením ze strany představenstva, resp. podpisem dvou členů představenstva.²⁵

²¹ Pro účely kontroly byl předložen vnitřní předpis účinný od 1. 7. 2018, pod názvem souboru „2018_06_30 VP VRK Compliance.doc“.

²² Např. doporučení ze strany úvěrové komise, jež byly u účastníka řízení vydávány.

²³ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“; dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

²⁴ Jedním z nich bylo i Doporučení úvěrové komise k poskytování BZ z 10/2017.

²⁵ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“; dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“ a email z 28. 7. 2020 „Re: CNB - PDZ kontrola“, dokument „Podklady k bonitě a komentáře.docx“.

40. Pravidla pro určení osob odpovědných za tvorbu vnitřních předpisů²⁶ a identifikaci povinně připomínkových míst nebyla ve vnitřních předpisech rovněž obsažena.²⁷
41. Z vnitřního předpisu Compliance vyplývalo, že měl být vnitřní předpis, resp. jeho novelizace předložena Compliance officerovi k posouzení souladu s platnými právními a vnitřními předpisy.²⁸ Jiný útvar coby připomínkový vnitřních předpisů ve vnitřním předpisu Compliance specificky určen nebyl. Za povinné připomínkové místo nebyl, a to hlavně ve vztahu k relevantním vnitřním předpisům nastavujícím proces řízení rizik, jednoznačně označen útvar řízení rizik či risk manažer.²⁹
42. Přestože vnitřní předpis Compliance stanovil obecný požadavek na pravidelné sledování aktualizace předpisů, periodicitu pravidelných kontrol aktuálnosti vnitřních předpisů již blíže nespecifikoval.
43. **Nedostatečná písemná úprava procesu tvorby a aktualizace vnitřních předpisů představovala porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1, 2 a 5 Vyhlášky.**
44. Povinností účastníka řízení bylo promítnout požadavky stanovené na řídicí a kontrolní systém a jeho součásti a postupy k jejich splnění při výkonu dalších činností do vnitřních předpisů. Účastník řízení při této činnosti postupoval tak, že jeho vnitřní předpisy obsahovaly obraty „není-li vnitřním předpisem stanoveno jinak“³⁰ či „pokud nevyplývá ze zákona, stanov či vnitřního předpisu jinak“^{31, 32}. Jakkoli nelze zpochybňovat skutečnost, že jak vnitřní předpisy vyšší síly (stanovy vůči dalším vnitřním předpisům), tak právní předpis je třeba v případě rozporu aplikovat přednostně, je faktem, že k těmto situacím vyžadujícím použití interpretačních pravidel přednosti nemá v podmínkách úvěrové instituce docházet.
45. Vnitřní předpisy úvěrových institucí mají být současně jednoznačné a vzájemně v souladu, mají být ale i náležitě podrobné a ve výsledku uživatelsky plnohodnotné. Má být tedy s maximální možnou měrou zajištěno, aby praktický postup podle vnitřního předpisu nebyl v rozporu s postupy předpokládanými jinými vnitřními předpisy či dokonce s právními předpisy. Pokud je některý vnitřní předpis vůči jinému speciální, je třeba tento vztah výslovně upravit (úpravou hierarchie vnitřních předpisů, úpravou subsidiarity či

²⁶ Vyjma vnitřních účetních předpisů.

²⁷ Dle vyjádření účastníka řízení novela vnitřního předpisu již obecný požadavek zajistit podmínky od osob odpovědných za výkon činnosti, jež je příslušným předpisem a jeho novelou dotčeny, obsahovala. Aktualizované znění vnitřního předpisu však nebylo v rámci kontroly doloženo.

²⁸ U řady vnitřních předpisů byli p. ████████ či „compliance“ označeni za osobu/útvary odpovědné za samotné vytvoření a aktualizaci vnitřního předpisu. Např. se jednalo o Organizační řád, Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření – úplné znění, Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou, Řízení rizika likvidity, VP Compliance, Metodiku řízení úvěrového rizika, Základní zásady odměňování, Přijetí nového člena a ukončení členství, VP ŘKS a statut IA, VP IA výkon.

²⁹ Dle vyjádření účastníka řízení se však risk manažer v praxi připomínkového řízení účastnil.

³⁰ Např. vnitřní předpis Proces schvalování úvěrů (odst. 21.1).

³¹ Např. vnitřní předpis Compliance.

³² Z vnitřního předpisu Compliance a ani z jiných záložnou vydaných vnitřních předpisů/dokumentů nevyplývala odlišná hierarchická úroveň jednotlivých záložnou vydávaných vnitřních předpisů.

cestou delegace mezi jednotlivými předpisy).

46. **Účastník řízení nezajistil dostatečné předpoklady pro řádný výkon činnosti na základě dodržování správně nastavených vnitřních předpisů. Nejednoznačná úprava pravidel účastníka řízení jeho vnitřními předpisy, představovala porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 Vyhlášky a dále nezajišťovala dostatečné předpoklady pro zabezpečení výkonu compliance, resp. souladu vnitřních předpisů s právními předpisy a činnostmi, vedla tedy k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 3 písm. a) bod 1 a odst. 5 Vyhlášky.**

1.6. Zajištění vhodnosti osob

47. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.8. Protokolu o kontrole):*

Proces zajišťování vhodnosti osob

48. Systém zajišťování vhodnosti (odborné způsobilosti, tedy znalostí a zkušeností, a důvěryhodnosti)³³ postrádal metodickou úpravu vnitřními předpisy.³⁴ V tomto ohledu došlo k novelizaci zákona o družstevních záložnách, jejíž podstatou je, že ode dne 1. 10. 2020 odpadl režim správních řízení vedených ČNB v otázkách vhodnosti osob. Účastník řízení tuto změnu právní úpravy do vnitřních předpisů včas nepromítl.
49. **Absencí adekvátního nastavení systému zajišťování vhodnosti osob účastník řízení porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 Vyhlášky, tj. nepromítl adekvátně do podmínek jeho činnosti formou vnitřních předpisů příslušný požadavek právních předpisů.**

1.7. Kontrolní funkce

50. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.9. Protokolu o kontrole):*

³³ Viz též obecné pokyny k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích (EBA/GL/2017/12), jež předpokládají mj. například i dostatečnou časovou kapacitu věnovanou výkonu funkce.

³⁴ V tomto ohledu účastník řízení sdělil, že „Podrobný předpis detailně upravující posuzování vhodnosti osob se stanovením konkrétních požadavků na jednotlivé funkce (tedy provedení kogentních norem upravujících obecnou povinnost záložny zajistit výkon funkcí i ostatních pracovních pozic osobami s dostatečnou kvalifikací, zkušeností, důvěryhodnými a bezúhonnými, které dodržujeme) dosud z důvodu vytíženosti, jak probíhající kontrolou, jejíž výsledky, jak jsme uvedli bychom rádi efektivně a správně zohlednili napříč celou strukturou řízení, komunikace a kontroly v naší záložně, tak z důvodů omezení a výpadků personálu v souvislosti s onemocněním nebo podezřeními na COVID, dosud nebyl přijat (předpokládá mimo jiné též společné poradní jednání orgánů záložny a personalisty).“ E-mail doručovaný dne 14. 1. 2021 v 12:21 hod., předmět: „RE: CNB - PDZ kontrola – žádost“, od: [redacted]@[redacted].cz.

1.7.1 Kontrolní komise

51. Dle Organizačního řádu spadaly výkon compliance, interní právní služby i výkon interního auditu do působnosti kontrolní komise. Účastník řízení ve VP ŘKS a statut IA (čl. 4.1) stanovil, že osoba interního auditora (OIA) nesmí být členem představenstva ani členem jeho kontrolní komise ani jiných orgánů, u nichž by mohlo dojít ke střetu zájmů. Dle Organizačního řádu však mohl být člen kontrolní komise pověřen výkonem interního auditu nebo jeho částí. Různá metodická úprava vedla k porušení povinnosti dle § 21 odst. 6 Vyhlášky (neslučitelnost výkonu vnitřního auditu s členstvím v orgánu).
52. Navíc vlastní vymezení kompetence kontrolní komise usnesením představenstva odporuje právním předpisům. Představenstvo totiž není nadáno pravomocí určovat, že kontrolní komise či některý z jejích členů bude zajišťovat výkon takovýchto činností (ať už má jít o vnitřní audit nebo o funkci compliance). Takováto ingerence do agendy kontrolního orgánu je nepřijatelná.
53. Interním auditorem byla osoba, jež nebyla členem statutárního či kontrolního orgánu účastníka řízení, a předseda KK byl pověřen dílčím výkonem IA, konkrétně auditní činností v oblasti IT.
54. Ve vnitřním předpise Compliance dále účastník řízení stanovil, že by kontrolní komise měla pravidelně nejméně jednou ročně vyhodnocovat činnost compliance. A současně, že s ohledem na rozsah činnosti, vnitřních předpisů a organizační strukturu účastníka řízení by měl zajišťovat výkon činnosti Compliance officera pověřený člen kontrolní komise. Účastník řízení tak prostřednictvím vnitřních předpisů stanovil KK dohlížecí roli nad činností výkonné kontrolní funkce compliance a současně jednomu z členů KK stanovil odpovědnost za výkonnou (kontrolní) činnost v rámci výkonu compliance.
55. Rovněž v tomto případě představuje takovéto usnesení představenstva překročení jeho kompetencí. V praxi pak bylo toto usnesení dodržováno, nebylo nicméně doprovázeno opatřeními ve vztahu k rizikům, která ze souběhu funkce člena KK a osoby ve vedení funkce compliance vyplývala. **Nebyly tak zajištěny dostatečné předpoklady pro omezení rizika střetu zájmů u člena KK, jenž měl s ohledem na nastavené procesy a kolektivní odpovědnost KK provádět dohled nad vlastní činností (výkonem funkce compliance).**
56. V praxi výkon compliance coby Compliance officer u účastníka řízení zajišťoval předseda KK. Naplnění požadavků na kontrolní systém, tedy i na výkon compliance (zajišťovaný předsedou KK) navíc podléhalo přezkumu interním auditem, jenž však byl rovněž organizačně zařazen pod KK (tedy i jejího předsedu). **Koncentrace kompetencí na úrovni KK s sebou přinášela zvýšené riziko střetu zájmů, což ve svém důsledku vedlo k oslabení předpokladů pro zajištění funkčního a efektivního kontrolního systému.**
57. **Z doložených zápisů z jednání KK (za období let 2019-2020) je patrné, že KK neposuzovala činnost osob ve vedení funkce compliance a interního auditu, účastník řízení tak porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 14 odst. 2 věta druhá Vyhlášky.**

1.7.2 Interní audit

58. Primární metodická úprava interního auditu byla upravena ve dvou vnitřních předpisech³⁵, jež dle potvrzení účastníka řízení obsahovaly historické nastavení postupů a pravidel a z hlediska obsahového pojetí a složitosti písemné úpravy neodpovídaly v praxi zajišťovanému výkonu IA.³⁶ Prostřednictvím smlouvy o výkonu činnosti interního auditu³⁷ uzavřené mezi účastníkem řízení a osobou interního auditora (OIA) se nicméně interní auditor zavázal postupovat při výkonu své funkce dle uvedených vnitřních předpisů. **Účastník řízení pak v uvedených vnitřních předpisech definoval celou řadu odpovědností IA, které však v praxi nebyly ze strany OIA zajišťovány, příp. jejichž provedení nebylo rekonstruovatelné.**
59. Dle vnitřních předpisů účastníka řízení měla být OIA sestavována na roční bázi analýza rizik a vytvářen tříletý strategický plán a na roční bázi pak sestavován periodický plán. **Aktuální strategický plán interního auditu, z něhož by bylo patrné efektivní rozvržení činnosti interního auditu³⁸ ani periodický plán interního auditu ovšem nebyly ze strany OIA vytvářeny.³⁹**
60. **Z vnitřních předpisů, doložené analýzy rizik ani jiné dokumentace nebylo zřejmé, do jaké auditní oblasti, ve smyslu základního členění procesů definovaného ve VP IA výkon⁴⁰, účastník řízení zařazoval proces řízení úvěrového rizika a proces poskytování úvěrů⁴¹.**
61. Ačkoli z metodiky vyplývalo, že osoba interního auditora by měla předkládat představenstvu účastníka řízení minimálně dvakrát za rok vyhodnocování plnění nápravných opatření, dále pak představenstvu a kontrolní komisi jedenkrát za rok předkládat hodnotící zprávu o kvalitě činnosti externího auditora, **v praxi nebyly tyto hodnotící zprávy ze strany interního auditu zpracovávány.⁴²**
62. Z čl. 2 VP ŘKS a statut IA vyplýval požadavek na provádění nezávislé, objektivní ujišťovací a konzultační činnosti interního auditu zaměřené na přidávání hodnoty a zdokonalování procesů u účastníka řízení s tím, že internímu auditu podléhají veškeré

³⁵ VP ŘKS a statut IA a VP IA výkon.

³⁶ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

³⁷ Dokument „2011_12_30 smlouva s [REDACTED] - účinná od 1.1.2012.pdf“. V dokumentu nebyl sjednán časový rámec/minimální kapacity pro výkon IA. V praxi interní auditor, dle svého prohlášení, uvolňoval kapacity pro výkon své činnosti v řádu jednotek hodin jednou až dvakrát týdně. Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

³⁸ V souladu s regulatorními požadavky, dle nichž by měl strategický plán efektivně rozvrhovat činnosti interního auditu na období, na které je tento plán sestavován.

³⁹ Strategický plán byl vytvořen v roce 2016 a nebyl od té doby aktualizován. PDZ avizovala nápravu stavu.

⁴⁰ Obchod a marketing, finanční trhy, financování skupiny, řízení bilance skupiny, vypořádání obchodů, řízení rizik, finanční řízení, provoz, IT, právní, compliance, personální, správa a řízení.

⁴¹ Resp. subprocesy typu proces posouzení bonity a úvěruschopnosti klientů, proces schvalování, proces ESS, proces přijímání, evidence a oceňování zajištění, proces administrace úvěrů/záruk či proces tvorby vnitřních předpisů.

⁴² Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

činnosti účastníka řízení.

63. Kontrolní činnosti provedené OIA v **oblasti úvěrového procesu a procesu řízení úvěrového rizika nebyly rekonstruovatelné**. Např. dle vyjádření osoby pověřené výkonem interního auditu byl v 2/2020 prověřen „administrativní postup prověřování úvěrů“, nicméně záznam z posouzení vytvořen nebyl.
64. Účastník řízení **nedoložil, že byl v průběhu tříletého horizontu strategického plánování interním auditem komplexně prověřen proces poskytování úvěrů a záruk/proces řízení úvěrového rizika, ať už v podobě uskutečněného komplexního auditu či dílčích auditů zaměřených na jednotlivé části úvěrového procesu a procesu řízení rizik**.
65. Za období od 7/2018 do 10/2020 účastník řízení předložil výčet všech zpráv z auditů a šetření i samotné zprávy z auditu, z nichž vyplývalo, že **pouze jeden audit byl zaměřen na dílčí část úvěrového procesu/procesu řízení rizik**. Jednalo se o dílčí audit zaměřený na proces tvorby OP.⁴³ Zpráva z uvedeného auditu neobsahovala údaje, z nichž by bylo zřejmé, na jakém konkrétním vzorku byl audit proveden, jaké zdroje informací byly pro audit využity, a závěry interního auditora nebyly podloženy žádnými analýzami ani jinými konkrétními informacemi z auditu. Dle metodické úpravy ve VP IA výkon měl být před zahájením auditu interním auditorem zpracováván program auditu, dále měl být veden auditorský spis, zpracována a metodikou určeným osobám distribuována Zpráva o auditu. Programy auditů však zpracovávány nebyly.
66. Dle čl. 9 VP ŘKS a statut IA byla OIA odpovědná za písemné souhrnné vyhodnocení funkčnosti a účinnosti vnitřního řídicího a kontrolního systému záložny prováděné na alespoň roční bázi. **V praxi se interní auditor, dle svého vyjádření, zabýval posouzením ŘKS účastníka řízení nicméně záznam z takového posouzení zpracovával Compliance officer. Z účastníkem řízení doloženého dokumentu⁴⁴ navíc vyplývalo, že se jednalo o posouzení souladu mezi nastavením ŘKS ve vnitřních předpisech s požadavky na ŘKS vyplývajícími z právních předpisů, a nikoli o zprávu, jež by obsahovala bližší popis nálezů a závěrů z interního posouzení funkčnosti a efektivnosti nastaveného, a v praxi uplatňovaného, ŘKS. Zpráva tohoto typu posouzení účastníkem řízení zpracována nebyla.**
67. Dále bylo na základě požadavku předložení všech výstupů z vnitřních auditů vč. auditních spisů za období ode dne 1. 1. 2017 zjištěno, že kromě výše zmíněného vnitřního auditu vnitřní audit zpracoval další 3 zprávy. Předně jde o dvě zprávy, jejichž obsahem je popis činnosti vnitřního auditu v příslušném roce, přehled a vyhodnocení kontroly provedení nápravných opatření vyplynuvších z činnosti vnitřního auditu za předcházející období, a dále analytická část věnovaná rizikům, jimž je účastník řízení při svém podnikání vystaven. Dále jde o zprávu z šetření v oblasti platebního styku. Auditní spisy však nebyly předloženy.
68. I v těchto případech se potvrdily výše uvedené závěry o omezenosti rekonstruovatelnosti průběhu vnitřního auditu. Pokud jde o části textu dvou zmiňovaných zpráv, které mají

⁴³ Viz dokument „2020_06_15 Zpráva IA dílčí audit OP.pdf“.

⁴⁴ „PDZ-VŘKS CHECK LIST.xlsx“.

charakter analýzy rizik, je třeba konstatovat, že ani v tomto ohledu není požadavek na strukturu a podrobnost takové analýzy naplněn, absentuje jednoznačně seznatelná spojitost s plánováním, resp. faktickou činností vnitřního auditu. Např. otázkám správy a řízení vč. zajištění rekonstruovatelnosti procesů se vnitřní audit nevěnoval, ačkoliv právě v této oblasti byla kontrolou ze strany ČNB zjištěna citelnější selhání a s ohledem na podmínky a provozování podnikání účastníkem řízení a jeho rozsah šlo přitom o jednu z nemnoha oblastí, které měl vnitřní audit věnovat pozornost.

69. **V důsledku nefunkčnosti výkonu interního auditu, vyplývající z výše uvedených nedostatků, interní audit účastníka řízení neposkytoval objektivní a nezávislé ujištění o činnostech účastníka řízení a došlo tak k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 Vyhlášky.**
70. **Účastník řízení nezajistil soulad řídicího a kontrolního systému s právními předpisy, dodržování právních povinností a příslušných standardů, porušil tak povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 16 písm. b) Vyhlášky.**
71. **Nezajištění souladu vnitřních předpisů a činností představovalo porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**
72. Dle sdělení účastníka řízení samostatný interní audit zaměřený na oblast AML/CFT proveden nebyl.⁴⁵ Účastník řízení zároveň nedoložil, že by oblast AML/CFT byla zahrnuta v jiných interních auditech.⁴⁶ Účastník řízení pouze sdělil⁴⁷, že: „*oblast AML je interním auditorem hodnocena, a je s ním diskutována, jako součást celého komplexu činností PDZ v rámci identifikace rizik spojených s činnostmi napříč záložnou, oblast AML a rizika s ní spojená byla diskutována a vzata v úvahu při revaulaci jednotlivých rizik.*“
73. Výkon vnitřního auditu tak v podmínkách účastníka řízení nepokrýval činnosti probíhající za účelem řízení rizika zneužití účastníka řízení k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a neposkytl tak v tomto rozsahu objektivní a nezávislé ujištění.

⁴⁵ Účastník řízení v e-mailu „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580 uvedl, že: „*Samostatný audit v oblasti AML zaměřený pouze na tuto oblast neproběhl. Na základě zjištění i doporučení externího auditora i v této oblasti (IA v AML) plánujeme komplexní přenastavení systému výkonu interního auditu.*“

⁴⁶ Na požadavek správního orgánu: „*U externího auditu v oblasti AML/CFT zjistit a doložit, kdy audit proběhl a co bylo jeho součástí; u interního auditu zjistit a doložit, které audity zahrnovaly oblast AML/CFT. V případě, že byla pro oblast AML/CFT stanovena nápravná opatření, sdělit, zda již byla splněna.*“ Účastník řízení v e-mailu „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580 odpověděl, že: „*Samostatný externí audit zaměřený pouze na oblast AML/CFT nebyl v záložně proveden, audit celého VŘKS včetně oblasti AML/CFT byl naposledy součástí externího auditu za rok 2019 k 31.12.2020, v oblasti AML se závěrem uvedeným v odst. 3.3.2 Management Letter („Dopis vedení“) externího auditora [redacted] ze dne 15.6.2020. Zjištění byla externím auditorem vyhodnocena se stupněm rizika „nízká“.*“

⁴⁷ E-mail „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580.

74. V roce 2019 byl proveden (externí) audit zaměřený na celý ŘKS, včetně oblasti AML/CFT. Audit se dle sdělení účastníka řízení⁴⁸ zaměřil „na přiměřenost ŘKS v oblasti AML, zda existují záruky, že bude systém AML popsán ve vnitřních předpisech v souladu s legislativními požadavky, zda bude dodržován a zda bude vyhodnocován.“
75. Auditor konstatoval, že v rámci prověření SVZ nebylo zjištěno, že by nereflekoval aktuální legislativní změny a že zahrnoval všechny požadované činnosti. K jejich popisu audit neidentifikoval žádná zjištění.
76. Externí audit nemůže plně suplovat funkci vnitřního auditu a navíc jeho prostřednictvím nedošlo k odhalení nedostatků, které byly zjištěny správním orgánem, mj. například neaktuálnost vnitřních předpisů a dále skutečnost, že předpisová základna nepokrývala, popřípadě pokrývala nedostatečně, procesy zajišťující naplňování povinností v oblasti AML/CFT.
77. **Účastník řízení nezajistil provedení interního auditu v oblasti AML/CFT, a porušil tak povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**
78. Čl. 4.5 VP IA výkon obsahoval písemnou úpravu problematiky nápravných opatření. Z vnitřního předpisu mj. vyplývalo, že rozhodnutí o stanovení / nestanovení nápravného opatření v reakci na zprávu o auditu bylo v kompetenci představenstva účastníka řízení, jež odpovídalo za předání úkolů příslušným zaměstnancům účastníka řízení nebo členům představenstva odpovědným za realizaci nápravných opatření. Za vytvoření a udržování systému následné kontroly umožňujícího sledovat, jak je s předanými zjištěními, doporučeními a závěry ze zpráv o auditu dále nakládáno, i za monitoring stavu nápravných opatření měla odpovídat osoba interního auditora. Metodika uváděla i výčet metod, jež měly být k efektivnímu monitorování nápravných opatření využívány. Které druhy zjištění, resp. či zjištění⁴⁹ by měl systém sledování nápravných opatření (SSNO) zahrnovat, již však vnitřní předpisy jednoznačně nespécifikovaly. V praxi účastníka řízení mělo správu SSNO, na rozdíl od metodikou stanovené odpovědnosti osobě interního auditora, zajišťovat představenstvo.⁵⁰ **Přehled z SSNO však nebyl na vyžádání předložen s odůvodněním, že je teprve ve fázi přípravy.**⁵¹
79. **Účastník řízení nezavedl systém sledování nápravných opatření, a porušil tak povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 odst. 4 písm. c) Vyhlášky a § 51 odst. 1 Vyhlášky.**

⁴⁸ E-mail „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15.1.2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

⁴⁹ Např. nálezy z externího auditu, interního auditu, kontrol externích subjektů, včetně ČNB atp.

⁵⁰ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁵¹ U účastníka řízení byl společností [redacted] ve vztahu k období 2018 proveden (externí) audit. Komplexní posouzení nálezů a doporučení (externího) auditora a přijetí nápravných opatření proběhlo, dle prohlášení účastníka řízení, v kompetenci představenstva. Nápravná opatření v reakci na (externí) audit vztahovaný k období roku 2019, jenž byl vykonán společností [redacted] a jenž mj. identifikoval nedostatky související s ŘKS zatím nebyla ze strany účastníka řízení přijata s odůvodněním předpokládaného přijetí nápravných opatření v kombinaci s nálezy ČNB.

Compliance

80. Pokud jde o vlastní zajištění výkonu funkce compliance, je nehledě na kontrolní zjištění týkající se organizačních a dalších předpokladů pro zajištění výkonu této funkce z Protokolu o kontrole na více místech patrné, že v podmínkách činnosti účastníka řízení, tj. přestože byla činnost účastníka řízení značně omezená (počtem obchodních případů, rozsahem služeb), docházelo k selháním této funkce. **Výkon funkce compliance zajišťovaný účastníkem řízení po dobu kontrolovaného období osobou současně vykonávající funkci člena a předsedy KK proto nelze považovat za soustavný a účinný a došlo tak k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 47 odst. 1 Vyhlášky.**

1.8. Celkové předpoklady pro výkon regulované činnosti

81. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 1.10. Protokolu o kontrole):*
82. Jedním ze základních předpokladů pro podnikání v bankovním sektoru (ve smyslu ustanovení § 3 zákona o finančních konglomerátech⁵² č. 377/2005 Sb.) je zajištění soustavného a dostatečného naplňování předpokladů pro umožnění efektivního výkonu dohledu na takovouto činností. Toto kritérium je přitom bezvýhradně platné pro všechny úvěrové instituce, tj. nehledě na jejich velikost, obchodní model, složitost organizační struktury, složitost či rozsah obchodní činnosti nebo pod. V tomto ohledu naopak platí, že čím jsou tyto jednotlivé faktory slabší, tj. čím je obchodní činnost či organizační struktura jednodušší, tím snadněji lze v praxi dosáhnout plnohodnotného plnění tohoto kritéria. Výkon podnikatelské činnosti v bankovním sektoru způsobem, který by neúměrně zvyšoval nároky na výkon dohledu nad touto činností, nelze považovat za udržitelný, resp. za přípustný. V tomto ohledu je stěžejním plnění povinnosti zajistit zpětnou výsledovatelnost (rekonstruovatelnost) příslušných procesů a plnění archivační povinnosti.
83. Do zákona o družstevních záložnách se tento předpoklad promítá typicky v ustanovení § 27 odst. 2, dle jehož znění je Česká národní banka oprávněna vyzvat družstevní záložnu mimo informace a podklady podle odstavce 1 (informační povinnosti vyplývající z Vyhlášky) k předložení dalších údajů, dokladů nebo informací. Družstevní záložna je přitom povinna předložit vyžádané údaje, doklady nebo informace do 3 dnů od doručení výzvy, není-li ve výzvě stanovena lhůta pozdější.
84. Z daného ustanovení je patrné, že povinné osobě nepostačí k tomu, aby dostala požadavku na rekonstruovatelnost, prosté umožnění zpětné výsledovatelnosti, ale že v tomto ohledu je určující faktor času. Za zpětně výsledovatelný lze proto považovat pouze takový proces, k jehož zpětnému výsledování lze bez zvýšeného úsilí dospět v krátkém čase. Úvěrová instituce, jež neplní standardy rekonstruovatelnosti, potenciálně neohrožuje svým chováním pouze vlastní zájmy, resp. zájmy jejich vkladatelů. Úvěrová

⁵² Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o finančních konglomerátech“).

instituce takovým chováním, resp. jeho důsledky, ohrožuje i širší zájem na důvěře v bankovní sektor.

85. **Řídicí a kontrolní systém účastníka řízení nebyl účinný, ucelený a přiměřený povaze, rozsahu a složitosti rizik spojených s modelem podnikání a činností družstevní záložny v jeho celku i částech a nesplňoval předpoklady řádné správy a řízení družstevní záložny, účastník řízení tak porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 a 2 zákona o družstevních záložnách.**

II. Řízení úvěrového rizika nebankovních subjektů a rizik spojených s úvěrovými činnostmi účastníka řízení

2.1. Poskytované produkty a produktová metodika

86. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.1. Protokolu o kontrole):*
87. Správní orgán prověřil úvěrovou dokumentaci 12 právnických a 3 fyzických osob s celkovou rozvahovou úvěrovou angažovaností k 31. 5. 2020 ve výši 104,5 mil. Kč a podrozvahovou angažovaností v objemu 11,6 mil. Kč. K datu kontroly tak bylo prověřeno 100 % objemu úvěrového portfolia účastníka řízení.
88. Účastník řízení neměl ucelenou metodickou úpravu pravidel a postupů pro jednotlivé produkty vyjma spotřebitelských úvěrů a záruk.⁵³ Až na dílčí výjimky⁵⁴ metodika nestanovila pravidla a kritéria pro výběr produktu.
89. **V praxi účastník řízení poskytoval bezúčelové provozní či spotřebitelské úvěry i pro účelové financování (projektové/investiční financování).** V případech financování více účelů, příp. kombinaci financování konkrétního účelu a provozní činnosti klienta účastník řízení při výběru druhu produktu nezohledňoval převažující „účel“ financování.
90. Jednalo se o případy klientů [redacted], [redacted] a [redacted], u kterých účastník řízení i přesto, že disponoval informacemi o předpokládaném způsobu využití úvěrových prostředků pro realizaci projektového nebo investičního záměru klienta, poskytl právnickým osobám bezúčelové podnikatelské provozní úvěry a fyzickým osobám bezúčelový spotřebitelský úvěr. Jednalo se převážně o středně či dlouhodobé úvěry buď s anuitními splátkami nebo s úroky splatnými ročně či měsíčně a jistinou splatnou k datu splatnosti.
91. **Tím, že účastník řízení neměl definovány a upraveny všechny jím poskytované druhy úvěrových produktů, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních**

⁵³ Metodika PDZ nestanovila jakoukoli parametrizaci nabízených produktů, blíže neuváděla specifika jednotlivých druhů financování (jako provozní, investiční, bezúčelové, účelové úvěry a úvěry sloužící k refinancování) tak, aby byly stanoveny jasné hranice a požadavky na jejich poskytnutí.

⁵⁴ Jako limity pro „požadovanou hodnotu zajištění“ či stanovení výše poplatku a úrokové sazby.

záložnách ve spojení s ustanovením § 35 odst. 1 písm. a) Vyhlášky, tedy nesplnil požadavek na poskytování úvěrů na základě spolehlivých a jednoznačně stanovených kritérií.

92. Spolu se skutečností, že účastník řízení v praxi poskytoval bezúčelové provozní či spotřebitelské úvěry i pro financování konkrétních investičních záměrů klientů, tak účastník řízení nevytvořil předpoklady pro měření a sledování úvěrového rizika vyplývajícího ze sjednaných obchodů a porušil tak povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 9 písm. a) a b) Přílohy č. 3 Vyhlášky.

2.2. Ekonomicky spjaté skupiny

93. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.2. Protokolu o kontrole):*
94. Proces identifikace, posouzení a evidence ESS měl účastník řízení primárně upraven ve VP Pokyn útvaru Compliance k uplatňování Obecných pokynů EBA, oblast: skupiny ekonomicky spjatých klientů podle nařízení č. 575/2103 (EU), čl. 4 odst. 1, bod 39⁵⁵ (dále jen VP ESKK).

2.2.1. Identifikace a posouzení ESS

95. VP ESKK obsahoval pravidla a postupy pro identifikaci, posouzení a evidenci ekonomicky spjatých skupin klientů (ESKK). Ve VP ESKK účastník řízení definoval pojem ekonomicky spjatá skupina klienta a stanovil, že provádí hodnocení vazeb z pohledu ESKK založené na kontrole a ekonomické závislosti, příp. kombinaci obou druhů vazeb. Metodická úprava dále specifikovala základní kritéria pro identifikaci ESKK založená na kontrole, uváděla výčet situací a informací, jež měly být zváženy za účelem vyhodnocení ekonomických vazeb a upravovala postupy pro nové a stávající klienty.
96. Z VP ESKK vyplývalo, že se účastník řízení zaměřoval na identifikaci a posouzení vazeb mezi klienty (tj. na ESKK). Vnitřní předpis však **nestanovil jednoznačnou povinnost vyhodnocovat významné kontrolní a ekonomické vazby klienta také ve vztahu k subjektům, které nejsou klienty účastníka řízení.**⁵⁶
97. K prvotní identifikaci osob s kontrolní vazbou na klienta mělo docházet v případě nových klientů před vznikem jejich členství. V případě klientů žádajících o úvěr mělo být z titulu ESS prováděno i posouzení vazeb mezi klienty z titulu ekonomické závislosti při posouzení jejich bonity. Z metodické úpravy dále vyplývalo, že měly být posuzovány a evidovány změny v ESKK z titulu změn kontrolních vazeb zjištěných v rámci průběžné kontroly klientů nebo z ad hoc získaných informací. Metodika stanovila odpovědnost „compliance“ za posouzení osob z titulu kontrolní vazby.

⁵⁵ Účinném od 1. 1. 2019.

⁵⁶ Tj. nebyly zajištěny dostatečné předpoklady, jež zajistí, že se účastník řízení nebude zaměřovat výhradně na identifikaci, posouzení a evidenci vazeb existujících mezi klienty/členy PDZ, tj. ESKK, a naopak, že se zaměří na posouzení vazeb v rozsahu ESSO.

98. **Metodika však neobsahovala požadavek na přehodnocování příp. změn ekonomických vazeb v průběhu úvěrového vztahu a nespécifikovala osobu (pracovní pozici/útvár), v jejíž odpovědnosti posouzení vazeb z titulu ekonomické závislosti mělo být prováděno. V důsledku nedostatečné úpravy procesu došlo k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 42 odst. 2⁵⁷ Vyhlášky na řízení rizik vznikajících z koncentrace expozič vůči ekonomicky či jinak spjatým skupinám osob.**
99. **Rovněž zdroje informací, jež měly být pro účely identifikace kontrolních a ekonomických vazeb využívány, nebyly v ucelené podobě v metodice upraveny.⁵⁸ Dle vyjádření účastníka řízení byly v praxi v úvěrovém procesu posuzovány kontrolní a ekonomické vazby mezi klientem a další/mi osobou/ami, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o členy účastníka řízení či nikoli, a to jak ve fázi poskytování úvěru, tak i v průběhu úvěrového vztahu. Hodnocení vazeb v rozsahu posouzení ESSO ani závěry, resp. důvody vedoucí k závěrům z jejich posouzení však účastník řízení nedoložil, tj. nebylo možné jej zpětně rekonstruovat.⁵⁹**

2.2.2. Evidence ESS

100. VP ESSK nespécifikoval osobu/y (pracovní pozici/útvár), v jejichž odpovědnosti mělo být vedení evidence ESSK a neobsahoval ani bližší pravidla pro způsob této evidence. Ačkoli z metodické úpravy vyplývalo, že účastník řízení vede jednu evidenci ekonomicky spjatých skupin, v praxi účastníka řízení byly vytvářeny evidence dvě, resp. tři. Dvě z uvedených evidencí, které byly ze strany záložny prezentovány jako oficiální, spravoval Compliance officer, přičemž se jednalo o evidence ESSK zvláště pro klienty s úvěrovým produktem a zvláště pro klienty, jimž byla poskytnuta záruka, a to z důvodu sledování dodržování zákonného omezení na maximální úhrnnou výši úvěrů vůči členům účastníka řízení⁶⁰. Třetí z evidencí ESS byla záložnou označena jako pracovní evidence ESSO a tato byla spravována předsedkyní ÚK, jež byla současně odpovědná za zpracování výkazů zasílaných ČNB.
101. **Oficiální a pracovní evidence neobsahovaly totožný obsah, resp. výčet osob s vazbou na klienta. Metodika nestanovila kontroly v oblasti evidence ekonomicky spjatých skupin a v praxi prováděné kontroly v této oblasti nebyly formalizovány. V důsledku existence více evidencí byl účastník řízení vystaven zvýšenému riziku chybného zadávání/přenosu dat týkajících se ESS a oddělené evidování ekonomicky spjatých skupin dle typu produktu vytvářelo riziko, že nebude správně sestavena ESS pro účely sledování limitu velkých expozič ve smyslu ustanovení čl. 395 a násl. Nařízení (EU) 575/2013, který se vztahuje jak na rozvahové, tak podrozvahové**

⁵⁷ Pro účely řízení úvěrového rizika ve smyslu uvedeného ustanovení je nezbytné sledovat a řídit i vazby a koncentrace nad rámec ESSK, tj. aplikovat rozšířený koncept ESSK i o ne-klienty, tj. identifikovat, posuzovat a evidovat ekonomicky spjatou skupinu osob (ESSO).

⁵⁸ V praxi měly být dle vyjádření účastníka řízení zdrojem informací (jak pro kontrolní i pro ekonomické vazby) Obchodní rejstřík, ARES, členská přihláška klienta, informace na webových stránkách databáze podnikání.cz, firma.cz, účetní výkazy, resp. přílohy účetních závěrek, výroční zprávy, informace od klienta a vlastní znalost klienta a jeho podnikání ze strany účastníka řízení.

⁵⁹ Hodnocení významných ekonomických vazeb a zejména pak výstupy z této činnosti účastník řízení nedoložil a v reakci na dotazy správního orgánu posouzení vazeb klienta na ne-klienty jen deklaroval.

⁶⁰ Viz § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.

pohledávky, tak ve vztahu k limitu dle § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.

102. Údaje byly do „oficiální“ evidence ESSK (vedené ve formátu MS Excel) vkládány manuálně Compliance officerem. Evidence byla uložena na sdíleném serveru bez systémového zabezpečení proti neoprávněnému zásahu jinou osobou. Přístupová oprávnění (číst i měnit) do evidence mělo více osob, resp. všichni pracovníci podílející se na zpracování a schvalování úvěrových případů⁶¹. **V důsledku nastavení přístupových oprávnění pro provádění úprav do evidence více osobám nebyly zajištěny dostatečné předpoklady pro omezení rizika chybných zásahů, a tedy i nesprávně vedených údajů v evidenci** (s případnými dopady na navazující procesy).

103. Do „oficiální“ evidence spjatých skupin účastníků řízení primárně zařazoval své členy propojené jak z titulu kontrolních, tak i ekonomických vazeb (šíření ekonomických obtíží), v některých případech do ESS klientů nicméně zařadil i osoby, jež členy účastníka řízení nebyly. Podle vyjádření účastníka řízení osoby, které nebyly členy, byly do evidence zahrnuty v případech, kdy jejich vazba na klienta představovala „přímé riziko pro expozici PDZ“. **Vzhledem k tomu, že dokumentace neobsahovala posouzení kontrolních ani ekonomických vazeb a ani konkrétní odůvodnění, proč některé osoby zařazeny byly, resp. proč jiné zařazeny nebyly, nebylo zřejmé, zda byly vazby na osoby nezařazené vůbec identifikovány a hodnoceny, resp. zda nebyly osoby s vazbou na klienta do ESSK zařazeny záměrně a z jakého důvodu (z titulu nevýznamnosti či skutečnosti, že se nejedná o člena PDZ) anebo nebyly zařazeny v důsledku lidského selhání/opomenutí.**

Uvedené bylo zjištěno⁶² v případě klientů:

- [REDAKCE], kdy do ESS klienta byly zařazeny i jiné fyzické i právnické osoby z titulu kontrolní vazby, jednání ve shodě či šíření ekonomických obtíží, některé z nich byly členy účastníka řízení, jiné nikoli; další osoby s obdobnou vazbou na klienta však (konzistentně s ostatními) zařazeny nebyly, přičemž účastník řízení v reakci na dotaz odůvodnil jejich nezařazení do ESS klienta tím, že nejsou členy účastníka řízení a nepředstavují přímé riziko ohrožení expozice účastníka řízení; **do ESS klienta nicméně nebyla zařazena ani dceřiná společnost klienta, společnost [REDAKCE], ačkoli předpokládaným zdrojem splacení byl i příjem z činnosti této dceřiné společnosti**⁶³, což účastník řízení odůvodnil tím, že uvedená společnost není členem a účastník řízení nemá vůči této společnosti expozici.
- [REDAKCE], kdy nebyli do ESS klienta zařazeni významní nájemníci klienta, společnosti [REDAKCE] ani [REDAKCE], a dokumentace neobsahovala informace o posouzení ekonomických vazeb mezi klientem a těmito osobami a rovněž ani odůvodnění nezařazení těchto osob do ESS klienta.⁶⁴
- [REDAKCE], kdy nebyl do ESS klienta zařazen [REDAKCE], ačkoli se jednalo o osobu, na jejíž účet byly úvěrové prostředky zaslány a přes něhož

⁶¹ POP, členové představenstva, členové úvěrové a kontrolní komise.

⁶² Další příklady viz emailová korespondence ze dne 20. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 3 – ESS“; příloha „Proces - ESS-FINAL-20.10.2020.pdf“.

⁶³ Coby distribuční společnosti produktů vyráběných společností [REDAKCE].

⁶⁴ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl „Nájemci byli hodnoceni RM v rámci ESSO. Nejsou zahrnuti do tabulky ESSK, která slouží ke sledování expozic vůči pojeným členům záložny.“

docházelo k proplácení dotace, jež sloužila jako zdroj příjmů pro splácení úvěru klienta.

104. V řadě případů poskytly zajištění úvěru klienta, ať už v podobě nemovitostní zástavy, movitostní zástavy, ručení či finančního kolaterálu, třetí osoby (tj. osoby odlišné od osoby úvěrovaného klienta)⁶⁵. Některé z nich poskytly zajištění i více úvěrovým klientům, příp. poskytly zajištění pro úvěry 3. osob i opakovaně. Dokumentace ani v těchto případech neobsahovala informaci/odůvodnění podstaty vztahu mezi úvěrovaným a poskytovatelem zajištění, ani posouzení významnosti obchodních či jiných vazeb, na základě nichž bylo zajištění úvěru klientovi příslušnou 3. osobou poskytnuto.
105. Účastník řízení, v reakci na dotazy správního orgánu uvedl, že poskytnutí zajištění bylo dojednáno mezi klientem a poskytovatelem zajištění na základě jejich vzájemné dohody, jejímž účastníkem účastník řízení nebyl⁶⁶, či že se jednalo „o standardní členskou výpomoc mezi členy, motivovanou udržením si další spolupráce mezi poskytovatelem zajištění a zajišťovaným klientem.“⁶⁷
106. Z „oficiální“ evidence ESSK vyplývalo, že v praxi byly do ESS klienta zařazovány osoby, jež poskytly zajištění úvěru/záruky s označením, že jsou zařazeny z titulu možného šíření ekonomických obtíží. Ačkoli byly tyto osoby do ESS klienta zahrnuty, nebyla pohledávka záložny za těmito osobami automaticky/vždy zahrnuta do souhrnné expozice ESSK s odůvodněním, že se nejedná o skutečné ekonomické propojení a závislost.⁶⁸ Klientská dokumentace a ani evidence ESSK však neobsahovaly bližší informace, z nichž by bylo zřejmé, jaké parametry/skutečnosti měly být pro takové prohlášení ze strany účastníka řízení rozhodující, tj. chyběl popis skutečností, jež vedly k závěrečnému vyhodnocení, že se nejedná o skutečné ekonomické propojení a závislost.
107. V případě klienta [redacted] účastník řízení v průběhu úvěrového vztahu přistoupil k postoupení části pohledávky za tímto klientem (konkrétně se jednalo o postoupení pohledávky z dlužného příslušenství za 2/2020 a všech budoucích pohledávek na zaplacení úroků do konce splatnosti úvěru) na dalšího úvěrovaného klienta, společnost [redacted]⁶⁹, která navíc při poskytnutí úvěru klientovi

⁶⁵ Např. právnické osoby [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] či fyzická osoba - pí [redacted].

⁶⁶ V případě klientů [redacted] či [redacted].

⁶⁷ V případě klientů [redacted] a [redacted].

⁶⁸ Např. v případě klienta [redacted] účastník řízení do ESS klienta zařadil z titulu „šíření ekonomických potíží“ dalšího úvěrovaného klienta, společnost [redacted] (jež pro zajištění úvěru klienta poskytla zástavu nemovitostí), nicméně na jejich expozice nepohlížel jako na souhrnnou expozici ESS (expozice společnosti [redacted] ve výši 12 mil. Kč nebyla přičtena k expozici klienta [redacted] ve výši 12,6 mil. Kč), čímž by došlo k vyhodnocení překročení interního úvěrového limitu MAXU o 6,6 mil. Kč. Posouzení významnosti vazby ani konkrétní odůvodnění pro zařazení [redacted] do ESS klienta bez sloučení expozic s klientem už klientská dokumentace ani evidence ESSK neobsahovaly. V reakci na dotaz účastník řízení uvedl „[redacted] poskytuje pouze zajištění expozice (úvěru) [redacted], do okamžiku defaultu tak její expozice není zahrnuta. V případě defaultu [redacted] se splácením zajištěného úvěru by v případě nastoupení sekundárního ručitelského vztahu [redacted] bylo zvaženo zohlednění i její expozice.“

⁶⁹ Obdobně v případě původního dlužníka – klienta [redacted] účastník řízení přistoupil k postoupení svých pohledávek za tímto klientem na třetí osobu (konkrétně na aktuálně úvěrovanou společnost

██████████ uzavřela dvě ze tří zástavních smluv k movitostem⁷⁰, jež sloužily jako zajištění jeho úvěru. Účastník řízení uváděl v evidenci ESS klienta ██████████ i společnost ██████████. Společnost ██████████ rovněž poskytla i zajištění úvěru v případě klienta ██████████. Jednalo se o zástavu nemovitosti, ve které byla vlastní provozovna galerie, tj. jednalo se o zajištění, jehož případná realizace by mohla mít bezprostřední negativní vliv na podnikatelskou činnost ██████████. Účastník řízení uváděl v evidenci ESS klienta ██████████ kromě jiných osob i společnost ██████████, a to z titulu ekonomických vazeb. V obou případech klientů (██████████ i ██████████) účastník řízení však expozice za klientem a poskytovatelem zajištění z titulu ESS nesčítal se stručným odůvodněním „není skutečné ekonomické propojení a závislost, ██████████ poskytuje pouze zajištění expozice“⁷¹.

108. Účastníkem řízení ke kontrole předložená úvěrová dokumentace klienta ██████████, a obdobně klienta ██████████, neobsahovala jakékoli odůvodnění/posouzení podstaty a významnosti vazeb, na základě nichž ██████████ poskytla zajištění úvěru, a v případě klienta ██████████ chybělo i odůvodnění jejího přistoupení k cesi části pohledávek záložny za tímto klientem.⁷² Vzhledem k absenci odůvodnění a posouzení významnosti vazeb v předložené dokumentaci účastník řízení neprokázal a ani prostřednictvím svých dodatečných vyjádření relevantním způsobem nevyvrátil, že ekonomické vazby mezi uvedenými úvěrovanými osobami nejsou významné, nezakládající důvod pro jejich nepropojení do téže ESSK.
109. Z výše uvedených skutečností naopak vyplývá, že případné selhání klientů ██████████ a ██████████ by mělo nepříznivý vliv na finanční situaci společnosti ██████████ a její schopnost splácet úvěr u DZ. Uvedení klienti tak měli být zařazeni do ESSK spolu se společností ██████████. Na základě propojení osob ██████████ a ██████████ do téže ESSK tak bylo k Datu kontroly (tj. v 5/2020) identifikováno překročení limitu úvěrové angažovanosti (jenž činil s ohledem na výši kapitálu Tier 1 cca 18,3 mil. Kč) o cca 3 mil. Kč, neboť souhrnná výše expozic za těmito klienty po zohlednění účinků snižování úvěrového rizika činila cca 21,3 mil. Kč. Ke snížení expozic za oběma klienty pod limit úvěrové angažovanosti pak došlo k 3. 7. 2020, kdy byla expozice klienta ██████████ snížena na 6,2 mil. Kč v důsledku mimořádné splátky jistiny o 11,5 mil. Kč. Propojením osob ██████████ a ██████████ do téže ESSK nebyl limit úvěrové angažovanosti (velkých expozic) překročen, neboť souhrnná výše expozic za oběma klienty po zohlednění účinků snižování úvěrového rizika činila k 5/2020 cca 7,7 mil. Kč.

██████████. Ani v tomto případě dokumentace neobsahovala odůvodnění podstaty vazeb a závěr z vyhodnocení významnosti vazby.

⁷⁰ Uzavíral smlouvu o zástavě movitých věcí, k nimž též stanovil ocenění a jež měl v úschově.

⁷¹ V případě klienta ██████████ neobsahovala komentář týkající se vazeb mezi klientem a společností ██████████ z titulu postoupené pohledávky.

⁷² V reakci na dotazy kontrolujících PDZ zaslala obecné vyjádření/odůvodnění k poskytnutí zajištění úvěru klientovi ██████████. Nicméně ani obecné odůvodnění v klientské dokumentaci doložené ke kontrole obsaženo nebylo.

2.2.3. Vykazování velkých expozic

110. Výkaz o velkých expozicích a ESSK k 30. 6. 2020 neobsahoval informaci o ESS složené z klientů [redacted]⁷³ a [redacted]⁷⁴, ačkoli i účastník řízení vyhodnotil, že se jednalo o osoby spjaté a patřící do téže ESSK. Maximálně povolený limit úvěrové angažovanosti ani interně stanovený limit MAXU nicméně v případě těchto klientů překročeny nebyly.⁷⁵

2.2.4. Závěr

111. V důsledku nedostatečného nastavení vnitřních pravidel, postupů a nedostatečného zabezpečení rekonstruovatelnosti činností a systému uchování informací v procesu identifikace, posouzení a evidence ESSO⁷⁶ účastník řízení neřídil všechna relevantní rizika vyplývající z příslušnosti subjektů do konkrétních ESS, tj. že se nevystavoval zvýšenému úvěrovému riziku v důsledku nedostatečného vyhodnocení osob a vazeb patřících do stejné ESSO s úvěrovaným klientem.

112. V rámci kontroly byl zjištěn i případ nepropojení klientů do ESS. Systém měření a sledování úvěrového rizika účastníka řízení ve vztahu k ESSO proto vykazoval nedostatky představující porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením odst. 8 písm. a), b) a c) Přílohy č. 3 Vyhlášky, tedy nesplňoval požadavek na podchycení a vyhodnocování všech významných zdrojů úvěrového rizika a sledování expozic vůči ekonomicky spjatým skupinám, ani požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 42 odst. 1 a 2 Vyhlášky na zjišťování a zaznamenání významných koncentrací, vč. koncentrací expozic vůči ekonomicky či jinak spjatým skupinám osob.

113. Nedostatečně nastavená pravidla pro hodnocení rizik spojených s příslušností subjektu do konkrétní ESSO byla porušením povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky, nedostatečná rekonstruovatelnost způsobu posuzování ESSO byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky. Účastník řízení se uvedenými nedostatky současně vystavoval riziku překročení limitu na maximální výši úvěru stanovenou v § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.

⁷³ Klientovi byl dne 28. 5. 2020 (datum podpisu úvěrové smlouvy) poskytnut střednědobý neúčelový podnikatelský provozní úvěr ve výši 10 mil. Kč.

⁷⁴ Této společnosti byl dne 25. 11. 2015 (kdy byla podepsána úvěrová smlouva) poskytnut dlouhodobý podnikatelský provozní úvěr ve výši 6,5 mil. Kč.

⁷⁵ Souhrnná hrubá úvěrová angažovanost účastníka řízení za klienty k uvedenému datu činila 16,5 mil. Kč. Opravený výkaz byl Záložnou odeslán 14. 10. 2020 (viz email ze dne 20. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 3 – ESS“; příloha „Proces - ESS-FINAL-20.10.2020.pdf“.).

⁷⁶ Chybějící informace v úvěrové dokumentaci, chybějící odůvodnění pro nezařazení osob s vazbou na klienta/dlužníka do jeho ESS a nedostatky týkající se evidovaných ESSK.

2.3. Proces posuzování úvěrových obchodů

114. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.3. Protokolu o kontrole):*

2.3.1. Posouzení rizik spjatých s úvěrovými obchody

115. Proces posouzení rizik spjatých s úvěrovými obchody upravoval vnitřní předpis Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou⁷⁷ (dále i „předpis Procesy schvalování úvěrů“). Kromě požadavku na doložení/vyplnění dotazníku bonity klienta v případě FO, resp. spotřebitelských úvěrů jiných než na bydlení, vnitřní předpis neobsahoval úpravu, z níž by bylo zřejmé, které druhy dokumentů účastník řízení požadoval pro jednotlivé druhy financování⁷⁸.

116. Dle vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů měla být s ohledem na výši a složitost poskytovaného úvěru prováděna analýza postavení klienta a jeho potřeb, ověření platební schopnosti (bonity) a dostatečnosti zajištění, příp. prověření účelu úvěru. **Metodika uváděla pouze obecný výčet posuzovaných oblastí⁷⁹, konkrétní postupy posouzení/analýz pro jednotlivé druhy financování (vyjma spotřebitelských úvěrů a poskytování záruk) či pro jednotlivé druhy klientů již však nespécifikovala.**

117. **Tím, že účastník řízení neměl dostatečnou metodickou úpravu procesu získávání informací od klientů a postupů pro posouzení úvěruschopnosti klientů, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky, tedy nenaplnil povinnost požadující promítnutí požadavků stanovených na řídicí a kontrolní systém a jeho součásti a postupů povinné osoby k jejich splnění do vnitřních předpisů.**

118. Dle článku 5.5 vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů byl za provedení vyhodnocení platební schopnosti klienta a dostatečnosti poskytovaného zajištění odpovědný POP, který měl o svém vyhodnocení informovat úvěrovou komisi a sdělit jí svá zjištění záznamem v úvěrovém protokolu, případně poskytnutím souvisejících informací. ÚK měla následně dle tohoto vnitřního předpisu rozhodnout o schválení poskytnutí úvěru, po kterém následovalo konečné schválení ze strany představenstva. Nicméně dle doložené praxe se POP na vyhodnocení platební schopnosti podílel pouze v rámci shromažďování podkladů od klienta a záznam v úvěrovém protokolu se neprováděl. V praxi se vyhodnocením platební schopnosti/analýzou klienta⁸⁰ dle vyjádření účastníka řízení zabývali RM, ÚK a představenstvo.

⁷⁷ Pro účely kontroly byla předložena verze platná/účinná od 1. 12. 2017.

⁷⁸ Např. jaké podklady požadoval v případě stávajících či nových klientů, jaké v případě financování projektů či klientů bez podnikatelské historie.

⁷⁹ A) finanční a ekonomická situace klienta b) účel úvěru c) zdroje splácení včetně poměru hodnoty úvěrové expozice k volným peněžním prostředkům klienta d) kvalita a dostatečnost zajištění e) situace v ekonomickém odvětví klienta f) poměr hodnoty úvěrové expozice k hodnotě zajištění g) makroekonomické podmínky ve státě sídla (bydliště) klienta, v úvahu se berou též hospodářské cykly h) podmínky realizace úvěrového obchodu i) v případě financování určitého aktiva také poměr vlastních zdrojů použitých klientem k hodnotě tohoto aktiva.

⁸⁰ Mj. kontrolou a posouzením předmětu činnosti žadatele o úvěr, hodnocením rizikovosti oboru podnikání, konkurenceschopností, posouzením reálnosti obchodního/podnikatelského záměru žadatele o úvěr, dále hodnocením struktury příjmů a výdajů a dodavatelsko-odběratelských vztahů.

119. **Posouzení v účastníkem řízení deklarovaném rozsahu však nebylo z úvěrové dokumentace rekonstruovatelné a úvěrová dokumentace ani neobsahovala relevantní podklady, které byly pro potřeby těchto analýz/vyhodnocení využívány. Dle svého vyjádření měl účastník řízení v řadě případů poskytnuty dokumenty od klienta pouze k náhledu ve fázi posouzení případu a následně je klientovi navrátil.**⁸¹
120. Účastník řízení nepoužíval instrument úvěrového návrhu či jiného obdobného dokumentu, který by shrnoval významné informace o stávající a očekávané finanční situaci klienta a jenž by obsahoval popis jeho činnosti, informace z posouzení jeho podnikatelské historie a záměrů, posouzení odvětví a konkurenceschopnosti klienta či informace o jeho dodavatelsko-odběratelské struktuře.⁸² **V úvěrové dokumentaci tak chyběly významné informace, které by prokazovaly schopnost klienta splatit úvěr z jeho příjmů, resp. výnosů.**
121. V případech financování projektů v dokumentaci chyběla projektová dokumentace, plány cash flow atp.⁸³ V některých případech chyběly informace o předpokládaném zdroji splácení⁸⁴ a ve většině případů chybělo samotné posouzení dostatečnosti zdrojů pro splácení přehodnocené ze strany účastníka řízení. Ačkoli si účastník řízení v metodice stanovil, že jednotlivé dokumenty, daňová přiznání, účetní závěrky klientů, úvěrové protokoly a originály smluv se fyzicky archivují, požadavek na archivaci provedených analýz / výstupů z posouzení klienta již explicitně nestanovil. **Nebyly tak zajištěny dostatečné předpoklady pro jejich zachování a rekonstruovatelnost procesu posouzení bonity klientů.**⁸⁵
122. V případě žadatelů o úvěr - fyzických osob měl být pro účely posouzení bonity klienta vyplňován tzv. Dotazník k doložení příjmů (dále i dotazník bonity klienta). **Vnitřní předpisy však neobsahovaly úpravu pravidel pro jeho vyplňování.**⁸⁶ **V praxi byly údaje v dotazníku vyplňovány i jen na základě prohlášení klienta**⁸⁷. V případě klientů [redacted]⁸⁸ a [redacted]⁸⁹ nebyl v dotazníku vyplněn ani údaj o příjmu

⁸¹ Např. u klientů [redacted], [redacted] a [redacted].

⁸² Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁸³ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁸⁴ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁸⁵ V případě klienta [redacted]⁸⁸ například účastník řízení nedoložil ani daňová přiznání klienta, které měl pouze k náhledu, a to i přesto, že jejich archivace byla metodikou přímo vyžadována.

⁸⁶ Nespecifikoval povinně vyplňovaná pole dotazníku podle druhu klienta a jeho příjmu ani dokumenty, na základě nichž by měla být data v dotazníku vyplňována /doložena atp.

⁸⁷ Uvedené bylo zjištěno u všech úvěrovaných fyzických osob: [redacted], [redacted] a [redacted].

⁸⁸ Dle odpovědi účastníka řízení v rámci emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020: „klient v době posuzování úvěru nedisponoval daňovým přiznáním a účetními výkazy za předchozí období z důvodu předchozího přerušení své podnikatelské činnosti, proto PDZ při hodnocení reálnosti návratnosti úvěrových prostředků vycházela z předloženého záměru a business plánu.“ Nicméně tato skutečnost nebyla v dotazníku bonity uvedena/zaznamenána.

⁸⁹ Prostřednictvím dotazníku bonity klient písemně deklaroval, že předložil přiznání k dani z příjmu za období 2017 a 2018, nicméně tato daňová přiznání za uvedená období v rámci úvěrové dokumentace nebyla ze strany účastníka řízení předložena.

klienta. Do položky výdaje a splátky úvěrů u jiných finančních institucí účastník řízení zadával klientem deklarované údaje. Pokud klient výši svých výdajů v dotazníku nevyplnil, v praxi účastník řízení, dle svého vyjádření, aplikoval při výpočtu bonity výdaje klienta v paušální výši 15 tis. Kč, aniž by sám podrobněji zvažoval konkrétní situaci klientů⁹⁰.

123. Účastník řízení od klientů nepožadoval předložení výpisů z Bankovních a Nebankovních registrů klientských informací (v případě FO) či Centrálního registru úvěrů (v případě PO a FOP).
124. **V důsledku posuzování bonity na neověřených datech porušoval účastník řízení povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 3 Přílohy č. 3 Vyhlášky, tedy neplnil požadavek na zajištění informací, které umožní před sjednáním obchodu zhodnotit finanční a ekonomickou situaci protistrany, a vystavoval se riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníky.**
125. V případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] byly v dotazníku bonity kontrolujícími zjištěny chybné/nepřesné údaje.⁹¹ **Chybné údaje svědčily o nedostatečných kontrolních mechanismech či jejich selhání a účastník řízení tak porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky.**
126. Z Přílohy č. 1 vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů vyplývalo, že účastník řízení uplatňoval rozdílný výpočet bonity klientů - fyzických osob (FO), pokud se jednalo o případy úvěrů na bydlení a případy úvěrů jiných než na bydlení či neúčelových úvěrů. V případě nově poskytnutých retailových úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí účastník řízení za benchmark přijal doporučené mezní hodnoty ukazatelů LTV, DSTI a DTI. **Metodika však nespécifikovala hodnoty vstupující do výpočtu těchto ukazatelů a nestanovila pracovní postupy týkající se jejich výpočtu.**
127. V případě úvěrů jiných než na bydlení či neúčelových úvěrů poskytovaných FO si účastník řízení ve vnitřním předpisu nastavil, že podmínkou pro poskytnutí úvěru má být zachování měsíčních disponibilních prostředků klienta ve výši 1,5 násobku životního minima s tím, že při výpočtu disponibilních prostředků se má vycházet z údajů vyplněných v dotazníku bonity klienta. **Konkrétní způsob výpočtu bonity, tj. specifikaci výše účastníkem řízení zohledňovaného životního minima⁹² a vstupních hodnot, jež měly být při výpočtu bonity klienta na straně příjmů a výdajů zvažovány, již metodika**

⁹⁰ Částka 15 tis. Kč byla stanovena expertně a jedná se o očekávané min. náklady na domácnost klienta bez ohledu na to, kolik má domácnost členů (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020).

⁹¹ U klienta [REDAKCE] nebyl vyplněn údaj příjmů za rok 2018 a do údaje běžných životních nákladů a výdajů domácnosti vyplývajících ze všech jejích finančních závazků, včetně nově poskytovaného úvěru, nebyla splátka nově poskytovaného úvěru zahrnuta. U klienta [REDAKCE] byla v Dotazníku chybně uvedena informace o poskytnutém úvěru od jiné finanční instituce, ačkoli klient, dle dodatečného vyjádření PDZ, žádný jiný úvěr u jiné finanční instituce nečerpal.

⁹² Např. informace z jakého zdroje je hodnota životního minima získávána, jakým způsobem se výše životního minima počítá, zda, příp. jaké hodnoty do tohoto parametru vstupují atp.

neupravovala, stejně tak jako neuváděla pravidla pro kontrolu správnosti zadaných dat a výpočtu. Účastník řízení tak nezabezpečil dostatečné předpoklady pro řádné vyhodnocení finanční situace klientů - fyzických osob.

128. V případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] nebylo možné rekonstruovat způsob vyhodnocení měsíčních disponibilních prostředků, tj. dokumentace nedokládala, s jakými konkrétními hodnotami příjmů a výdajů účastník řízení u těchto klientů počítal.⁹³ Obdobně u klienta [REDAKCE] účastník řízení nedoložil konkrétní stanovení hodnoty ročních příjmů klienta po zdanění.⁹⁴
129. Z Přílohy č. 1 předpisu Procesy schvalování úvěrů vyplývalo, že účastník řízení pro účely zhodnocení bonity klientů - právnických osob (PO) používal metody bonitních a bankrotních modelů, a to: Aspekt Global Rating (AGR) a Index důvěryhodnosti manželů Neumaierových (IN01 a IN05). Podmínkou poskytnutí úvěru klientovi bylo podle písemné úpravy a bez bližšího upřesnění kladné, případně neutrální hodnocení klienta dle těchto modelů.
130. Účastníkem řízení **používané modely však měly omezení, neboť** nebyly využitelné pro posouzení bonity klientů bez podnikatelské historie (SPV, začínající právnické osoby), či pro zahraniční subjekty a hodnotily výkonnost podniku jen v ročním časovém horizontu, resp. bonita byla počítána jen na bázi roční dat. Rating AGR byl zaměřen na provozní část hospodaření podniku a nezajišťoval komplexní vyhodnocení klienta a index IN05 byl vhodný jen pro průmyslové podniky.
131. **Vnitřní předpisy účastníka řízení nicméně alternativní způsoby posouzení bonity u klientů, kteří nesplňovali kritéria pro použití uvedených modelů, neupravovaly. Vnitřní předpisy účastníka řízení dále neobsahovaly úpravu pracovních postupů, nestanovily odpovědnosti za posouzení klientů prostřednictvím uvedených modelů a rovněž ani požadavky/pravidla ohledně stáří či druhu finančních dat, které by měly být pro posouzení bonity klientů použity.⁹⁵ Dále vnitřní předpisy nenastavily kontrolní mechanismy nad procesem posouzení bonity prostřednictvím uvedených modelů.**
132. V praxi vyhodnocení bonitních a bankrotních modelů prováděla předsedkyně ÚK, která zadávala údaje z finančních výkazů klienta do modelové tabulky ve formátu MS Excel, v níž se po zadání vstupních dat na základě zabudovaných vzorců spočítal výsledný ukazatel indexu IN01, IN05 a AGR.⁹⁶ Kontrola (v podobě kontroly 4 očí) spolehlivosti

⁹³ V případě klienta [REDAKCE] účastník řízení doložil business plán klienta (dokument „Xerox Scan_02102020140430.pdf“), kde byly uvedeny předpokládané očekávané roční příjmy po zdanění, nicméně samotný výpočet (konkrétní hodnoty použitých příjmů a výdajů) účastník řízení nedoložil.

⁹⁴ Při výpočtu ukazatelů DSTI a DTI PDZ vycházela z hodnoty ročního příjmu po zdanění ve výši 4 652 200 Kč, nicméně tato nekoresponduje s příjmy doloženými v rámci daňového přiznání klienta za rok 2018, ze kterého účastník řízení při svém výpočtu vycházel (viz dokument „D-vyjáždění [REDAKCE]-FINAL.pdf“ zasláný emailem „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“ dne 25. 9. 2020).

⁹⁵ Např. požadavek na to, aby byly vyhodnoceny nejvíce aktuální výkazy či zda se má jednat o auditované, konečné, příp. meziroční výkazy atp.

⁹⁶ Vyhodnocení bonity na základě modelu bylo provedeno u klientů [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], tj. i u klientů, u nichž výsledný index či rating neměly vypovídací schopnost - u klienta [REDAKCE]. PDZ doložila vyhodnocení výkonnosti se záporným výsledným ratingem. Účastník řízení výsledný

vstupních hodnot zadaných do modelů nebyla systematicky ve všech případech klientů⁹⁷ prováděna a v případech, kdy byla provedena, se jednalo spíše o namátkovou kontrolu dat, tj. nikoli kontrolu všech zadaných vstupů.⁹⁸ Chybně zadaná vstupní data byla kontrolujícími zjištěna u klientů [REDACTED]⁹⁹, [REDACTED]¹⁰⁰ a [REDACTED]¹⁰¹.

133. V případech klientů, u nichž účastník řízení nemohl vyhodnocení za použití bonitních a bankrotních modelů uplatnit¹⁰², byla dle vyjádření účastníka řízení bonita klienta vyhodnocena individuálně, **nicméně bez vyhotovení záznamu z tohoto posouzení.**
134. **Tím, že si účastník řízení v metodice nenastavil jednoznačná pravidla, odpovědnosti a postupy pro vyhodnocení úvěruschopnosti klienta (FO i PO), nezajistil dostatečné předpoklady pro identifikaci a posouzení všech rizikových aspektů týkajících se jednotlivých úvěrových obchodů, porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 5 písm. c), d), e), f), g) Přílohy č. 3 Vyhlášky. V důsledku toho se účastník řízení vystavoval zvýšenému riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníkem.**
135. **Nedostatečná a nejednoznačná písemná úprava představovala porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 a dále § 20 odst. 1 Vyhlášky a nezabezpečovala dostatečné předpoklady pro konzistentní výkon činností v obdobných případech.**
136. **Nedostatečná rekonstruovatelnost činností byla v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a nedostatečné kontrolní mechanismy pak byly v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky.**

rating se zápornou hodnotou a celkovým výsledkem „subjekt na pokraji bankrotu se značnými riziky a častými krizemi“ v rámci úvěrové dokumentace nijak nekomentoval.

⁹⁷ Viz účastníkem řízení potvrzený záznam ze společného jednání vyplývající z emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

⁹⁸ Viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

⁹⁹ Vstupní údaje ve výpočtu výkonnosti týkající se položek oběžná aktiva a vlastní kapitál nedopovídaly údajům v doloženém daňovém přiznání klienta za rok 2019 ani údajům vyplývajícím ze zkrácené rozvahy klienta za stejné období. Chybné zadání vstupních hodnot nemělo vliv na konečný výsledek.

¹⁰⁰ Ve vyhodnocení výkonnosti podniku na datech za rok 2018 neodpovídaly údajům v doložených finančních výkazech hodnoty položek: odpisy, krátkodobé pohledávky, krátkodobé závazky, úrokové náklady, aktiva a pasiva. Na základě správně zadaných vstupních dat byl výsledný rating AGR o stupeň horší než PDZ spočítala, tj. rating AA (velmi dobře hospodařící subjekt se silným finančním zdravím).

¹⁰¹ Ve vyhodnocení výkonnosti podniku na datech za rok 2017 neodpovídaly údajům v předložených finančních výkazech hodnoty aktiv, pasiv ani oběžných aktiv. Na základě správně zadaných vstupních dat se výsledné indexy IN01 a IN05, oproti původním účastníkem řízení vypočteným, zhoršily o 1 stupeň - na stupeň nejhorší (podnik spěje k bankrotu a podnik hodnotu netvoří / ničí).

¹⁰² Např. u klientů [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

2.3.2. Role útvaru řízení rizik v úvěrovém procesu

137. Dle vyjádření účastníka řízení se posouzením možných rizik spjatých s úvěrovým klientem a případem zabýval RM, který měl bližší detaily a závěry ze svých analýz¹⁰³ předávat představenstvu za přítomnosti Compliance officera, ale bez účasti zástupců ÚK¹⁰⁴ formou ústní prezentace.
138. O svých závěrech RM vytvářel tzv. vyjádření risk manažera, která byla součástí úvěrové dokumentace klientů. Ve svých vyjádřeních RM v podstatě shrnul požadavky klienta (výše úvěru, splatnost a způsob splácení) a uváděl účel požadovaného úvěru. Text jeho vyjádření byl obecný a ve většině případů obsahoval podobné (v některých případech i shodné) informace jako text zápisu z jednání ÚK (text záznam z posouzení případu/klienta ze strany ÚK). Většina vyjádření RM byla datována shodně s datem jednání představenstva a k datu podpisu smluvní dokumentace s klientem.¹⁰⁵
139. V případě klienta [REDAKCE] bylo na vyjádření RM uvedeno datum zpracování, které bylo až 6 dní po datu schválení úvěru ze strany představenstva. Dle vyjádření účastníka řízení nicméně datum pořízení vyjádření RM nemusel vždy odpovídat datu posouzení případu ze strany RM a datu sdílení závěrů z takového posouzení v rámci PDZ. **Nedostatečná rekonstruovatelnost procesů byla porušením povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
140. Zatímco úvěrová analýza ze strany ÚK byla zaměřena na výpočet disponibilních zdrojů klienta – FO a výpočet bonitního a bankrotního modelu klienta – PO¹⁰⁶, tak ze strany RM byla tato analýza zaměřena především na vyhodnocení úvěrových rizik a možného selhání klienta. **Vzhledem k tomu, že každá z těchto analýz byla zpracována odděleně a předložená dokumentace nedokládala propojení informací a závěrů, které z nich vyplývaly, postupoval účastník řízení v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 23 odst. 1 Vyhlášky, tedy nesplnil požadavek na ucelenost informací pro rozhodování.**

2.3.3. Posouzení bankovních záruk

141. Proces posuzování bonity klientů žádajících o poskytnutí bankovní záruky byl popsán ve vnitřním předpise Poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky za členy (dále i VP Poskytování záruk)¹⁰⁷.

¹⁰³ Tyto byly doplněny i o tzv. sociomapping, jenž RM používal jako doplňkové vyhodnocení rizik.

¹⁰⁴ S odůvodněním účastníka řízení, že „ÚK jedná v úvěrovém procesu nezávisle od představenstva (myšleno není „řízena“ představenstvem). Každý úvěrový případ ÚK zvažuje ve své kompetenci a odpovědnosti a komunikuje s RM v zájmu úplnosti pro její rozhodování potřebných informací“ – viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

¹⁰⁵ Např. u klientů [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE].

¹⁰⁶ Dále pak na stanovení výše poplatku a úrokové sazby, způsobu splácení a sledování dodržení limitu angažovanosti.

¹⁰⁷ Pro účely kontroly byla předložena verze platná/účinná od 1. 6. 2017.

142. Vnitřní předpis Poskytování záruk mj. uváděl, že při posuzování žádosti o poskytnutí záruky je nutné vzít v úvahu obdobná hlediska jako při rozhodování o poskytnutí úvěru (tj. bonitu klienta, kvalitu zajištění, rizikovost daného obchodního případu, trendy v ekonomickém vývoji daného odvětví, ve kterém klient podniká atp.).
143. Účastník řízení se v praxi, dle svého vyjádření řídil „Doporučením úvěrové komise k poskytování bankovních záruk z 2. 10. 2017“^{108,109}, a to ačkoli Doporučení ÚK nemělo formu vnitřního předpisu účastníka řízení a ani z jeho textu nevyplývalo, že nahrazuje či doplňuje metodickou úpravu procesu vyplývající z VP Poskytování záruk.¹¹⁰
144. Text Doporučení ÚK nebyl v souladu s pravidly nastavenými účastníkem řízení ve VP Poskytování záruk, neboť z něj vyplývalo, že úvěrová komise u bankovních záruk se zajištěnou částkou do výše 500 tis. Kč a u bankovních záruk zajištěných finančním kolaterálem do výše 1 mil. Kč doporučuje nepožadovat předložení účetních výkazů klienta s tím, že žádost o poskytnutí BZ se posuzuje individuálně s přihlédnutím k vybraným kvalitativním informacím týkajících se klienta¹¹¹.
- 145. Nejednoznačná úprava procesu ve vnitřních předpisech představovala porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 Vyhlášky a tedy nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností.**
- 146. Nesoulad vnitřních předpisů a činností představoval porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**
147. Ve vnitřním předpise Poskytování záruk si účastník řízení dále stanovil požadavek, aby bylo ze strany ÚK pro každé poskytnutí BZ vyžádáno stanovisko osoby pověřené řízením rizik. Dle vyjádření účastníka řízení RM i v případě BZ hodnotil rizika spjatá s případem a klientem a prezentoval představenstvu a Compliance officerovi svá stanoviska k ne/doporučení případného poskytnutí BZ.
- 148. Zpráva z posouzení rizik ze strany RM však v případě záruk (ani v rozsahu vyjádření, jež bylo vytvářeno u poskytovaných úvěrů) zpracovávána nebyla. Nedostatečná rekonstruovatelnost činnosti RM tak i v tomto případě představovala porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

¹⁰⁸ Dokument „2017_10_02 Doporučení ÚK k poskytování BZ“ zaslaný emailem dne 28. 7. 2020.

¹⁰⁹ V případě poskytnutých bankovních záruk klientům [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] na dotazy týkající se vyhodnocení bonity a doložení finančních výkazů těchto klientů Záložna odkázala, že postupovala dle Doporučení ÚK ze dne 2. 10. 2017 a bonitu posoudila individuálně – viz dokument „Podklady k bonitě a komentáře.docx“, jež byl zaslán emailem „Re: CNB - PDZ kontrola“ dne 28. 7. 2020.

¹¹⁰ Dle vyjádření účastníka řízení v rámci emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020, bylo v praxi Doporučení ÚK „bráno v potaz“.

¹¹¹ Délka členství klienta v PDZ, jeho platební historie, reference, průběh a výsledky předchozí vzájemné spolupráce.

2.3.4. Závěr

149. Vzhledem k tomu, že celou řadu činností, pravidel a odpovědností týkajících se posouzení úvěruschopnosti klienta neměl účastník řízení ve vnitřních předpisech upraveno, dále pak, že klientská dokumentace neobsahovala kompletní a ucelené informace o klientovi a daném úvěrovém případě¹¹² a že účastník řízení nevytvářel dostatečně podrobná vyhodnocení situace klienta¹¹³, která by prokazovala jeho úvěruschopnost, nebyla zřejmá východiska, jež byla brána v potaz schvalovatelem při vydání jeho konečného rozhodnutí.
150. Účastník řízení se vystavoval zvýšenému riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníkem s případnými dopady na řízení úvěrového rizika. Účastník řízení porušil povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 5 písm. c), d), e), f), g) Přílohy č. 3 k Vyhlášce na posouzení rizik obchodů.
151. Nedostatečná rekonstruovatelnost procesu též představuje významné omezení pro následné kontroly procesu ze strany dalších nezávislých osob, a představuje tak porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.

2.4. Proces schvalování úvěrových obchodů

152. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.4. Protokolu o kontrole):*
153. Proces schvalování úvěrů byl popsán v čl. XVI. předpisu Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou, dílčí úprava procesu schvalování byla též obsažena v Organizačním řádu, Jednacím řádu úvěrové komise a Jednacím řádu představenstva.
154. Z Jednacího řádu úvěrové komise vyplývalo, že o zasedání úvěrové komise by měl být pořízen zápis, obsahující datum jednání, seznam přítomných členů ÚK a přijatá usnesení a rozhodnutí. V případech, kdy některý z členů ÚK hlasoval odlišně od většiny, mohl tento požádat o zaprotokolování svého stanoviska do zápisu. Dle čl. 1.9 vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů měl být z jednání a rozhodování voleného orgánu družstevní záložny¹¹⁴ vždy vyloučen člen, o jehož zájmu se rozhoduje. Jednací řád úvěrové komise v čl. 5.9 stanovil, že není-li v zápisu výslovně uvedeno jinak nebo nevyplývá-li to výslovně z jeho obsahu, má se za to, že osoby, které záznam nebo zápis podepsaly, hlasovaly tak, jak je uvedeno v textu rozhodnutí.
155. V případě klienta ██████████ byla jeho statutárním ředitelem ██████████, která byla zároveň místopředsedkyní ÚK PDZ. Dle doložených zápisů úvěrové

¹¹² V důsledku nedostatečného uchování dokumentů a informací, jež Záložna měla, dle svých prohlášení, ale nearchivovala je.

¹¹³ Jeho činnosti, ekonomické a finanční situaci, účelu úvěru a zdroji příjmů, z nichž má být úvěr splácen, vyhodnocení projektu/investice v případě projektového či investičního úvěru atp.

¹¹⁴ Tj. úvěrové komise, kontrolní komise a představenstva.

komise při projednávání poskytnutí úvěru a bankovních záruk klientovi [REDAKCE] [REDAKCE]¹¹⁵ však byla místopředsdkyně ÚK¹¹⁶ přítomna jednání ÚK¹¹⁷ a zápisy spolu s předsdkyní ÚK¹¹⁸ podepisovala. PDZ doložila tzv. Prohlášení o nezávislosti předsdkyně ÚK¹¹⁹, z nichž vyplýval závazek místopředsdkyně ÚK zdržet se hlasování/rozhodování v případě projednávání úvěrů ve prospěch některých společností, včetně společnosti [REDAKCE]¹²⁰ Nicméně ze zápisů explicitně nevyplývalo, že se v daných případech zdržela hlasování, resp. podpis místopředsdkyně ÚK na zápisu v kontextu čl. 5. 9 Jednacího řádu úvěrové komise značil, že pro doporučení poskytnutí úvěru a bankovních záruk klientovi hlasovala.¹²¹

156. Z výše uvedeného vyplývá, že vnitřní předpisy a postupy účastníka řízení nezajišťovaly dostatečné předpoklady pro zamezení příp. střetu zájmů v rámci schvalování úvěrů a bankovních záruk, čímž došlo k porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 21 odst. 1 Vyhlášky. Nedostatečná rekonstruovatelnost činností představovala porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.

2.5. Poskytování úvěrových rámců a bankovních záruk (úvěrová administrace)

157. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.5. Protokolu o kontrole):*

2.5.1. Příprava smluvní dokumentace

158. Proces přípravy a uzavření smluvní dokumentace byl u účastníka řízení upraven prostřednictvím čl. XV. vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (dále jen VP Proces schvalování úvěrů). Z metodické úpravy vyplývala primární odpovědnost za přípravu smluvní dokumentace POP¹²², který mj. měl koordinovat proces vytvoření úvěrové dokumentace s ostatními útvary a jemuž byla explicitně stanovena povinnost předložit připravovanou smluvní dokumentaci ke kontrole compliance, nicméně jen v případech, kdy se tato dokumentace odchylovala

¹¹⁵ Úvěr č. 4/2019 a BZ 2019_1_1, 2019_2_1, 2019_2_2, 2019_2_3, 2019_3_1.

¹¹⁶ [REDAKCE].

¹¹⁷ Konaných dne 23. 1. 2019, 7. 2. 2019, 14. 2. 2019, 26. 2. 2019, 1. 3. 2019 a 4. 11. 2019.

¹¹⁸ [REDAKCE].

¹¹⁹ Viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

¹²⁰ Účastník řízení doložil i obdobná Prohlášení [REDAKCE] ke všem členům PDZ, na něž má pí [REDAKCE] vazbu, tj. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE].

¹²¹ Dle účastníka řízení se v takovém případě pí [REDAKCE] neúčastní „jednání“ ani „rozhodování“, ale účastní se zasedání jako „administrativní personál – zapisovatel“ (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.).

¹²² POP (pověřený pracovník), resp. pracovník zodpovědný za konkrétní úvěrový případ. Je určen rozhodnutím představenstva, rozhodnutím předsedy představenstva (v jeho nepřítomnosti místopředsedou představenstva) nebo jiným pokynem, opatřením nebo organizačním postupem v rámci organizační struktury účastníka řízení.

od schválených vzorů¹²³. Metodika obsahovala jen obecnou definici POP a nebylo písemně specifikováno organizační zařazení, název útvaru či pracovní pozice, jež měly/mohly funkci POP v PDZ vykonávat. **V praxi PDZ tak mohl funkci POP vykonávat a ve většině případů i vykonával pracovník komunikující s klienty a vykonávající obchodní činnosti.**¹²⁴

159. Vzorové smluvní dokumenty, jež byly využívány ze strany POP pro zpracování smluvní dokumentace v jednotlivých úvěrových případech, byly uloženy na sdíleném serveru v editovatelné podobě a formátu MS Word. Odpovědnost za identifikaci případného odchýlení od vzorové smluvní dokumentace byla rovněž stanovena POP. **Prostřednictvím metodiky si účastník řízení písemně nenastavil kontrolu další osobou, jež by byla nezávislá na pracovnících vykonávajících obchodní činnosti a jež by systematicky ověřovala správnost připravené smluvní dokumentace.**¹²⁵ Při přípravě smluvní dokumentace vycházel POP z písemně zpracovaného úvěrového protokolu/protokolu o poskytnutí BZ a ústně sdělovaných informací od RM, compliance, úvěrové komise či představenstva. Protokol neobsahoval explicitně vymezená pole pro identifikaci/popis schválených podmínek (pro čerpání i následných), jež by měly být promítnuty do smluvní dokumentace. Obsahoval sice editovatelná pole pro případné poznámky, nicméně ani z protokolu a ani z písemné úpravy procesu ve vnitřních předpisech jednoznačně nevyplývala povinnost zaznamenávat do protokolu či jiného obdobného dokumentu veškeré konečným schvalovatelem potvrzené podmínky. Komunikace o případných navrhovaných změnách smluvní dokumentace proti standardu/vzoru probíhala přes POP, jenž informaci dále sdílel s představenstvem, úvěrovou komisí a compliance, o projednání/schválení změn ze strany schvalovatele však rovněž nebyl pořizován zápis.
160. **Nebyla tak zajištěna dostatečná rekonstruovatelnost procesu schválení úvěrových podmínek a jejich následného zahrnutí do smluvní dokumentace, a došlo tak k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a byly omezeny předpoklady pro následnou nezávislou kontrolu.**

2.5.2. Administrace úvěrových rámců a poskytovaných bankovních záruk

161. Pravidla pro účtování o poskytovaných bankovních zárukách nebyla, na rozdíl od problematiky účtování o rozvahových pohledávkách, ve vnitřních předpisech účastníka řízení upravena.¹²⁶ **Účastník řízení tak porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona**

¹²³ Pro zpracování smluvní dokumentace měly být využívány vzorové smluvní dokumenty, jež byly připraveny compliance.

¹²⁴ Jen ve třech z prověřovaných 15 případů (úvěry i záruky) vykonával funkci POP pracovník, jenž nebyl odpovědný za obchodní činnosti či podpůrné obchodní činnosti.

¹²⁵ Dle vyjádření účastníka řízení se v praxi na rozdíl od metodické úpravy procesu na přípravě smluvní dokumentace pravidelně podílela celá řada osob, a to kromě POP předsedkyně úvěrové komise i Compliance officer, který byl současně i předsedou kontrolní komise a místopředseda KK. Dále byla dle vyjádření účastníka řízení smluvní dokumentace kontrolována také členy představenstva, kteří smluvní dokumentaci za účastníka řízení podepisovali. Viz email ze dne 6. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: vyjádření k požadavkům – procesy“; příloha „RE-popis_administrace a čerpání-final.docx“.

¹²⁶ Dle vyjádření se při jejich účtování řídí vyhláškou č. 501/2002 Sb.

o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.

162. Z účastníkem řízení popsané praxe vyplývalo, že k prvotnímu zaúčtování poskytnutých závazných úvěrových rámců docházelo až na základě příkazu k úhradě. Datem účtování bylo datum uskutečnění účetního případu, tj. datum připsání částky úvěru na účet klienta, a nikoli datum podpisu úvěrové smlouvy.¹²⁷ Data podpisu úvěrové smlouvy a čerpání se mohla lišit a v praxi se i v řadě případů lišila. Obdobný přístup pak účastník řízení uplatňoval i v případě poskytovaných bankovních záruk, kdy k zaúčtování příslibu bankovních záruk docházelo až k datu vystavení záruční listiny, a nikoli k datu uzavření smlouvy o poskytnutí bankovní záruky.
163. **V důsledku prodlení v zaúčtování úvěrových podrozvahových rámců docházelo ke zkreslení informací o úvěrovém portfoliu s dopady na další navazující procesy (výpočet kapitálového požadavku a opravných položek). Účastník řízení tak porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**

2.5.3. Uvolňování úvěrových prostředků

164. Proces čerpání úvěrů byl upraven v čl. XVIII. VP Proces schvalování úvěrů, kde si účastník řízení nastavil, že je možné provést vyplacení úvěru teprve po splnění smluvně sjednaných úvěrových podmínek. Z metodické úpravy vyplývalo, že za kontrolu splnění podmínek pro čerpání a výplatu úvěru odpovídal POP, jenž po jejich splnění měl připravit s klientem žádost o čerpání a po provedené kontrole klienta v rámci AML procesu klientem podepsanou žádost o čerpání předat představenstvu s informací o splnění úvěrových podmínek. Představenstvo pak bylo odpovědné za zajištění převodu peněžních prostředků dle žádosti o čerpání.
165. **V metodice však nebyla nastavena systematická kontrola (kontrola čtyř očí) nad procesem kontroly splnění podmínek, jíž měl zajišťovat POP. Vzhledem k tomu, že funkci POP u účastníka řízení mohli vykonávat i zaměstnanci, jejichž pracovní náplň patřila mezi obchodní činnosti, nebyly tak prostřednictvím metodické úpravy zajištěny dostatečné předpoklady pro oddělení neslučitelných činností a docházelo tak k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 písm. e) Vyhlášky a § 22 odst. 2 Vyhlášky.¹²⁸**
166. Vzhledem k tomu, že dle metodiky náležela odpovědnost za čerpání¹²⁹ do působnosti představenstva, tedy výkonného orgánu, a nikoli jen do působnosti některého z členů představenstva, představovala skutečnost, že byly příkazy k čerpání podepisovány jen

¹²⁷ Viz čl. 1 VP Metodika účtování jistina a příslušenství „2019_01_01 VP Metodika účtování jistiny a příslušenství.docx (účinný od 30.1.2020)“ a email ze dne 6. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: vyjádření k požadavkům – procesy“; příloha „RE-popis_administrace a čerpání-final.docx“.

¹²⁸ V praxi účastníka řízení byly dle jeho vyjádření před čerpáním úvěru nad rámec metodikou stanovených kontrol prováděny i další kontroly, a to nejenom ze strany POP, ale i ze strany ÚK a představenstva. Samotné načerpání úvěru pak odlišně od metodické úpravy, dle níž bylo za zajištění převodu peněžních prostředků odpovědné představenstvo, prováděli POP a předsedkyně úvěrové komise či další dvě osoby, jež nevykonávaly obchodní činnosti, tj. byla prováděna kontrola čtyř očí.

¹²⁹ Kontrola splnění podmínek a schválení příkazu k čerpání.

jedním členem představenstva a předložené zápisy z jednání představenstva rovněž neobsahovaly rozhodnutí o povolení čerpání v jednotlivých případech¹³⁰, **nezajištění rekonstruovatelnosti provádění činností/odpovědností v souladu s úpravou ve vnitřních předpisech, což představovalo porušení povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

167. Ve většině případů účastník řízení poskytoval bezúčelové podnikatelské provozní či spotřebitelské úvěry, v případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] byl nicméně poskytnut účelově vázaný úvěr. **Úvěrová dokumentace týkající se uvedených klientů však nedokládala, že účastník řízení při poskytnutí těchto úvěrů uplatňoval postupy, na základě nichž by aktivně řídil¹³¹ použití úvěrových prostředků na účel, k němuž byly poskytnuty. V případě obou klientů byly úvěrové prostředky poukázány na běžný účet klienta bez smluvně sjednaného čerpání na konkrétní účet protistrany klienta, či požadavku na doložení konkrétní dokumentace před čerpáním, na základě nichž by účastník řízení průběžně při čerpání kontroloval dodržení sjednaného účelu¹³².**

168. Z vyjádření účastníka řízení vyplývalo, že u uvedených klientů provedl až následnou kontrolu splnění účelového využití úvěrových prostředků, jejíž provedení však nebylo rekonstruovatelné.¹³³

2.6. Zajištění

169. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 2.6. Protokolu o kontrole):*

2.6.1. Pravidla pro posuzování zajištění

170. Problematiku zajištění měl účastník řízení upravenou ve vnitřních předpisech Metodika řízení úvěrového rizika, Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (dále i vnitřní předpis Proces schvalování úvěrů), Požadovaná hodnota zajištění expozic, Poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky za členy a Směrnice pro tvorbu opravných položek v souladu s IFRS 9 (dále i vnitřní předpis Tvorba opravných položek).

171. **Ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů účastník řízení definoval druhy zajišťovacích instrumentů. Ve vnitřním předpise Tvorba opravných položek si**

¹³⁰ Vyjma případu klienta [REDAKCE] - viz „2015_12_09 zápis představenstva.pdf“.

¹³¹ Účastník řízení ponechával dodržení účelu jen v odpovědnosti klienta, kdy jej v úvěrové smlouvě zavazoval dodržet účel úvěru.

¹³² Např. prostřednictvím smluvně sjednaných podmínek pro čerpání.

¹³³ V případě klienta [REDAKCE], kdy měl jemu poskytnutý úvěr sloužit (kromě refinancování stávajícího úvěru klienta od záložny) k financování nákladů rekonstrukce bytového domu, účastník řízení provedl následnou kontrolu splnění účelu „náhledem do účetnictví bytového domu, z kterého bylo možno ověřit výši výdajů na opravy“. V případě klienta [REDAKCE], jemuž byl poskytnut spotřebitelský úvěr na „realizaci financování nebo předfinancování nákladů Projektu přestavby a rekonstrukce [REDAKCE]“, měla Záložna dle svého vyjádření „předem k dispozici informaci o fakturách za stavební práce sdružení [REDAKCE]“ s tím, že „následně bylo realizací převodu ověřeno jejich uhrazení a tím splnění účelu úvěru.“ Požadavek na doložení konkrétních podkladů dokládajících úhradu nákladů, na něž byl úvěr poskytnut, nebyl ani zakomponován do úvěrové smluvní dokumentace uzavřené s klientem.

účastník řízení stanovil nenulové koeficienty „podle způsobu zajištění“ k celé řadě zajišťovacích instrumentů¹³⁴. Podle textu vnitřního předpisu měly být koeficienty nastaveny na základě analýzy historických dat o realizovaných zajištěních. Z vyjádření zástupců účastníka řízení (jednání dne 26. 8. 2020 a 28. 8. 2020) vyplynulo, že v praxi byly koeficienty stanoveny expertním odhadem vzhledem k tomu, že účastník řízení nemá žádné historické zkušenosti s nevýkonnými expozicemi a vymáháním úvěrových pohledávek. Koeficienty byly nastaveny v 12/2017 a dle vyjádření účastníka řízení byly průběžně přehodnocovány¹³⁵, nicméně účastník řízení nedoložil žádný dokument, který by dokládal, že se účastník řízení přehodnocením koeficientů zabýval, ať už na základě vlastních, či veřejně dostupných dat.

172. Z vnitřního předpisu Požadovaná hodnota zajištění expozic vyplývalo, že účastník řízení preferoval jako hlavní druh zajištění zástavní právo k peněžním prostředkům nebo zástavní právo k nemovitostem.¹³⁶ V rámci výpočtu opravných položek (OP) byla kromě dvou výše uvedených zajišťovacích instrumentů akceptována i zástava movitostí. Ostatní druhy zajištění (a to i zajišťovací instrumenty, u nichž si PDZ pro účely výpočtu OP stanovila nenulový koeficient) byly považovány za doplňkové zajištění. Z vnitřních předpisů (stanovené nenulové koeficienty ve vnitřním předpisu Tvorba opravných položek) i vyjádření PDZ nicméně vyplývalo, že případná akceptace doplňkového zajištění pro účely výpočtu OP nebyla ze strany účastníka řízení úplně vyloučena. **Vnitřní předpis Tvorba OP však kromě nenulových koeficientů neobsahoval úpravu, z níž by bylo patrné, za jakých podmínek by příslušný zajišťovací instrument mohl/neměl být pro výpočet OP účastníkem řízení akceptován¹³⁷.**

173. Ve vnitřním předpise Požadovaná hodnota zajištění expozic si účastník řízení v obecné rovině stanovil, že při hodnocení způsobilosti kolaterálu účastník řízení postupuje v souladu s (v metodice identifikovanými) ustanoveními článků Nařízení (EU) 575/2013. **Nicméně tento ani jiné vnitřní předpisy¹³⁸ již blíže nestanovily konkrétní pracovní postupy k posouzení naplnění jednotlivých článků právního předpisu, na něž se vnitřní předpis odkazoval.**

¹³⁴ Kromě finančního kolaterálu, k zástavě nemovitostí a movitostí, dále i zástavě cenných papírů – akcií či dluhopisů (státní/korporátní), pohledávek, směnkám a bankovním zárukám.

¹³⁵ Poslední přehodnocení bylo provedeno dle deklarovaného prohlášení účastníka řízení k 31. 12. 2019 se závěrem, že není potřeba jejich změn. Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“, dokument „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

¹³⁶ Z doložené dokumentace vyplývalo, že v praxi v souvislosti s portfoliem úvěrových rozvahových i podrozvahových expozic Záložna evidovala kromě zástavy nemovitostí a movitostí, zástavy pohledávek i finanční kolaterál a vlastní blankosměnky (s/bez avalu), nicméně pro následné procesy (OP, RVA a velkých expozic) akceptovala jen finanční kolaterál a zástavu nemovitostí.

¹³⁷ Např. Metodika stanovila nenulový koeficient pro cenné papíry – akcie či cenné papíry – dluhopisy korporátní, dále pro směnku, z písemné úpravy však nebylo jednoznačně zřejmé, jak by PDZ přistupovala k vlastní blankosměnce dlužníka či cenným papírům – akciím či dluhopisům klienta či jiných osob spjatých s klientem/úvěrem atp. Nenulový koeficient mohl být aplikován i v případě nemovitostí či pozemků zastavených v druhém pořadí, nemovitostí rozestavených a metodika neobsahovala úpravu pravidel, za jakých podmínek je možné u takových zajištění akceptovat, resp. pro navazující procesy používat nenulovou tržní hodnotu, atp.

¹³⁸ Problematika výpočtu KP a RVA byla upravena ve vnitřním předpise Řízení rizik – Kapitálový poměr (kapitálová přiměřenost a velké expozice) - viz dokument „2019_07_01 VP VRK Kapitálový poměr a velké expozice.docx“. Ani tento vnitřní předpis neobsahoval interní písemnou úpravu pravidel pro akceptaci zajištění při výpočtu RVA.

174. V rámci vnitřního předpisu **Tvorba opravných položek účastník řízení stanovil nenulové koeficienty i pro zástavu nemovitostí v 2. pořadí a i v praxi měl účastník řízení v případě některých klientů zřízeno zástavní právo v jiném než v prvním pořadí. Pravidla pro posouzení zástav zřízených v jiném než prvním pořadí (zejm. pro stanovení hodnoty zástavy, jež by mohla být akceptována pro navazující proces tvorby OP) však metodika neobsahovala.**
175. V případě klienta [REDAKCE] měl účastník řízení zřízené zástavní právo v 2. pořadí, za společností [REDAKCE], jejíž právo bylo v KN zapsáno až do celkové výše budoucí peněžitě pohledávky 30 mil. Kč. Dle zápisu provedeného v KN měla uvedená společnost i předkupní právo k nemovitosti. Dle záložnou doloženého odhadu byla tržní hodnota nemovitosti stanovena ve výši 7,5 mil. Kč. Dokumentace nedokládala přehodnocení, z něhož by bylo patrné, že by byla při realizaci zástavy (pokud by k ní bylo přistoupeno) umořena i úvěrová pohledávka záložny. Přesto účastník řízení v případě tohoto klienta zohledňoval při výpočtu OP i tuto zástavu nemovitostí v 2. pořadí.
176. **Dále nebyla ve vnitřních předpisech upravena pravidla a postupy upravující proces identifikace a posouzení korelace mezi hodnotou zajištění a úvěrovou kvalitou dlužníka.** Dle svého vyjádření se účastník řízení v praxi zabýval posouzením významnosti korelace mezi úvěrovou kvalitou dlužníka a hodnotou kolaterálu v procesu výpočtu kapitálového požadavku¹³⁹, **nicméně při výpočtu OP nikoli.**
177. **Vnitřní předpisy rovněž neobsahovaly úpravu pravidel pro pojištění zástavy, zejm. stanovení minimální požadované výše pojistného plnění u zastavených ne/movitých zástav za účelem omezení rizika jejich podpojištění.**¹⁴⁰
178. Z klientské dokumentace bylo patrné, že v praxi účastník řízení požadoval pojištění nemovitých zástav i vinkulaci pojistného. V případě klienta [REDAKCE]¹⁴¹, [REDAKCE]¹⁴² a [REDAKCE] nicméně bylo zjištěno podpojištění zastavených nemovitostí. V případě klienta [REDAKCE] a klienta [REDAKCE]¹⁴³ účastník řízení nedisponoval doklady o pojištění zástavy, tj. pojistnou smlouvou a vinkulací, resp. potvrzeným oznámením o zřízení zástavního

¹³⁹ Významná korelace byla identifikována v případě klientů [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], u nichž pro účely výpočtu RVA účastník řízení aplikoval 100% rizikovou váhu.

¹⁴⁰ V praxi účastníka řízení dle po klientech v neformální podobě (resp. osobně či telefonicky) požadoval pojištění zastavených nemovitostí proti všem obvyklým rizikům, v minimální výši pojistného plnění odpovídajícího tržní hodnotě stanovené v odhadu/ocenění. Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“; „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“. Rovněž z klientské dokumentace bylo zřejmé, že zastavené nemovitosti byly pojištěny a pojistné plnění bylo ve většině případů (kromě v textu protokolu uvedených výjimek) ve prospěch účastníka řízení zastaveno.

¹⁴¹ Dle vyjádření účastníka řízení klient byl záložnou vyzván ke zvýšení pojistné částky a stanovena lhůta do 30.10.2020. Viz email ze dne 14.10.2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“; „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

¹⁴² Dle vyjádření účastníka řízení již byla s majitelkou nemovitosti projednána potřeba připojištění nemovitosti - viz email „RE ČNB - PDZ kontrola doplnění ke klientům 1 část - [REDAKCE] (2 4)“ ze dne 25. 9. 2020.

¹⁴³ V 2/2020 došlo k dozajištění úvěru zástavou nemovitostí v 1. pořadí. Toto dozajištění bylo od podpisu zástavní smlouvy zohledněno pro výpočet RVA, avšak pro výpočet OP bude toto zajištění zohledněno až k 1.1., kdy proběhne aktualizace výpočtu OP.

práva ve svůj prospěch¹⁴⁴, přesto účastník řízení příslušná movitá zajištění zohledňoval při výpočtu OP.

2.6.2. Oceňování zajištění

179. Dle písemné úpravy ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů účastník řízení požadoval ocenění zástavy nemovitostí i movitostí tržní hodnotou s tím, že ocenění je outsourcováno od osob oprávněných „dle zvláštních předpisů¹⁴⁵“. Osoby oprávněné byly v metodice označeny za „spolupracující znalce“. Z vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů dále vyplývalo, že klientem předložená ocenění nemovitých zástav, resp. ocenění zpracovaná jinou osobou než spolupracujícím znalcem, podléhala supervizi spolupracujícího znalce. Se spolupracujícím znalcem mělo být takové ocenění konzultováno za účelem potvrzení reálnosti takového ocenění, resp. prověření obsahu a validity stanovené aktuální hodnoty. V případě pochybností pak mělo být požadováno znalecké stanovení hodnoty přímo po spolupracujícím znalci.
180. V případě klienta [REDAKCE] byl odhad tržní hodnoty zastavené nemovitosti¹⁴⁶ (ve vlastnictví klienta [REDAKCE]) vyhotoven p. [REDAKCE]¹⁴⁷, tj. nikoli spolupracujícím „znalcem“. Supervize ocenění, tj. přehodnocení obsahu a validity stanovené tržní hodnoty však nebyla, v rozporu s metodickou úpravou, ve spolupráci se spolupracujícím znalcem provedena.¹⁴⁸ V případě klienta [REDAKCE] a [REDAKCE] PDZ pro účely výpočtu OP akceptovala zástavu movitostí/sbírek uměleckých děl, jejichž hodnotu v obou případech klientů stanovila společnost [REDAKCE]¹⁴⁹.
181. Dokumenty se stanovenou hodnotou (odhady) neobsahovaly informace, z nichž by vyplývalo, že byly vyhotoveny osobou s podnikatelským oprávněním z oboru

¹⁴⁴ „Díla v úschově u [REDAKCE] pojištěna jsou, výše pojistné částky vždy dostatečně přesahuje hodnotu uschovaných děl ([REDAKCE] má několik depozitů, na každý je uzavřena samostatná pojistná smlouva). Pojistné smlouvy PDZ viděla, prostudovala, nearchivuje je. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých depozitech nejsou uložena pouze dotčená díla, PDZ vinkulací pojistného plnění nedisponuje.“ - viz email ze dne 25.9.2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“; „D-vyjádření-[REDAKCE]-FINAL.pdf“.

¹⁴⁵ Bez bližší specifikace zvláštních předpisů.

¹⁴⁶ Nebytová nemovitost ([REDAKCE]), [REDAKCE].

¹⁴⁷ Z dokumentace nevyplývalo, že uvedená osoba disponuje oprávněním odhadce, příp. znalce/odbornou způsobilostí z oboru oceňování.

¹⁴⁸ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl „Supervizi zastavované nemovitosti a jejího stavu provedl předseda kontrolní komise [REDAKCE] spolu s představenstvem, jenž se rovněž účastnil procesu její akvizice [REDAKCE], byl tedy podrobně obeznámen se všemi vlastnickými i faktickými aspekty nemovitosti, jakož i připravovanou rekonstrukcí na reprezentativní prostory galerie, v jejich důsledku se hodnota ještě zvýšila. Plánované přehodnocení je předpokládáno dle tříletého plánu na 1Q/2021.“ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, soubor „[REDAKCE] s komentáři-FINAL.pdf“. „Osobní prohlídka na místě ([REDAKCE], POP, člen představenstva), včetně kontroly veškerých prostor, jejich technického stavu a přijetí informace o posledních opravách, ev. technickém zhodnocení (S ohledem na úzkou spolupráci s [REDAKCE] jde prakticky o návštěvy min. jednou měsíčně). Součástí supervize je zároveň nahlédnutí do revizních zpráv. PDZ průběžně sleduje vývoj na realitním trhu. Účastníci supervize u obou nemovitostí konstatovali, že v obou případech došlo ke zvýšení tržní hodnoty posuzovaných nemovitostí (cenová mapa).“

¹⁴⁹ Hodnota byla stanovena prostřednictvím dokumentů „2019_11_18 Posudek světového umění.pdf“, „2019_11_18 Posudek [REDAKCE].pdf“ v souhrnné výši 8,02 mil. Kč a 3,8 mil. Kč.

ocenování movitostí/uměleckých děl¹⁵⁰ a rovněž dokumentace neobsahovala bližší detail z posouzení tržních cen. Nebyly zřejmé konkrétní informace, které vstupovaly do matematického zpracování tržních cen uměleckých děl, na něž se odhady¹⁵¹ uměleckých děl v popisné části odkazovaly.

182. Navíc v případě úvěru poskytnutého klientovi [REDAKCE] byla společnost [REDAKCE] současně i osobou, jež uzavřela se záložnou dvě ze tří smluv o zástavě movitostí¹⁵². Z obou smluv vyplývalo, že tak činí [REDAKCE] na základě vlastní dohody a samostatného právního vztahu uzavřeného s vlastníkem uměleckých děl - komitentem. Dokumenty, jež by dokládaly komisionářský vztah a oprávnění [REDAKCE] k zastavení děl ve prospěch účastníka řízení, však klientská dokumentace neobsahovala a účastník řízení je ani dodatečně přes vyžádání nedoložil. Jen v rámci svého prohlášení deklaroval, že uvedenými dokumenty disponoval. Sbírkou zastavených uměleckých děl byly rovněž uloženy u zástavce, tedy u [REDAKCE]. Pojistné smlouvy týkající se zastavených děl měl účastník řízení dle svého vyjádření k nahlédnutí a prostudování, ale nearchivoval je, nicméně pojistné plnění nebylo ve prospěch účastníka řízení zastaveno.¹⁵³

183. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem účastník řízení v případě uvedených zástav movitých věcí odpovídajícím způsobem neřídil rizika, kterým byl v souvislosti s tímto zajištěním vystaven a porušil tak povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 11 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 písm. a), b) Vyhlášky.

184. **Dále účastník řízení neměl písemně upravena pravidla ohledně akceptovaného stáří ocenění zastavených nemovitostí, příp. movitostí, ve fázi schvalování úvěru či jeho změn.** V praxi, dle svého vyjádření, uplatňoval pravidlo, že v době schvalování úvěru nesmí být odhad akceptovaného zajištění starší 6 měsíců v případě nového financování klienta a max. 12 měsíců v případě opakovaného financování. Správní orgán nicméně zjistil i případy klientů, kdy byl odhad akceptované zástavy nemovitostí staršího data, než byla účastníkem řízení deklarovaná uplatňovaná praxe.

185. V případě klienta [REDAKCE] měl účastník řízení k datu podpisu smlouvy o úvěru¹⁵⁴ odhad hodnoty nemovitosti, jenž byl zpracován externím (nikoli s účastníkem řízení spolupracujícím) znalcem, byl starší 10 měsíců, supervize odhadu byla vytvořena

¹⁵⁰ Dle deklarovaného prohlášení účastníka řízení „Zcela naplňuje požadavky na relevantní nezávislé posouzení hodnoty a zejména likvidity děl na trhu. [REDAKCE] disponuje jak vlastními odborníky v oblasti umění ([REDAKCE] – renomovaná kunsthistorička a odbornice na moderní i klasické umění), tak sítí kontaktů na další galerie, aukční domy, sběratele a nezávislé odborníky např. specializující se na konkrétní období nebo autory. [REDAKCE] rovněž úzce spolupracuje se soudním znalcem [REDAKCE].“ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“; „D-vyjádření-[REDAKCE]-FINAL.pdf“.

¹⁵¹ „2019_11_18 Posudek světového umění.pdf“; „2019_11_18 Posudek [REDAKCE].pdf“; „2019_11_18 Posudek děl p. [REDAKCE].pdf“ i „2019_11_19 posudek sbírky děl movité věci 25,401 mil. Kč.pdf“.

¹⁵² „2019_11_19 ZS věci movité (US ART) PDZ x [REDAKCE].pdf“ a „2019_11_19 ZS věci movité ([REDAKCE]) PDZ x [REDAKCE].pdf“ Zástavní právo nebylo zapsáno do rejstříku zástav.

¹⁵³ „Díla v úschově u [REDAKCE] pojištěna jsou, výše pojistné částky vždy dostatečně přesahuje hodnotu uschovaných děl ([REDAKCE] má několik depozitů, na každý je uzavřena samostatná pojistná smlouva). Pojistné smlouvy účastník řízení viděl, prostudoval, nearchivuje je. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých depozitech nejsou uložena pouze dotčená díla, PDZ vinkulací pojistného plnění nedisponuje.“

¹⁵⁴ Tato byla uzavřena dne 10. 12. 2019.

až po načerpání úvěru. Účastník řízení disponoval i v případě klienta [REDAKCE] [REDAKCE] odhady hodnot zastavených nemovitostí staršími 10¹⁵⁵, resp. cca 15 měsíců¹⁵⁶ k datu podpisu smlouvy o úvěru¹⁵⁷.

2.6.3. Sledování zajištění a jeho hodnoty

186. Ve vnitřním předpise Požadovaná hodnota zajištění si účastník řízení stanovil, že pro potřeby čl. 208 nařízení (EU) 575/2013 sleduje hodnotu zastavených nemovitostí nejméně 1x ročně, v případě výrazného poklesu hodnoty nemovitostí, **bez bližšího upřesnění pravidel pro identifikaci „výrazného poklesu hodnoty nemovitostí“**, častěji. V případech podstatného snížení hodnoty nemovitosti mělo být ocenění nemovitosti přezkoumáno znalcem. V případě úvěrů překračujících 5 % hodnoty kapitálu tier 1 mělo být ocenění nemovitosti přezkoumáno znalcem nejméně jednou za 3 roky.¹⁵⁸ V případech nemovitostí, jejichž tržní hodnota byla stanovena minimálně ve výši dvojnásobku hodnoty úvěru a nebyl identifikován výrazný pokles hodnoty nemovitosti, však nebylo zpracování nového znaleckého posudku vyžadováno, stačilo „odborné posouzení znalcem“ a jeho vyjádření.
187. **Rozdíl mezi procesy přezkoumání ocenění znalcem a jím provedeným odborným posouzením nebyl z metodické úpravy zřejmý¹⁵⁹. Odpovědnost za identifikaci výrazného/podstatného poklesu hodnoty nemovitosti a za zadání požadavku na přezkoumání ocenění znalcem uvedený vnitřní předpis nestanovil.** Z obdobné úpravy ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů nicméně byl za uvedenou činnost odpovědný POP. Nicméně funkci POP mohli a v praxi vykonávali i pracovníci zajišťující pro PDZ obchodní činnosti.
188. **Tím, že nebyla prostřednictvím vnitřních předpisů jednoznačně stanovena odpovědnost za sledování hodnoty zajištění osobě mimo obchodní linii, nebyly zajištěny dostatečné předpoklady pro oddělení neslučitelných činností a došlo k porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 písm. b) Vyhlášky.**
189. V praxi se však dle vyjádření účastníka řízení měl (odlišně od metodické úpravy) posouzením poklesu hodnot nemovitostí zabývat RM, který v případě identifikovaného podstatného poklesu měl předat pokyn POP na kontaktování spolupracujícího znalce. Pro sledování hodnoty nemovitostí účastník řízení, dle svého vyjádření, pracoval s informacemi získanými při obhlídce nemovitosti na místě a podpůrně též z dostupných nástrojů orientačního stanovení ceny nemovitostí na internetu.
190. Z vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů vyplývala odpovědnost POP minimálně

¹⁵⁵ Odhad ze dne 4. 5. 2018, jenž se týkal zastavené obytné nemovitosti.

¹⁵⁶ Odhad ze dne 7. 3. 2018, jenž se týkal zastavené obchodní nemovitosti.

¹⁵⁷ Ze dne 26. 6. 2019.

¹⁵⁸ Obdobná úprava byla obsažena i ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů.

¹⁵⁹ Ve smyslu zaměření, rozsahu a cílů činností a formě výstupu z jejich provádění. Dle vyjádření účastníka řízení „odborné posouzení“ mělo být prvotním úkonem a „přezkoumání“ úkonem následným (viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020; soubor „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“).

jednou ročně kontrolovat právní a fyzický stav zajištění a provádět o tom záznam do EEU. **Pravidla/postupy, jež by stanovily, na co se má odpovědný pracovník při kontrolách zaměřit, jaké zdroje informací využít, však již metodika neobsahovala.** V praxi nebyly kontroly zastavených nemovitostí prováděny jen ze strany metodikou stanoveného POP, ale byly vykonávány i jinými pracovníky účastníka řízení, dle kapacitních možností¹⁶⁰. V případě movitých věcí probíhaly kontroly formou telefonického či osobního dotazu uschovateli, příp. obhlídkou. **Záznamy z fyzických dohlídek zastavených nemovitostí či movitostí vytvářeny nebyly** (viz též část protokolu věnovaná problematice monitoringu).¹⁶¹

2.6.4. Závěr

191. **Nedostatečná úprava pravidel posouzení způsobilosti zajištění, jeho oceňování a sledování ve vnitřních předpisech byla porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky a nezajišťovala dostatečné předpoklady pro konzistentní výkon činnosti a ani soustavné řízení rizik a byla tedy porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 27 odst. 1 Vyhlášky.**
192. **Nesoulad činností a vnitřních předpisů byl porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**
193. **Nedostatečná rekonstruovatelnost činností představovala omezení pro přezkum, resp. pro následnou kontrolní činnost a byla porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky a dále porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
194. **Výše uvedené nedostatky v oblasti posouzení kolaterálu, jeho oceňování a sledování měly vliv rovněž na navazující procesy, a to na stanovení výše ztráty ze znehodnocení a výpočet kapitálového požadavku.**

2.7. Sledování bonity klientů, monitoring

195. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 2.7. Protokolu o kontrole):*
196. *Proces monitoringu měl účastník řízení upraven primárně ve VP Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (čl. XIX) a dílčí úprava tohoto procesu byla upravena také ve VP Metodika řízení úvěrového rizika (čl. III a VI).*

¹⁶⁰ Kromě pracovníka primárně vykonávajícího funkci POP vykonával fyzické kontroly dále RM, compliance, členové představenstva, příp. zástupci KK. Právní stav byl kontrolován z údajů z KN, kdy měl účastník řízení zavedenu placenou službu sledování změn v KN, alerty byly přeposílány compliance.

¹⁶¹ Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“; soubor „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

197. Účastník řízení upravil proces monitoringu ve vnitřních předpisech rámcově, chyběla bližší úprava postupů (činností), které měly být dle očekávání účastníka řízení v rámci jednotlivých monitoringů prováděny.¹⁶² Úkony spojené s monitoringem klientů metodika stanovila do odpovědnosti POP a představenstva, nicméně v praxi byly některé úkony prováděny i jinými pracovníky účastníka řízení.¹⁶³ Písemná úprava dále nebyla aktuální v popisu informačních toků rizikových informací a rozhodnutí o podstatném zvýšení rizika.¹⁶⁴
198. Nedostatečná a neaktuální metodická úprava činností v procesu monitoringu nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností, a byla tak porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.¹⁶⁵
199. Přestože si účastník řízení v metodice¹⁶⁶ stanovil, že veškeré rozhodovací procesy a kontrolní činnosti musí být rekonstruovatelné¹⁶⁷, nebyla většina dílčích úkonů/činností v rámci procesu monitoringu zaznamenána/uchována.
200. Účastník řízení ke každému úvěrovému případu zpracovával tzv. „úvěrový protokol“ (v případě bankovních záruk „protokol o poskytnutí BZ“), který kromě uvedení pověřeného pracovníka pro daný případ (POP), základních parametrů úvěru, informací o zajištění a chronologii schvalování obsahoval i část „průběžné kontroly úvěru“.

¹⁶² Účastník řízení si metodicky nastavil povinnost v průběhu úvěrového vztahu sledovat: a) finanční a ekonomickou situaci klienta, b) podmínky plnění smlouvy o úvěru, c) ocenění hodnoty zajištění, d) aktuální problémy, které bezodkladně vyžadují opatření k nápravě, e) přiměřenost výše opravných položek a rezerv, nicméně bez bližšího popisu pravidel, jež by měly být dodržovány při výkonu uvedených činností, tj. nebyla stanovena odpovědnost, pracovní postupy, pravidla týkající se termínů/periodicity při provádění uvedených úkonů, nebyl stanoven požadavek na záznam informace o závěru z kontroly, jež by zajistil rekonstruovatelnost procesu atp.

¹⁶³ Paní ██████████ (POP většiny úvěrových případů) prováděla kontrolu zápisu zástavního práva na KN, údajů na LV, následných podmínek a kontrolu insolvenčního rejstříku, kterou prováděla substitučně i paní ██████████ (předsedkyně ÚK a pracovník zodpovědný za výkaznictví), jež měla v gesci také kontrolu splátek jistiny a příslušenství a kontrolu finančních výkazů/účetní závěrky, kterou následně kontrolovala paní ██████████ (místopředsedkyně KK a pracovník podpory obchodní činnosti, účetnictví). V případech, kdy klient pravidelně nesplácel a nebylo tak možné splácení kontrolovat, byla finanční a ekonomická situace klienta vyhodnocována na základě jednání RM s daným klientem (z těchto schůzek se nepořizoval zápis). Kontrola plateb pojistného funguje v rámci automatických informací od pojišťovny a vyřízení vinkulace pojistného plnění pojišťovnou si klient vyřizuje sám s tím, že pí ██████████ v případech nedoložené potvrzené vinkulace na pojišťovnu volá a o pojištění a vinkulaci se ujišťuje. Pro kontrolu fyzického stavu nemovitosti/dohlídku na místě nebyla určena odpovědná osoba a pracovníci účastníka řízení se v rámci této činnosti střídali.

¹⁶⁴ Bod 19. 3. VP Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou stanovil, že při podstatném zvýšení rizika (bez specifikace jaké mezní parametry či mezní hranice jsou klíčové) daného úvěrového případu nebo zjištění jiných negativních příznaků, představenstvo informuje neprodleně ÚK (bez uvedení jak má ÚK s těmito informacemi dále nakládat) a přijímá vhodná opatření. Nicméně v praxi informace o případné zhoršující se finanční situaci klienta mohla přijít od představenstva, RM či pracovníka provádějícího některou z nastavených kontrol a podle toho byl nastaven tok informací, tj. v praxi bylo rozhodnutí, zda jde o podstatné zvýšení rizika ponecháno na kvalifikovaném úsudku představenstva či ostatních orgánů účastníka řízení.

¹⁶⁵ Nedostatečný metodický popis procesu monitoringu, byl identifikován i externím auditorem ██████████, v rámci ověření ŘKS za rok 2018.

¹⁶⁶ VP Interní audit účinný od 6. 6. 2019 (čl. 8.1.).

¹⁶⁷ Tj. u účastníka řízení musí vždy existovat tzv. auditní stopa pro zajištění, že ve všech případech bude možné vysledovat kdo, o čem, kdy, jak a na základě čeho rozhodl.

Z úvěrového protokolu, resp. protokolu o poskytnutí BZ vyplývalo, že by v případě jednotlivých klientů měly být prováděny pravidelné kontroly jako roční kontrola bonity¹⁶⁸, obchodního rejstříku a kontrola stavu zajištění, dále pravidelná kvartální kontrola insolvenčního rejstříku a kontrola splácení.

201. Mezi kontrolami však nebyla uvedena kontrola plnění podmínek ze smlouvy o úvěru. Dle vyjádření účastníka řízení úvěrový protokol/protokol o poskytnutí BZ obsahoval primárně jen rozpis požadovaného monitoringu v jednotlivých případech, údaj o stanovené periodicitě či termín pro provedení kontrolních úkonů. Z hlediska skutečně prováděného monitoringu pak obsahoval údaje jen ve vztahu k monitoringu, jenž byl proveden při poskytování úvěru.
202. **V průběhu úvěrového vztahu již nebyl přehled o uskutečněných kontrolách/provedeném monitoringu doplňován** (pokud nebyla zjištěna nějaká negativní skutečnost).¹⁶⁹ Pouze v případě kontroly insolvenčního rejstříku byly u jednotlivých klientů zaznamenány na čtvrtletní bázi termíny zřejmě odpovídající datu provedené kontroly insolvenčního rejstříku. **Datum provedení zbývajících kontrol¹⁷⁰ z úvěrového protokolu/protokolu o poskytnutí BZ včetně závěru z těchto kontrol nebyl nikde zaznamenán/komentován, a z doloženého přehledu tak nevyplývalo, zda byla kontrola v požadovaném termínu a s jakým výsledkem provedena.**¹⁷¹
203. **Tím, že účastník řízení systematicky nezaznamenával provedení dílčích kontrol v průběhu úvěrového vztahu, postupoval v rozporu s požadavky na rekonstruovatelnost schvalovacích a rozhodovacích procesů a porušil povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a dále rovněž povinnost vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 23 odst. 1 Vyhlášky.**
204. Do celkové kvality monitoringu se promítaly nedostatky, jež byly správním orgánem identifikovány v procesu posouzení finanční situace klientů. Zejména se jednalo o nerekonstruovatelné vyhodnocení bonity klientů¹⁷², resp. nerekonstruovatelné komplexní posouzení úvěrových případů¹⁷³, kdy dokumentace nedokládala relevantní podklady, na základě kterých byl projektový úvěr schválen.
205. Tím, že dokumentace neobsahovala popis výchozí situace a předpokládaného vývoje

¹⁶⁸ Na základě výkazů/účetní závěrky/doložení příjmů/daňového přiznání bez uvedení konkrétního vyhodnocení ekonomické situace klienta či uvedení způsobu posouzení ekonomické situace, tj. porovnání aktuálního stavu se stavem minulým. Výsledkem vyhodnocení bonity bylo pouze uvedení zda „OK“ či nikoli.

¹⁶⁹ Tuto skutečnost potvrzovaly i doložené úvěrové protokoly/protokoly o poskytnutí BZ, kde data provedení kontroly bonity, obchodního rejstříku a stavu zajištění odpovídala datu poskytnutí úvěru či BZ.

¹⁷⁰ Kontrola bonity, obchodního rejstříku, stavu zajištění a splátek.

¹⁷¹ Účastník řízení nevytvářel zápisy z dohlídky zajištění (nemovitosti) ani z jednání představenstva či RM s klientem a neuchovával záznamy z kontroly IR, OR a KN.

¹⁷² Úvěrové případy, na které nebylo možné relevantním způsobem aplikovat vyhodnocení bonity prostřednictvím bonitních a bankrotních modelů zahraniční subjekty, osoby bez doloženého příjmu, jenž by měl sloužit ke splácení úvěru.

¹⁷³ Jde o klienty [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted].

na straně klienta¹⁷⁴ a účastník řízení po klientech nepožadoval plnění jakýchkoli finančních kovenantů a ani vnitřně si nestanovil vybrané finanční parametry, jež by pro účely monitoringu klientů na pravidelné bázi vyhodnocoval, resp. nestanovil si pravidla/mezní hodnoty pro monitoring vývoje finanční situace klientů (změny ve finančních výkazech klientů), **nebyly vytvořeny dostatečné předpoklady pro objektivní monitoring následného vývoje případů pro identifikaci případného zvýšení úvěrového rizika**¹⁷⁵.

206. A ani v praxi dokumentace přehodnocování finanční situace/bonity klientů nedokládal.¹⁷⁶ Účastník řízení se tak vystavoval riziku pozdní identifikace, hodnocení a omezení všech významných zdrojů úvěrového rizika ve vztahu k jednotlivým dlužníkům, a porušil povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 8 písm. b) a bodu 9 písm. a) Přílohy č. 3 Vyhlášky.

2.8. Kategorizace

207. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 2.8. Protokolu o kontrole):*

208. Podle ustanovení § 80, § 81 a § 82 povinná osoba zařazuje expozice do kategorií nevýkonné a výkonné expozice dle pravidel uvedených v příloze V, části druhé, odst. 213 až 216 a 219 až 239 prováděcího nařízení (EU) 680/2014¹⁷⁷.

209. Účastník řízení ve VP Metodika řízení úvěrového rizika¹⁷⁸ uváděl výčet „klíčových kritérií, na základě kterých mohla být každá pohledávka zařazena do určité kategorie“¹⁷⁹ a dále pak stanovil, že rozděluje pohledávky do kategorií expozic výkonných a nevýkonných. **Metodika však nespécifikovala mezní hodnoty pro posuzované oblasti, indikátory zvýšeného úvěrového rizika a pravděpodobnosti nesplacení či bližší pravidla, na základě nichž by byl zřejmý přístup účastníka řízení při jejich vyhodnocování, resp. z metodické úpravy nebylo zřejmé, za jakých zjištěných okolností by měla být expozice, při identifikaci těch kterých skutečností týkajících se jednotlivých klíčových kritérií, zařazena do kategorie výkonných a za jakých do kategorie nevýkonných expozic.**

210. Dílčí popis jednotlivých klasifikačních stupňů (s ohledem na počet dní po splatnosti a míru pravděpodobnosti vzniku úvěrové ztráty) obsahoval vnitřní předpis *Směrnice pro tvorbu*

¹⁷⁴ Dokumentace neobsahovala milníky či plány klientů.

¹⁷⁵ Např. srovnávat plánovaný vývoj a aktuální/skutečný stav.

¹⁷⁶ Účastník řízení doložil (pouze v případech posuzovaných prostřednictvím bonitních a bankrotních modelů) aktualizovaný výpočet ratingu (AGR) a indexu důvěryhodnosti (IN01 a IN05), nicméně bez uvedení závěru či komentáře k danému vyhodnocení.

¹⁷⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (dále jen „prováděcí nařízení (EU) 680/2014“).

¹⁷⁸ V Článku VI. Sledování úvěrového rizika.

¹⁷⁹ A) finanční a ekonomická situace dlužníka a její předpokládaný vývoj, b) porušení smlouvy dlužníkem, c) provedení restrukturalizace pohledávky, d) vnější ekonomické, politické a legislativní faktory, e) očekávání, že na základě finanční situace dojde k insolvenčnímu řízení, f) kvalita zajištění pohledávky a g) délka prodlení po splatnosti pohledávky.

opravných položek v souladu s IFRS 9¹⁸⁰, dle něhož však měla být úvěrová pohledávka zařazena do stupně 2, teprve pokud je 90 a více dní po splatnosti a v případech, kdy očekávané úvěrové ztráty nejsou ještě realizovány. Tato **úprava však byla v rozporu s pravidly pro identifikaci významného zvýšení úvěrového rizika dle IFRS 9, a tudíž pro zařazování expozic do stupně 2.**¹⁸¹

211. **Nedostatečná metodická úprava týkající se hodnocení úvěrového rizika klientů a zařazení expozic do jednotlivých kategorií nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností a byla porušením povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky a dále porušením povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 80, § 81 a § 82 Vyhlášky, které upravují zařazování expozic do jednotlivých kategorií.**
212. **V případě dvou úvěrovaných klientů účastník řízení disponoval informacemi, z nichž vyplývalo, že nastala změna situace na straně klienta oproti situaci existující při poskytnutí úvěru tomuto klientovi, jež svědčila o potenciálně vyšším úvěrovém riziku klienta. Pohledávky za těmito klienty nebyly přerazeny do úvěrového stupně 2 či 3 a dokumentace nedokládala, zda se účastník řízení posouzením zvýšeného rizika z titulu případného přerazení expozice do horšího stupně zabýval. Jednalo se o případy klientů:**
- [REDAKCE] ([REDAKCE]) – PDZ poskytla klientovi dne 15. 5. 2020 úvěr ve výši 2 mil. Kč. Z dokumentace, resp. úvěrového protokolu¹⁸² vyplývalo, že PDZ v průběhu úvěrového vztahu zjistila, že byl k 1. 7. 2020 zesplatněn úvěr, jenž byl klientovi poskytnut jinou finanční institucí, [REDAKCE] ([REDAKCE]). Dokumentace neobsahovala bližší informace o důvodech, jež vedly k uvedenému zesplatnění.¹⁸³
 - [REDAKCE] - PDZ poskytla klientovi dne 20. 11. 2019 spotřebitelský úvěr ve výši 17,7 mil. Kč. S klientem byly v rámci splátkového kalendáře sjednány měsíční splátky úroků od 11/2019 a jednorázová úhrada jistiny k datu konečné splatnosti, tj. k 31. 12. 2021. Předpokládaným zdrojem splácení v době poskytování úvěru byl příjem z prodeje movitých věcí a z dotace EU. Ke konci 2/2020 byl klient 54 dní

¹⁸⁰ V rámci Kontroly účastník řízení předložil verzi účinnou od 20. 12. 2019, která aktualizovala předešlou verzi účinnou od 20. 12. 2017.

¹⁸¹ Pokud se úvěrové riziko oproti stavu při poskytnutí významně zvýší, má být expozice zařazena do stage 2. Dle nařízení komise (EU) č. 2016/2067 čl. 5.5.11. existuje vyvratitelný předpoklad, že úvěrové riziko související s finančním aktivem se od prvotního zaúčtování významně zvýšilo, pokud smluvní platby jsou více než 30 dnů po splatnosti.

¹⁸² Dokument „2020_1 úvěrový protokol“.

¹⁸³ Účastník řízení byl dle svého vyjádření v 7/2020 klientem informován o zesplatnění jeho 5ti úvěrů (včetně úvěrů paní [REDAKCE], která klienta vlastní) v celkové výši cca 2,95 mil. Kč. Současně účastník řízení uvedl, že se uskutečnilo jednání mezi zástupci účastníka řízení a [REDAKCE] a v rámci účastníka řízení byla jako pravděpodobná příčina zesplatnění úvěrů vyhodnocena nedostatečná a neefektivní komunikace mezi [REDAKCE] a klientem, resp. jeho vlastníkem. Následně bylo rozhodnuto o refinancování závazků klienta vůči [REDAKCE] ze strany účastníka řízení. Záznam z jednání mezi [REDAKCE] a účastníkem řízení nebyl vyhotoven a klientská dokumentace ani jinak nedokládala, že se účastník řízení důvody pro zesplatnění závazků u [REDAKCE] vůbec zabýval.

po splatnosti¹⁸⁴ a v 3/2020 byly pohledávky PDZ za klientem postoupeny na společnost [REDAKCE].¹⁸⁵, jež se zavázala uhradit nejenom dlužné příslušenství klienta záložnou vyčíslené k 2/2020, ale i budoucí splátky úroků klienta po celou dobu úvěrového vztahu. Dle vyjádření PDZ bylo postoupení pohledávek pro záložnu přínosem pokrývajícím klientův výpadek způsobený dočasným pozastavením prací na zámku a výplatou dotace, který by jinak musela řešit dohodou o odkladu splátek^{186,187}.

213. **Z účastníkem řízení doložené dokumentace nevyplývalo, že se účastník řízení důvody/změnou situace na straně klienta zabýval ve smyslu přehodnocení, zda nedošlo ke zvýšení úvěrového rizika na straně klienta, jež by zakládalo důvod pro převedení pohledávky za klientem ze stupně 1. Výše uvedené skutečnosti však svědčí o tom, že u tohoto klienta došlo ke zvýšení úvěrového rizika oproti okamžiku při poskytnutí, a klient měl být tudíž od 2/2020 zařazen do stupně 2 dle IFRS 9.**
214. **Nedostatečná rekonstruovatelnost posouzení zvýšeného rizika z titulu případného přeražení expozice do horšího stupně představovala porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

2.9. Proces tvorby opravných položek

215. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.9. Protokolu o kontrole):*
216. Proces tvorby opravných položek byl popsán ve vnitřním předpise Směrnice pro tvorbu opravných položek v souladu s IFRS 9 (dále i VP Tvorba opravných položek). Proces účtování opravných položek byl pak uveden v předpise Metodika účtování jistiny a příslušenství, rozpouštění rezerv a opravných položek (dále i Metodika účtování).
217. Účastník řízení pro výpočet ztrát ze znehodnocení používal metodu koeficientů.¹⁸⁸ Podle písemné úpravy ve VP Tvorba opravných položek měl být u nových úvěrů členů účastníka řízení bez historie uplatňován zvýšený koeficient podle způsobu splácení o 0,05 bodu. **Metodika neobsahovala, zda obdobný přístup účastník řízení uplatňoval i v případě nových klientů žádajících o bankovní záruku (dále i BZ).** Dle vyjádření účastníka řízení měl být stejný přístup uplatňován jak u úvěrů, tak u BZ. Avšak v případě BZ poskytnuté klientovi [REDAKCE], novému členovi PDZ, nebylo

¹⁸⁴ Dle vyjádření pracovníků účastníka řízení (viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“) došlo k ukončení smlouvy mezi stávajícím TDI (technický dodavatel investice), společností [REDAKCE] a objednatelem, v důsledku toho k pozastavení prací v průběhu 2Q/2020 čímž nebyla dotace dočasně vyplácena.

¹⁸⁵ Viz „2020_03_25 smlouva o postoupení pohledávky - úroky [REDAKCE] - PDZ vs. [REDAKCE].pdf“.

¹⁸⁶ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“.

¹⁸⁷ Ve VP Metodika řízení úvěrového rizika si účastník řízení stanovil, že úkon postoupení pohledávek může představovat rychlejší a efektivnější refundaci poskytnutých peněžních prostředků a snížení expozice v selhání nebo hrožícím selhání - viz bod 4. 20. VP Metodika řízení úvěrového rizika.

¹⁸⁸ Účastník řízení pro účely tvorby OP rozděloval úvěry do skupin dle doby splatnosti, způsobu (četnosti) splácení a způsobu zajištění a BZ rozděluje do skupin podle doby trvání platnosti a způsobu zajištění s tím, že každému kritériu byl přiřazen příslušný koeficient (v případě krátkodobého úvěru/BZ platil koeficient 1,00, u střednědobého 1,05 a u dlouhodobého 1,10. V případě anuitních splátek platil u úvěru koeficient 1,00, u periodického splácení 1,05 a u jednorázového splácení 1,10. Při zajištění úvěru/BZ byly koeficienty stanoveny od 0,001 pro finanční kolaterál a bankovní záruku až po 0,0025 pro movité věci).

při výpočtu OP navýšení koeficientu o 0,05 bodu uplatněno.¹⁸⁹

218. Účastník řízení si ve VP Tvorba opravných položek stanovil vzorec výpočtu opravných položek jen pro úvěrové expozice (úvěry a bankovní záruky) zařazené do stupně 1. **Pro úvěrové expozice zařazené do stupně 2 a 3 již konkrétní způsob výpočtu OP stanoven nebyl.**¹⁹⁰ Podle písemné úpravy byly opravné položky počítány ve vazbě na jednotlivé úvěry klientů, kdy se dle definovaného vzorce pro stupeň 1 celková částka pohledávky¹⁹¹ násobila stanovenými koeficienty¹⁹².
219. V případě BZ byl stanoven obdobný vzorec, dle něhož se OP počítaly jako násobek zaručené částky vč. příslušenství¹⁹³ a jednotlivých koeficientů - podle doby splatnosti, způsobu splácení a zajištění. **Vzhledem k tomu, že u bankovních záruk nebylo možné (s ohledem na jejich podstatu) definovat způsob splácení¹⁹⁴, nebylo v praxi možné plně aplikovat metodikou nastavený výpočet. Nedostatečná a nejednoznačná metodika byla porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**
220. Účastník řízení si v metodice¹⁹⁵ nastavil mj. roční kontrolu koeficientů a posouzení správnosti nastaveného způsobu výpočtu OP i jednotlivých kritérií pro jejich výpočet. V praxi dle vyjádření účastníka řízení měla být tato činnost vykonávána ÚK společně s představenstvem formou posouzení v rámci společného jednání, nicméně **bez vyhotovení zápisu, jež by tuto činnost dokládal. Nedostatečná rekonstruovatelnost procesu roční aktualizace koeficientů a adekvátnosti výpočtu/způsobu výpočtu OP byla porušením povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.** Dle sdělení zástupců účastníka řízení nejméně do 30. 9. 2020 nebyla vyhodnocena potřeba změny výše koeficientů či způsobu výpočtu OP.¹⁹⁶
221. **Metodika účastníka řízení nestanovila odpovědnost za pravidelné přehodnocování dostatečnosti a důvodnosti vytvořených OP (příp. rezerv).** Dle vyjádření účastníka řízení byla tato činnost v praxi vykonávána ve čtvrtletní periodicitě, nicméně **záznam o jejím provedení (včetně vyhodnoceného závěru z posouzení) však pořizován nebyl.**¹⁹⁷
222. Přestože účastník řízení dle svého prohlášení prováděl přehodnocení na čtvrtletní bázi,

¹⁸⁹ S nemateriálním dopadem do OP.

¹⁹⁰ Z písemné úpravy rovněž ani nevyplývalo, že by měl být vzorec výpočtu OP definovaný pro stupeň 1 uplatňovaný i pro ostatní klasifikační stupně.

¹⁹¹ Jistina + dlužné úroky do konce roku, popř. ke dni splatnosti úvěru (pokud by tato nastala dřív).

¹⁹² Podle doby splatnosti, způsobu splácení a způsobu zajištění.

¹⁹³ Úplata vyjádřená v % ze zaručené částky k poslednímu dni kalendářního roku, popř. ke dni splatnosti BZ.

¹⁹⁴ Před převedením podrozvahové expozice na rozvahovou.

¹⁹⁵ VP Tvorba opravných položek.

¹⁹⁶ Viz dokument „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“ zaslán emailem „RE ČNB - PDZ kontrola dotazy k procesům 2 z 6 10 2020“ dne 14. 10. 2020.

¹⁹⁷ Tuto činnost prováděla pí [REDAKCE] s pí [REDAKCE] (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“ z 14. 10. 2020).

nebyla v rámci této činnosti zohledňována změna zajištění úvěru či BZ v průběhu daného čtvrtletí, resp. přepočítání výše OP byl z důvodu příp. změny zajištění prováděn až na roční bázi (ke konci roku, resp. k 1. 1. následujícího roku). Změna mající dopad na výši OP se tedy mohla projevit i s téměř ročním zpožděním. Uvedené bylo zjištěno u klienta [REDACTED].¹⁹⁸

223. **V důsledku uvedeného se účastník řízení vystavoval riziku podhodnocení tvorby OP, což představovalo porušení povinnosti vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněné v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 85 odst. 1 Vyhlášky, tedy postupoval v rozporu s požadavkem na krytí očekávaných úvěrových ztrát opravnými položkami a rezervami.**

224. Opravné položky k poskytnutým úvěrům byly dle písemné úpravy ve vnitřních předpisech i v praxi účtovány k datu uskutečnění účetního případu, tj. k datu připsání jistiny úvěru na účet klienta (blíže viz část 2.5.2 protokolu).¹⁹⁹ **Vzhledem k tomu, že datum podpisu smlouvy o úvěru či smlouvy o poskytnutí BZ nemusel být shodný s datem čerpání či vystavení bankovní záruky, vystavoval se účastník řízení riziku zpoždění tvorby OP, resp. rezerv k podrozvahovým expozicím. Postup účastníka řízení byl v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky, neboť nezajistil soustavné uplatňování účetních postupů a také nezajistil soulad s požadavky účetních standardů, resp. IFRS 9, a tedy dále v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 84 odst. 2 Vyhlášky.**

225. V praxi při výpočtu opravných položek (stejně tak jako při výpočtu rizikově vážených aktiv) docházelo k uplatnění hodnoty zastavené nemovitosti po datu uzavření zástavní smlouvy, tj. v době, kdy účastník řízení ještě nedisponoval informací z KN o provedení vkladu zástavního práva²⁰⁰. Uvedené bylo zjištěno u klientů: [REDACTED]²⁰¹, [REDACTED]²⁰², [REDACTED]²⁰³, [REDACTED]²⁰⁴, [REDACTED]²⁰⁵ a [REDACTED]²⁰⁶. **Účastník řízení byl v uvedených případech vystaven riziku nedostatečně natvořených OP v důsledku toho, že**

¹⁹⁸ V průběhu roku 2020 došlo k dozajištění úvěru zástavou nemovitosti, nicméně toto dozajištění bylo akceptováno pouze pro výpočet RVA. Pro výpočet OP bude nemovitost využívána až k 1. 1. kdy bude výpočet OP aktualizován - viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“ ze dne 25. 9. 2020.

¹⁹⁹ Výpočet OP probíhal v souborech MS Excel (Dokument „Opravné položky - červen 2020.xlsx“ zaslán emailem „PDZ – kontrola“ dne 22. 7. 2020) a k výpočtu a natvoření OP docházelo ke dni čerpání úvěru (nikoli k datu podpisu úvěrové smlouvy) a obdobně v případě bankovních záruk se OP tvořily ke dni platnosti bankovní záruky (nikoli k datu podpisu smlouvy o poskytnutí bankovní záruky).

²⁰⁰ V době, kdy ještě nedošlo k vkladu zástavního práva na KN (byť se zpětnými právními účinky).

²⁰¹ Zajištění bylo pro výpočet OP použito v 5/2020 a k zápisu zást. práva na KN došlo 18. 6. 2020.

²⁰² Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 12/2019 a k zápisu zást. práva na KN došlo 22. 1. 2020.

²⁰³ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 5/2020 a k zápisu zást. práva na KN došlo 29. 7. 2020.

²⁰⁴ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 12/2018 a k zápisu zást. práva na KN došlo 2. 1. 2019.

²⁰⁵ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 6/2019 a k zápisu zást. práva na KN došlo 8. 10. 2019.

²⁰⁶ Vklad práva byl proveden k 1. 7. 2020, zajištění pro OP bylo použito k 30. 6. 2020. PDZ nedoložila k jakému datu byl proveden vklad práva u ZP k jedné z nemovitostí ([REDACTED]) – doložila jen rozhodnutí z 30. 6. 2020 o tom, že byl vklad práva povolen.

při stanovení výše ztráty zohledňoval i zajištění, u něhož nejméně v době prvotního výpočtu OP nedisponoval/nemusel disponovat potvrzením dokládajícím, že se jedná o zajištění právně účinné a vymahatelné ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 odst. a) a b) Vyhlášky.

226. Vzhledem k nedostatkům týkajícím se nemovité a movité zástavy v podobě korelovaného zajištění, zástavy v druhém pořadí, pojištění zástavy akceptace movitých zástav, jež nenaplnovaly požadavky na uznatelnost zajištění, tj. nebyly v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 písm. a), b), f) Vyhlášky, byl účastník řízení vystaven riziku chybně natvořených OP.
227. Tím, že účastník řízení dostatečně a jednoznačně nedefinoval metodická pravidla pro stanovení ztráty ze znehodnocení pohledávek, podstupoval riziko, že způsoby výpočtu nebudou uplatňovány jednotně, čímž postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 7 Přílohy č. 3 Vyhlášky.
228. Ve vnitřních předpisech nastavený proces výpočtu OP, stejně tak jako uplatňovaná praxe v sobě zahrnovaly riziko nesprávného vyčíslení ztráty ze znehodnocení a tím nedostatečné tvorby opravných položek, což představovalo rozpor s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 85 odst. 1 Vyhlášky.

III. Prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a provádění mezinárodních sankcí

229. Kontrola správního orgánu v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a v oblasti mezinárodních sankcí (ML/FT) byla zaměřena na kontrolu klienta a nastavení rizikového profilu klienta, monitoring transakcí, dodržování mezinárodních sankcí, školení a ŘKS v oblasti AML/CFT a její součástí bylo rovněž prověření kontrolního vzorku 11 klientů (6 právnických osob a 5 fyzických osob – z toho 1 osoba se statusem POP), včetně jimi realizovaných transakcí.
230. Správní orgán identifikoval v činnosti účastníka řízení nedostatky v oblasti dodržování povinností stanovených zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění účinném do 31.12.2020 (dále jen „AML zákon“) a souvisejícími právními předpisy²⁰⁷ (dále též jen „předpisy v oblasti AML/CFT“), přičemž řada zjištěných pochybení účastníka řízení vykazovala systémový charakter.

²⁰⁷ Jedná se zejména o vyhlášku č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění účinném do 30.6.2021 (dále jen „AML vyhláška“) a dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1675 ze dne 14. července 2016, kterým se směrnice (EU) 2015/849 Evropského parlamentu a Rady doplňuje o identifikaci vysoce rizikových třetích zemí se strategickými nedostatky, v platném znění (dále jen „Nařízení Komise“) a zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Sankční zákon“).

231. V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 3. Protokolu o kontrole):

3.1. Systém vnitřních zásad a hodnocení rizik

232. Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření účastníka řízení k naplnění povinností stanovených AML zákonem (dále jen „SVZ“)²⁰⁸ byl reprezentován především vnitřním předpisem *VP_VRK_11.1_171016 Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření – úplné znění*.

233. Správní orgán zjistil, že předložený SVZ²⁰⁹, byl schválen představenstvem účastníka řízení dne 16. 10. 2017 s účinností od 17. 10. 2017.²¹⁰ Vzhledem k datu vypracování a schválení výše uvedeného vnitřního předpisu v něm nebyly²¹¹ promítnuty legislativní změny v oblasti AML/CFT, a to zejména AML vyhláška účinná od 1. 10. 2018, novela AML zákona účinná od 1. 1. 2018 a metodické a výkladové materiály a rozhodnutí ČNB a FAÚ²¹² vydané po tomto datu.

234. Správní orgán dále zjistil, že Hodnocení rizik²¹³, které předložil účastník řízení²¹⁴, bylo schváleno jeho představenstvem dne 7. 7. 2020²¹⁵, nicméně účastník řízení v rozporu s požadavky AML zákona toto nové znění Hodnocení rizik, které je součástí SVZ nedoručil Finančnímu analytickému úřadu (FAÚ).

3.2. Zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta

235. Správní orgán zjistil, že účastník řízení v rámci svého SVZ neupravil postupy pro zjišťování celé vlastnické struktury klienta, resp. povinnost zjišťovat celý řetězec společností vedoucí od klienta k jeho skutečnému majiteli, když na základě příslušného formuláře *KYC / AML (Identifikační formulář – Právnícká osoba*, který tvoří přílohu SVZ, se zjišťovaly ovládající osoba (společník/ci – fyzické osoby/právnícké osoby s více než 25% podílem) a skutečný majitel²¹⁶. Dále bylo zjištěno, že v SVZ účastníka řízení nebyly upraveny postupy pro zjišťování řídicí struktury klienta do 2. řídicí úrovně, tedy

²⁰⁸ Dle smyslu a účelu AML zákona a AML vyhlášky představuje SVZ ucelený systém všech předpisů, metodických pokynů, procesů a systémových opatření.

²⁰⁹ CD doručeno dne 15. 12. 2020; č.j. 2020/143983/CNB/580.

²¹⁰ Přílohy SVZ *Identifikační formulář – fyzická osoba (FO)*, *Identifikační formulář – právnícká osoba (PO)* – oba dokumenty aktualizovány 19. 11. 2018; *Vstupní informace – postup pro úvodní zpracování žádosti o členství – CHECK LIST* – aktualizace 11. 10. 2018; *RF Form (Zjištění Rizikových faktorů – stanovení/aktualizace rizikového profilu)* – aktualizace 19. 11. 2018.

²¹¹ Vyjma příloh SVZ, které byly aktualizovány v průběhu roku 2018 – viz poznámka pod čarou výše.

²¹² Ve smyslu § 5 odst. 1. písm. c) AML vyhlášky.

²¹³ Soubor „*Analýza rizik AML v PDZ – KB – únor 2020*“ byl dle sdělení účastníka řízení vypracován v průběhu ledna a února 2020 v gesci AML officera.

²¹⁴ CD doručeno dne 15. 12. 2020; č.j. 2020/143983/CNB/580.

²¹⁵ Viz dokument *Zápis ze zasedání představenstva Podnikatelské družstevní záložny ze dne 7. 7. 2020*; e-mail „*Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů*“ ze dne 15. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

²¹⁶ Ze vzorku klientských složek vyplynulo, že v praxi účastníka řízení byla vlastnická struktura klienta zpravidla zjištěna.

statutárních orgánů mateřské (ovládající) společnosti či společností, pokud je jím právnická osoba, svěřenský fond nebo jiné právní uspořádání bez právní osobnosti.

236. **Tím, že účastník řízení ve svém SVZ nezavedl odpovídající postupy pro provádění kontroly klienta, jejíž součástí je zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta, a postupy pro stanovení rozsahu kontroly klienta, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 5 písm. c) a d) AML zákona.**

3.3. Faktory zvýšeného rizika a rizikový profil klienta

237. Správní orgán zjistil, že podle bodu 10.2 svého SVZ účastník řízení rozlišoval 3 kategorie klientů: kategorie 1 – Bezpečný klient, kategorie 2 – Sledovaný klient s RF a kategorie 3 – Neakceptovatelný klient, ale dále už zde neupravil konkrétní postupy pro sestavení rizikového profilu klienta a zařazení klienta do jedné z výše uvedených kategorií. Popis kategorizace klienta tak byl pouze obecný a účastník řízení nadto správnímu orgánu sdělil, že se podle ní v praxi nepostupovalo. K vysvětlení postupu sestavení rizikového profilu klienta a jeho zařazení do příslušné rizikové kategorie účastník řízení předložil dokument *PDZ – číselníky.xlsx*²¹⁷ obsahující seznam rizikových faktorů²¹⁸, které zohledňoval při sestavování rizikového profilu klienta a jejich váhu, seznam rizikových činností včetně hodnoty vstupující do výpočtu RF skóre²¹⁹, znaky podezřelého obchodu včetně hodnoty vstupující do výpočtu RF skóre, kategorie klientů s uvedením hodnoty RF skóre, od které je klient do příslušné rizikové kategorie zařazen, stupně rizik, seznam rizikových právních forem včetně hodnot vstupujících do výpočtu RF skóre, seznam rizikových zemí původu včetně hodnot vstupujících do výpočtu RF skóre. Citovaný dokument však neobsahoval konkrétní postupy pro zohlednění některých jiných rizikových faktorů, například „předmět obchodu z nebo do rizikové země“^{220, 221}, a neobsahoval ani postup (vzorec) pro stanovení hodnoty RF skóre, na základě které byl pak klient zařazen do příslušné rizikové kategorie. Z dokumentu rovněž nevyplývalo, kým a kdy byl vypracován, popř. kým a kdy byl schválen, tudíž nebylo ani zřejmé, odkdy byl dokument platný a jeho závaznost. K tomu účastník řízení sdělil²²², že dokument: „nebyl vydán jako vnitřní předpis, je součástí excelovské databáze jako zamčený list s propojeními na další listy.“
238. **Tím, že účastník řízení ve svém SVZ neupravil odpovídající pravidla a postupy pro řádné stanovení rizikového profilu klienta, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 5 písm. c) a d) AML zákona.**

²¹⁷ E-mail „doplnění podkladů po conf. hovoru“ ze dne 7. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

²¹⁸ Seznam rizikových faktorů vstupujících do stanovení rizikové kategorie je taktéž uveden v dokumentu *RF Form; Zjištění rizikových faktorů – stanovení / aktualizace rizikového profilu* (příloha SVZ).

²¹⁹ Interní pojem užívaný účastníkem řízení pro výslednou hodnotu získanou zohledněním všech faktorů zvýšeného rizika.

²²⁰ Např. u tohoto faktoru zvýšeného rizika účastník řízení neupravil, v jakém případě byly transakce z/do rizikových zemí zohledněny v rizikovém profilu klienta a kdy nikoliv.

²²¹ Faktory zvýšeného rizika ve smyslu AML vyhlášky.

²²² E-mail „RE: Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplňující dotaz“ ze dne 16. 2. 2021, č. j. 2021/017500/CNB/580.

Faktor zvýšeného rizika „právní forma klienta“

239. Správní orgán z výše citovaného dokumentu *PDZ – číselníky.xlsx*, konkrétně listu číselník *PDZ – riz. práv formy*, zjistil, že účastník řízení upravil hodnoty pro jednotlivé právní formy tak, že neriziková právní forma představovala hodnotu 1 a nejrizikovější právní forma hodnotu 3. Tyto hodnoty následně vstupovaly do výpočtu RF skóre klienta. Konkrétně pro nadaci a odštěpný závod zahraniční osoby byla stanovena hodnota 2, přičemž správní orgán zjistil, že účastník řízení tento faktor zvýšeného rizika u žádného ze svých klientů s touto právní formou nezohlednil při sestavování rizikového profilu²²³. Zároveň účastník řízení nezahrnul při stanovení hodnot pro právní formu klienta církevní organizaci, přestože tento typ klienta měl ve svém portfoliu^{224, 225}.
240. **Tím, že účastník řízení řádně neuplatňoval pravidla a postupy, podle kterých v průběhu obchodního vztahu stanoví rizikový profil klienta a přitom zohlední jemu známé faktory zvyšující či snižující riziko spojené s klientem, nemohl tak přijmout odpovídající opatření vůči klientovi v návaznosti na jeho rizikový profil a postupoval tak v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 9 odst. 3 AML zákona ve spojení s § 6 písm. a) bod 1 a 2 a písm. b) AML vyhlášky.**

Faktor zvýšeného rizika „rizikový předmět činnosti“

241. Správní orgán zjistil, že účastník řízení v rámci svého SVZ nestanovil povinnost zjišťovat všechny předměty činnosti klienta, který je právnickou osobou. Tato povinnost nevyplývala ani z aktuálního formuláře *KYC / AML pro právnickou osobu*, který je součástí SVZ a v jehož části *Doplňkové informace (PO / FO)* je uveden jen hlavní předmět činnosti u podnikatele. Účastník řízení k tomu uvedl, že v praxi zjišťuje všechny předměty činnosti a že do sestavení rizikového profilu zahrnuje pouze činnosti, o nichž ví, že je klient reálně vykonává, přičemž tuto skutečnost účastník řízení zjišťoval „v rámci vstupního pohovoru s klientem“²²⁶. Klient však takovou informaci v praxi nijak nedokládal. Účastník řízení se tak vystavoval riziku nesplnění povinnosti provést zesílenou kontrolu klienta ve smyslu ustanovení § 9 odst. 4 písm. b) AML vyhlášky v případě, kdy některý z předmětů činnosti klienta - právnické osoby, byl rizikový.
242. **Tím, že účastník řízení ve svém SVZ nezavedl odpovídající postupy pro provádění kontroly klienta, jejíž součástí je zjišťování všech předmětů činnosti klienta, který je právnickou osobou, a odpovídající postupy pro stanovení rozsahu kontroly klienta, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 5 písm. c) a d) AML zákona.**

²²³ Jednalo se o klienty: [redacted], č. členu [redacted]; [redacted], č. členu [redacted]; [redacted], č. členu [redacted] a [redacted], č. členu [redacted] – u tohoto klienta byl nedostatek v průběhu kontroly klientského vzorku odstraněn.

²²⁴ Královská kanonie premonstrátů na Strahově, číslo členu 147.

²²⁵ Církevní organizace byla zahrnuta v seznamu činností (viz dokument *PDZ – číselníky.xlsx*, list číselník *PDZ – činnosti*).

²²⁶ E-mail „RE: Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplňující dotaz“ ze dne 16.2.2021, č. j. 2021/017500/CNB/580.

3.4. Provádění mezinárodních sankcí

243. Správní orgán zjistil, že účastník řízení v rámci svého SVZ neupravil postupy pro provádění mezinárodních sankcí u klienta právnické osoby, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti pro jeho celou vlastnickou strukturu, resp. pro řetězec společností vedoucích ke skutečnému majiteli, a dále pro 2. řídicí úroveň klienta²²⁷.
244. **Tím, že účastník řízení řádně nezavedl postupy pro provádění mezinárodních sankcí u výše uvedených subjektů, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 1 AML zákona ve spojení s § 4 odst. 4 AML vyhlášky.**

3.5. Kontrola klienta v době trvání obchodního vztahu

245. Správní orgán zjistil, že účastník řízení ve svém SVZ nestanovil pravidelné intervaly pro provádění kontroly klienta, respektive aktualizace rizikového profilu klienta v závislosti na jeho rizikovém profilu. Maximální frekvence provádění pravidelné kontroly klienta u kategorie 1 i kategorie 2 byla podle SVZ, bod 5.12. stanovena na 48 měsíců od poslední provedené zaznamenané kontroly s výjimkou případů, kdy klient předložil aktuální údaje v souladu s členskými povinnostmi alespoň jednou ročně²²⁸ či se provedlo jejich ověření při obchodu, v rámci nějž byla dle zákona nebo SVZ povinná kontrola.
246. **Tím, že účastník řízení nestanovil intervaly pro provádění kontroly klienta v závislosti na rizikovém profilu, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 5 písm. c) a d) AML zákona ve spojení s § 7 odst. 3 AML vyhlášky.**
247. Správní orgán zjistil, že účastník řízení v praxi používal databázi klientů²²⁹, kde měl nastavené alerty na provedení pravidelné kontroly klienta na roční bázi pro všechny klienty (tedy bez ohledu na rizikovost klienta) od posledního záznamu o provedení kontroly. Kontrolou klientského portfolia však správní orgán zjistil, že v této užívané

²²⁷ V bodě 20.4.3. SVZ je uvedeno, že relevantní údaje se prověřují: „u klienta Právnické osoby pak členové jejího statutárního orgánu, skutečný majitel a osoby jednající jménem Klienta se Záložnou a osoby s podpisovým právem k účtu.“

²²⁸ Dle sdělení účastníka řízení v e-mailu „RE: Kontrola ČNB - oblast AML/PDZ“ dne 3.2.2021, č.j. 2021/013908/CNB/580 se v případě „pravidelně jednou ročně předkládaných údajů, jedná zejména o povinnosti vyplývající z úvěrových závazků členů – podnikatelských subjektů, kteří mají ve smlouvě o úvěru stanovenu povinnost poskytovat záložně účetní závěrky“. Dle článku VII, odst. 7.2, písm. g) stanov je pak člen povinen neprodleně informovat představenstvo PDZ o změně jakýchkoliv rozhodných skutečností a informací uváděných při nebo v souvislosti se vznikem členství nebo jinak záložnou evidovaných údajů v souladu s platnými právními a vnitřními předpisy záložny, a informace týkající se vzniku nebo podmínek členství a změně identifikačních údajů.

²²⁹ Dle sdělení účastníka řízení (E-mail „RE: Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplňující dotaz“ ze dne 16.2.2021, č.j. 2021/017500/CNB/580) excelovská databáze klientů „Slouží k evidenci aktuálního stavu členů, jejich údajů, dále k evidenci jejich rizikového profilu, kontrol, je umístěna na zabezpečeném serveru záložny, přístup k ní mají členové orgánů záložny (představenstvo, kontrolní komise, úvěrová komise), AML Officer, compliance officer, pracovníci zajišťující evidenci členů.“

excelovské databázi klientů nebyly některé údaje o datu poslední kontroly aktualizovány, byť dle vyjádření účastníka řízení ke kontrole fakticky došlo²³⁰.

248. Tím, že v účastníkem řízení používané databázi klientů, která měla poskytovat informace o aktuálním stavu údajů o klientech a zároveň na ni byly navázány alerty pro provedení kontroly klienta v době trvání obchodního vztahu, nebyly v některých případech tyto informace aktualizovány, vystavoval se účastník řízení riziku neprovedení kontroly klienta v době trvání obchodního vztahu, a tedy postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 9 odst. 1 písm. c) AML zákona ve spojení s § 7 odst. 3 AML vyhlášky.

3.6. Transakční monitoring

249. Součástí kontroly klienta prováděné účastníkem řízení v průběhu trvání obchodního vztahu ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 písm. c) AML zákona, byl monitoring klientských transakcí, který účastník řízení zajišťoval manuálním prováděním svými pracovníky (dále také „transakční monitoring“).

250. Účastník řízení v interním pokynu *Provedení systému AML – neobvykle objemné obchody z 15. 3. 2017*²³¹ stanovil pravidla pro posuzování míry neobvyklosti a neobvykle velkého objemu finančních prostředků, a to v bodě (iv): „transakci na nebo z účtu klienta, která bez patřičného vysvětlení o více než dva řády přesahuje (i) dosavadní nejvyšší transakci klienta, (ii) klientem sdělenou předpokládanou výši transakcí při vzniku obchodního vztahu, (iii) součet transakcí provedených klientem nebo na jeho účet v předešlém účetním/kalendářním roce nebo po sobě jdoucích 12 měsících, (iv) klientem sdělenou nebo záložnou zjištěnou výši celkového obrátu klienta v předešlém účetním/kalendářním roce nebo po sobě jdoucích 12 měsících.“. V bodě (v) bylo dále stanoveno: „bez ohledu na výše uvedené je vhodné prověřit i transakci, která nedosahuje hodnot uvedených v bodě (iv), ale z hlediska jejího objemu bez zjevného důvodu výrazně vybočuje z obvykle klientem realizovaných transakcí.“

251. Správní orgán zjistil, že účastník řízení v nastavení transakčního monitoringu však nezohlednil hotovostní transakce klientů (tj. vklady i výběry).²³² Tyto transakce nemusely splňovat žádné z výše uvedených kritérií a mohly být přitom pro klienta neobvyklé nikoliv svým objemem, ale právě tím, že se jednalo o hotovostní transakci²³³. Řízení rizika hotovostních transakcí²³⁴ je nezbytné řídit odpovídajícími postupy, tedy řádnou identifikací rizika a nastavením přiměřených alertů.

252. V *Hodnocení rizik AML, Analýza 3 – Dle hodnoty obchodu* stanovil účastník řízení konkrétní hodnoty dle produktu/typu transakce. V dokumentu bylo uvedeno, že se jednalo „o teoretickou dolní hranici zvýšeného rizika v KČ - kontrola AML!“. Výše uvedený dokument byl schválen představenstvem účastníka řízení dne 7. 7. 2020 s dále uvedeným

²³⁰ Např. klient ██████████, č. člena ██████ (sledovaný) – datum poslední kontroly 2. 12. 2014 (opravené datum poslední kontroly 9. 7. 2020); ██████████, č. člena ██████ (bezpečný) – datum poslední kontroly 8. 4. 2015 (opravené datum kontroly 5.5.2020); ██████████, č. člena ██████ (bezpečný) – datum poslední kontroly 21. 9. 2011 (opravené datum kontroly 3. 7. 2020).

²³¹ Interní pokyn odkazoval na již neplatný vnitřní předpis (SVZ) VRK-10.1-170313.

²³² Účastník řízení zároveň v rámci kontroly klienta nezjišťoval předpokládaný objem hotovostních transakcí.

²³³ Viz klient ██████████ (č. člena ██████)

²³⁴ Viz Zpráva o prvním kole procesu národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu

požadavkem: „Představenstvo bere na vědomí a schvaluje navrhovaná opatření a k jejich provedení stanovuje: 2) opatření navrhovaná ve vztahu k analýze č. 3 – dle hodnoty obchodu – limitní hodnoty budou promítnuty v interním systému PDZ vedle limitů vyplývajících ze systému AML, budou nastaveny alarmy pro jejich výskyt.“ Účastník řízení ve věci realizace výše uvedených opatření správnímu orgánu sdělil, že: „Tyto alarmy dosud nebyly z technických důvodů v SW nastaveny, neboť byly v jisté formě součástí SW ELBOS, jehož provoz byl z obezřetnostně-technických důvodů ukončen (vady SW řešení s pochybnostmi o spolehlivosti některých funkcionalit), v průběhu roku bylo plánováno jejich začlenění do vlastního SW záložny, zde však čekáme na souhrnné výsledky kontroly ČNB tak, abychom systém mohli komplexně zdokonalit (jde o provázání řady MySQL databázových tabulek ve vazbě na AML procesy, klientskou databázi a platební styk).“

253. Správní orgán tak uzavírá, že účastník řízení v žádném vnitřním předpisu neupravil provádění transakčního monitoringu se zohledněním hodnot obchodu uvedených v hodnocení rizik. Účastník řízení zároveň nenastavil konkrétní postupy pro prošetření transakcí splňujících kritéria uvedená v jeho SVZ.
254. **Tím, že účastník řízení nezavedl odpovídající postupy pro prošetřování transakcí klienta, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 21 odst. 5 písm. c) a d) AML zákona, podle kterého má SVZ zahrnovat postupy pro provádění kontroly klienta a stanovování rozsahu kontroly klienta odpovídající riziku legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu a přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování povinností stanovených AML zákonem.**

3.7. Řídicí a kontrolní systém v oblasti AML/CFT

Hodnotící zpráva

255. V dokumentu *Hodnotící zpráva v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti 2019* vypracovaném AML Managerem účastníka řízení²³⁵ byl uveden následující závěr: „Bylo shledáno, že opatření, postupy, vnitřní předpisy a samotná jejich aplikace pracovníky PDZ jsou na vysoké úrovni, zajišťující v prostředí PDZ a jejich specifik maximální možnou ochranu před zneužitím k legalizaci výnosů nebo financování terorismu. Kontrolní mechanismy, především však důkladné prověřování jak klientů, tak samotných transakcí jsou hloubkové a detailní.“
256. Správní orgán rovněž zjistil v citované Hodnotící zprávě následující skutečnosti. V příloze Hodnotící zprávy bylo uvedeno, že v daném období bylo evidováno 40 interních hlášení podezřelých obchodů. V odpovědi na dotaz, o jaké konkrétní transakce se jednalo, účastník řízení sdělil²³⁶, že: „jde o soubor jak těch transakcí, které byly sledovány v souvislosti např. s kontrolou klienta prováděnou při poskytnutí produktu, tak transakcí, u nichž byla identifikována potřeba jejich prověření, a dále o některé namátkou vybrané transakce zpětně sledované a vyhodnocované při kvartálních / ročních vyhodnoceních AML. Nejde vždy o „podezřelé transakce“ ve smyslu naplnění znaků podezřelého obchodu.“ Z tohoto vyjádření účastníka řízení tedy vyplynulo, že se nejednalo jen

²³⁵ Viz dokument „AML – Hodnotící zpráva v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti - 2019“, CD doručeno dne 15. 12. 2020; č.j. 2020/143983/CNB/580.

²³⁶ Viz E-mail „RE: CNB - kontrola - dotazy z 21.1. – odpovědi ze dne 28.1.2021“, č.j. 2021/013908/CNB/580.

o interní hlášení podezřelého obchodu, ale i o namátkou vybrané transakce a dokládá tak nesoulad skutečného stavu s Hodnotící zprávou.

257. Správní orgán zjistil nesrovnalost i ohledně toho závěru, že dne 21. 3. 2019 se uskutečnilo pravidelné školení všech pracovníků účastníka řízení v oblasti AML. Z předložených podkladů však vyplynulo, že nebyl proškolen pan [REDACTED].
258. **Správní orgán má za to, že výše citované ujištění v Hodnotící zprávě nevypovídalo o skutečném stavu, a v této části Hodnotící zprávy tak nebylo představenstvu účastníka řízení poskytnuto odpovídající zhodnocení SVZ a postupů a opatření v oblasti AML/CFT, což bylo v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 19 odst. 1 AML vyhlášky.**

Poskytování informací České národní bance v souladu s Vyhláškou

259. V souladu s ustanovením § 18 odst. 1, 2 písm. f) a g) Vyhlášky je řídicí orgán povinen schválit a pravidelně vyhodnocovat určitá strategická rozhodnutí, která se týkají mimo jiné vymezení a zásad přístupu povinné osoby k operacím, ve kterých je nebo by mohla být přímo nebo zprostředkovaně zapojena nedostatečně transparentní nebo jinak potenciálně riziková protistrana nebo zeměpisná oblast včetně offshorových center, přičemž povinnosti stanovené povinné osobě v oblasti předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti a boje proti terorismu tím nejsou dotčeny, a vymezení a zásady přístupu povinné osoby k nestandardním operacím, zejména takovým, které jsou ojedinělé a netypické a nejsou běžně realizovány ani jinými poskytovateli finančních služeb. V této souvislosti je povinností účastníka řízení zajistit, aby příslušné orgány včetně kontrolních, výbory, pokud jsou zřízeny, jejich členové a další pracovníci a útvary měli pro své rozhodování a další stanovené činnosti k dispozici informace, které jsou aktuální, spolehlivé a ucelené, jak vyplývá z ustanovení § 23 Vyhlášky. Nadto je účastník řízení povinen podle ustanovení § 115 a § 116 Vyhlášky, informovat Českou národní banku, pokud zaznamená možné významné ohrožení reputace, které má nebo by mohlo mít vliv na výkon činnosti povinné osoby a zároveň o významné trestné činnosti, která může ohrozit nebo ohrožuje výkon její činnosti, a významném trendu v oblasti boje proti legalizaci příjmů z trestné činnosti a financování terorismu, a to bezodkladně.
260. Správní orgán v rámci Kontroly zjistil, že výše uvedené postupy účastník řízení ve svých vnitřních předpisech ani v praxi nenastavil. K tomu účastník řízení uvedl, že „*řídicí orgán PDZ, na základě hodnotících zpráv v oblasti AML, nemusel přijímat žádná nová, zásadní strategická rozhodnutí v oblasti AML/CFT.*“ Dále pak uvedl, že: „*S ohledem na celkovou strategii činnosti a podnikání záložny a geografického i osobního zaměření jejích služeb a členů je uzavírání ujednání mezi záložnou a subjektem netransparentní země eliminováno tím, že záložna na svůj účet uzavírá případná ujednání a smlouvy pouze se subjekty (dodavateli) z ČR a EU, a neuzavírá ujednání s třetími stranami na pokyn klientů.*“²³⁷.
261. **Tím, že účastník řízení ve shora uvedené souvislosti nevymezil své zásady přístupu vyplývající z ustanovení § 18 Vyhlášky, postupoval v rozporu s povinností vztahující se k řídicímu a kontrolnímu systému upřesněnou v ustanovení § 23 odst. 1 Vyhlášky,**

²³⁷ Viz E-mail „Kontrola ČNB – oblast AML/CFT – doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580

tj. tedy v rozporu s požadavkem, aby představenstvo účastníka řízení mělo pro své rozhodování a další činnosti k dispozici informace, které jsou aktuální, spolehlivé a ucelené. Účastník řízení v rámci vnitřních předpisů neupravil postupy a povinnosti směřující k plnění povinnosti informovat ČNB o operacích s vybranými rizikovými protistranami nebo zeměpisnými oblastmi ve smyslu ustanovení § 115 a § 116 Vyhlášky.

Vyjádření účastníka řízení

262. V rámci **Vyjádření k oznámení o zahájení řízení** účastník řízení připustil, že v jednotlivostech nebyly některé jeho činnosti, resp. součásti řídicího a kontrolního systému formálně, tedy písemně, zpracovány způsobem, který by do všech detailů vyhovoval formalistickým požadavkům současné normativní úpravy, která je však primárně normotvůrci zacílena na velké korporátní banky v zájmu ochrany makroekonomického prostředí jako reakce na předchozí finanční krizi a nedostatky zejména v hospodaření některých družstevních záložeh, které vedly k jejich krachu a škodám na straně jejich členů a vkladatelů. **Řadu činností, jejichž úprava eventuálně absentuje v písemném vnitřním předpisu účastníka řízení, však fakticky byla a je účastníkem řízení vykonávána v souladu s příslušnými právními předpisy.**
263. Účastník řízení si je pochopitelně vědom a plně respektuje, že se předmětná právní úprava a požadavky na řídicí a kontrolní systém v ní stanovené se na něho plně vztahují, dovoluje si nicméně poukázat na **základní princip přiměřenosti** ve vztahu k jeho velikosti, počtu pracovníků, počtu členů (klientů), množství a rozsah poskytovaných a poskytnutých služeb.
264. Účastník řízení si dovoluje uvést, že po celou dobu svého fungování, tedy po více než 25 let od udělení povolení působit jako spořitelni a úvěrní družstvo v praxi v rámci veškerých svých činností **postupuje a postupoval vždy obezřetně** jak v nejlepším zájmu povinné osoby, tedy družstevní záložny, tak jejich členů, ochrany a návratnosti jejich vkladů a zodpovědného hospodaření záložny.
265. Za celou tuto dobu **nemusel** účastník řízení ani správní orgány **řešit jakoukoliv stížnost** na způsob, rozsah nebo kvalitu poskytovaných služeb, ani **nemusel** účastník řízení **přistoupit k nucenému vymáhání pohledávek za svými členy** z důvodu případného nesplacení jejich závazků z poskytnutých produktů (úvěrů nebo záruk).
266. Důvodem je dle názoru účastníka řízení mimo jiné i **dodržování původních základních principů a myšlenek družstevního bankovníctví** založeného na vzájemné soudržnosti malého počtu členů - družstevníků, a činnosti záložny zaměřené na jejich podporu a podporu jejich činnosti v případě potřeby a možností takovou podporu na naší družstevní platformě poskytnout.
267. Veškeré činnosti a procesy v záložně byly a jsou vykonávány též na principu **soustavné** (pravda, v řadě případů v kontrolovaném období neformalizované) **komunikaci** jak mezi jejími pracovníky navzájem, tak na komunikaci se členy záložny, kdy naopak nižší míra formalizace, osobní přístup a snaha o minimalizaci administrativní náročnosti byla dosud členy vítána.
268. Jak uvedl účastník řízení již v průběhu Kontroly, **řada zjištěných nedostatků byla též způsobena shodou více okolností**, např. ukončením spolupráce s vývojářem, dodavatelem

a poskytovatelem technické podpory pro účastníkem řízení zaváděný elektronický systém ELBOS, jenž však nebylo možno nasadit do rutinního ostrého provozu.

269. *Na základě kontrol a prověření jak kontrolní komisí, tak interním auditorem a po vzájemných konzultacích napříč útvary účastníka řízení včetně představenstva, bylo rozhodnuto o tom, že vynakládání dalších prostředků na úpravy, opravy, rozšíření a provoz systému ELBOS jsou již z pohledu ochrany vkladů členů a hospodaření účastníka řízení neefektivní. **K ukončení spolupráce s dodavatelem systému ELBOS a jeho odstavení z duplicitního provozu došlo na konci prvního čtvrtletí roku 2020.***
270. *Záložna a její orgány a pracovníci se poté připravovali a hodlali vynaložit své úsilí k **vytvoření a zdokonalení vlastního SW** a s ním souvisejících administrativních procesů, jež by v konečném důsledku (a jako nutný předpoklad pro tvorbu SW) vedly nejdříve též k nutné revizi stávající vnitřní předpisové základny a zejména formálnímu popisu všech relevantních procesů, a tím následně k revizi a naplnění všech požadavků na vnitřní řídicí a kontrolní systém.*
271. *Ruku v ruce s tím však bohužel do celospolečenského fungování zasáhla **krize a omezení způsobené pandemií nákazy Covid-19** a z toho vyplynuvší omezení zejména co do možnosti efektivního každodenního stykání se jak mezi pracovníky navzájem, tak s poskytovateli a zamýšlenými dodavateli zamýšlených komponent systému.*
272. *Dne 5.6.2020 pak byla zahájena Kontrola činnosti účastníka řízení ze strany ČNB, které se pracovníci účastníka řízení plně věnovali s tím, že práce na celkové revizi řídicího, kontrolního a **komunikačního systému včetně vnitřních předpisů byly částečně pozdrženy s očekáváním i výsledku Kontroly tak, aby byly i výsledky kontroly náležitě zohledněny. O tomto záměru byla ČNB informována v průběhu kontrolních jednání.***
273. *Tyto skutečnosti účastník řízení neuvádí proto, že by snad tyto měly primární vliv na obsah skutkových zjištění, ale má za to, že je namístě je uvést pro širší **pochopení případné závažnosti zjištěných nedostatků a zejména účinnou snahu po nápravě.***
274. *Již v průběhu Kontroly vedoucí pracovníci účastníka řízení, především pak představenstvo a členové kontrolní komise, tlumočili správnímu orgánu eminentní **zájem** na tom, aby případné **nedostatky a zjištění** byly ze strany účastníka řízení **co nejdříve a efektivně napraveny.***
275. *Rovněž tak před skončením kontroly i po obdržení Protokolu o kontrole vedoucí pracovníci účastníka řízení tlumočili ČNB, že nehodlají podávat námitky proti Protokolu o kontrole **nikoliv snad z toho důvodu, že by se všemi závěry (zejména pak s generalizujícími závěry o nefunkčnosti nebo absenci řídicího a kontrolního systému) plně souhlasili, ale právě proto, že primárním cílem** vedení i všech pracovníků účastníka řízení je soustředit se v rámci jejich možností, personálních a finančních kapacit (zde tedy opět s primárním zájmem na hospodárné nakládání s prostředky patřícími de facto všem členům - družstevníkům) **na zjednaní nápravy.***
276. *Z obsahu Protokolu je dle účastníka řízení zřejmé, že valná část nedostatků se týká formální stránky procesů a jejich zpětně **rekonstruovatelnosti**. Účastník řízení, jeho vedení i všichni pracovníci si tuto skutečnost uvědomují a jejich úsilí je tak právě zaměřeno na vytvoření uceleného a efektivního systému řízení, kontroly, vnitřní*

komunikace, uchovávání a přístupu k informacím a dokumentům (v první řadě analýzou, popisem a smysluplným nastavením procesů).

277. Účastník řízení tak je přesvědčen, že již samotný průběh a výsledek Kontroly, jakož i **samotné projednání věci** v tomto řízení postačí ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 zákona **k upuštění od uložení správního trestu**, a to zejména **ve spojení s nápravnými opatřeními**, které účastník řízení přijal z vlastního popudu již v průběhu Kontroly, tak s ohledem na nápravná opatření realizovaná v průběhu roku 2021 a další plánovaná nápravná opatření a jejich efektivní promítnutí do činnosti všech pracovníků a orgánů účastníka řízení, jako jsou změny personálního obsazení části orgánů, zvýšení požadavků na časové kapacity výkonu některých činností, komplexní formální úprava základů organizačního uspořádání s jednoznačným vymezením všech kompetencí, odpovědností, informačních toků, oddělení neslučitelných funkcí a důraz na zamezení případnému střetu zájmů, příprava systematických změn zejména ve formální rekonstruovatelnosti jednotlivých činností, a na to vše navazující a s tím související technické a softwarové zabezpečení.
278. Účastník řízení ve svém **Vyjádření II** nad rámec argumentů vznesených již ve Vyjádření k oznámení zahájení řízení (ukončení spolupráce s dodavatelem systému ELBOS na konci prvního čtvrtletí roku 2020; snaha o vytvoření a zdokonalení vlastního SW; krize a omezení způsobené pandemií nákazy Covid-19) popisuje, resp. mnohdy upřesňuje či rozvádí okolnosti vzniku nedostatků. Účastník řízení uvádí, že si **byl vědom potřeby zlepšení a zefektivnění** dosavadního řídicího a kontrolního systému ve spojení s narůstající obezřetnostní regulatorní úpravou a nárůstem požadavků v oblasti sledování a výkaznictví, tak v oblasti procesů **AML/CFT ještě před zahájením Kontroly** ze strany ČNB. Zejména potom v oblasti potřeby zlepšení vnitřního uspořádání a rozdělení kompetencí, efektivního zpracování, sdílení a zpětného vyhledávání informací a dokumentů pro umožnění rychlé zpětné **rekonstruovatelnosti** procesů a přijímaných rozhodnutí, potřeby větší automatizace a zefektivnění řady procesů.
279. Avšak s **ohledem na rozsah a složitost svých činností, velikost členské (klientské) základny nepřesahující 150 členů, a druh a celkový počet nabízených a poskytnutých produktů a jejich objem**, důvodně nepovažoval účastník řízení stav ŘKS za natolik nevyhovující, že by ohrožoval buď návratnost členských vkladů, hospodářskou situaci záložny a její fungování v rozsahu, v jakém jej do té doby od udělení povolení v roce 1996 realizoval, tím méně, že by mohl vést k ohrožení stability finančního trhu nebo důvěry veřejnosti ve finanční sektor ve vztahu k jeho činnostem, a v dobré víře všech pracovníků a členů orgánů předpokládal, že je s to nové požadavky v dohledné době s vynaložením zvýšeného pracovního úsilí všech tehdejších pracovníků naplnit.
280. **Předchozí vedení** účastníka řízení ve složení **předsedy představenstva s bohatými mnohaletými zkušenostmi v bankovním sektoru (██████████)** a **místopředsedy představenstva též s mnohaletými zkušenostmi v bankovním sektoru (██████████)** ve spojení s dalším členem představenstva (██████████), jenž u účastníka řízení úspěšně působil již od roku 2006 (dle jen „předchozí vedení“), se své role zhostilo s vysokou měrou osobního i pracovního nasazení s cílem pojmout do jednotného uceleného a robustního bankovního elektronického systému, který by umožnil nejen podstatné zefektivnění, zrychlení a usnadnění práce celého kolektivu pracovníků účastníka řízení a veškerých procesů včetně administrativních, kontrolních, reportních, evidenčních, úvěrových atd., a zároveň splnění veškerých narůstajících administrativních a obezřetnostních požadavků,

ale též s výhledem na budoucí možné rozšíření spektra a rozsahu činností účastníka řízení ve stále se zostřujícím tržním prostředí na poli finančních služeb představovaných zaváděním moderních technologií, za nimiž dosud účastník řízení pokulhával.

281. **Již v průběhu roku 2019** se však ukázalo, že spolehnutí se na renomovaného dodavatele bankovního software (██████████) a pokusu o implementaci takového globálního softwarového řešení měla předcházet důkladnější analýza personálních i technických možností účastníka řízení a jeho potřeb, zejména však potřeba detailnějšího popisu veškerých pracovních, řídicích rozhodovací a kontrolních procesů a mechanismů, které do té doby byly vykonávány dle sice existující, avšak jak se v průběhu kontroly ČNB ukázalo, nedostatečně podrobné, vnitřní předpisové a metodické úpravy, ale i tak ve svém důsledku náležitě obezřetně a v souladu s platnými právními předpisy.
282. **V rámci kontrolních procesů** byl tento stav monitorován jak kontrolní komisí, tak i ostatními pracovníky, a předchozí vedení bylo jak osobně, tak formou časté emailové komunikace vedené napříč v zásadě všemi pracovníky účastníka řízení včetně členů orgánů se stavem implementace konfrontováno, stejně tak jako jeho dodavatel. (Eskalace požadavků a nedostatků v oblasti správy a administrace členů, AML/CFT, údajů z KYC a kontroly na sankční seznamy, databáze osob, členů, transakcí a reporting apod.)²³⁸
283. Ze strany **kontrolního orgánu** (██████████, ██████████) byla předchozímu vedení soustavně a opakovaně zdůrazňována potřeba věnovat se analýze, revizi a zlepšení a hlavně popisu řídicího a kontrolního systému s poukazem jak na právní úpravu oblasti AML/CFT, tak obezřetnostní vyhlášku a další předpisy. (Podstatná část komunikace s ohledem na místní a personální obsazení účastníka řízení, coby malého týmu pracovníků, probíhala zejména na denní bázi vzájemných schůzek a jednání bez formalizovaných zápisů, i četnou emailovou komunikací, přičemž přikládáme pouze ilustrativní vzorek).
284. Výše uvedené uvádí účastník řízení pro **doložení intenzivního úsilí vynakládané na straně účastníka řízení a všech jeho pracovníků a členů orgánů, vynakládaného v čase již před zahájením Kontroly** k dosažení takového stavu funkčního a provozního prostředí záložny, ale též jejího řídicího a kontrolního systému, který bude jednak v souladu s aktuálními požadavky vyplývajícími z právních předpisů i prováděcích předpisů a nařízením orgánů Evropské unie, a jednak bude adekvátní její velikosti, povaze a rozsahu a složitosti vykonávaných činností.
285. Jako další významné zjištění se v průběhu kontroly ČNB ukázalo **riziko možného vzniku nebo zneužití střetu zájmů** na straně některých pracovníků účastníka řízení (zejm. osoba dosavadního risk managera ██████████) z titulu personálních vazeb na některé členy záložny nebo z titulu poskytnutého zajištění některých úvěrových expozic osobou nebo osobami (tedy členy záložny) s personálním propojením.
286. K tomu si dovoluje účastník řízení zopakovat, že k žádnému **zneužití nebo negativnímu dopadu takového možného střetu zájmu** nedošlo.

²³⁸ Viz např.:

- Přiložená emailová komunikace v rámci záložny ze 12.-13. 8. 2019
- Přiložená emailová komunikace s dodavatelem ██████████@██████████) ze 20.5.2019. Přiložená emailová komunikace v rámci záložny z 3.9.2019
- Přiložená emailová komunikace ze 7.2.2020

287. Účastník řízení nicméně **vnímá** význam tohoto **možného rizika** a v rámci nápravy **přijal a realizuje příslušná** formální (na úrovni řídicích aktů, vymezení působností, stanovení zásad a postupů k zamezení střetu zájmů atd.), metodická, organizační, kompetenční i personální **opatření** k jeho účinnému řízení a eliminaci.
288. Ke dni podání Vyjádření II navíc proběhla další **personální a organizační změna na pozici risk managera, posílení pracovního týmu** v oblasti řízení rizik o osobu bez vazby na stávající členy (klienty) i pracovníky záložny nebo osoby jim blízké, a to nového kvalifikovaného risk managera, a nahrazení [REDAKCE] v jeho funkci.
289. Rovněž došlo pod novým vedením účastníka řízení k **navázání smluvní spolupráce s odbornými externími firmami pro konzultace a poradenství v oblasti řízení rizik a tvorby interních modelů** (spol. [REDAKCE], [REDAKCE]) jež bude využita v rámci realizace nápravních opatření.
290. Pokud jde o identifikovaný **střet zájmů**, resp. **neslučitelnost funkcí v podobě současného výkonu funkce compliance předchozím předsedou kontrolní komise** [REDAKCE], dovoluje si účastník řízení jen ve stručnosti odkázat na dříve sdělené praktické (odbornostní) a personální důvody, jež vedly ke spojení této funkce u [REDAKCE] již před 15 lety a dosavadní dobrou víru a legitimní očekávání ve faktickou nezávadnost tohoto uspořádání, podpořenou opakovaným schválením [REDAKCE] ze strany ČNB pro výkon funkce předsedy kontrolní komise za současného výslovného uvedení kumulace těchto funkcí v podkladech předkládaných pro schválení ČNB.
291. Dále si účastník řízení dovoluje uvést, že i v této oblasti došlo k **významné nápravě** jak ve faktickém i personálním oddělení těchto funkcí, správném organizačním zařazení, tak především v dalším posílení pracovního týmu **o osobu certifikovaného compliance managera** [REDAKCE].
292. V oblasti používaných nástrojů a metod došlo mimo jiné k **pořízení a implementaci nástrojů od společnosti** [REDAKCE] - systém [REDAKCE].
293. Účastník řízení se domnívá, že **stav jeho řídicího a kontrolního systému ke dni 5.6.2020 tak sice vykazoval určité nedostatky, nikoliv však ve smyslu jeho celkové nefunkčnosti, a že nešlo o zásadní systémové nedostatky táhnoucí se napříč všemi prvky řídicího a kontrolního systému, ale spíše o dílčí nedostatky** v jeho ucelenosti, a tento stav nebyl způsoben úmyslným nebo nedbalostním jednáním na straně orgánů a pracovníků záložny, ale současně se vyskytnuvšími okolnostmi, které účastníku řízení do značné míry ztížily možnost samostatně a vlastním úsilím s jeho tehdejšími personálním i technickým možnostmi rychleji zjednat adekvátní nápravu, ke které by sám směřoval.
294. Účastník řízení po zralé úvaze považuje za neúčelné zatěžovat správní orgán jednotlivostmi, které ve svém konečném důsledku nemohou vést k úplné exkulpaci a raději **věnuje veškeré dostupné úsilí a možnosti právě účinnému zjednání nápravy** v zájmu umožnění řádného výkonu a rozvoje nejstarší a dosud tradičním principům družstevního bankovníctví věrné záložny tak, aby bez výhrad plnila veškeré požadavky kladené na ni současnými regulatorními předpisy a nadále obstála v moderním prostředí finančních institucí.

Vyhodnocení správního orgánu

295. Úvodem správní orgán konstatuje, že při svém hodnocení jednání účastníka řízení pro účely tohoto řízení a v něm vydávaného rozhodnutí vyšel ze skutečnosti, že účastník řízení ve skutkové rovině nijak neargumentuje proti jednotlivým zjištěním správního orgánu a sám s ohledem na zmíněné skutečnosti konstatuje jistou míru neformálnosti úpravy některých činností v rámci svého řídicího a kontrolního systému (včetně otázky rekonstruovatelnosti procesů). Účastník řízení si dále rovněž uvědomuje potřebu zlepšení a zefektivnění řídicího a kontrolního systému s využitím zjištění Kontroly.
296. Správní orgán na základě výsledků Kontroly **hodnotil dopad jednotlivých zjištění na celkový chod účastníka řízení**. Účastník řízení je toho názoru, že se jednalo o určité dílčí nedostatky, nikoliv však ve smyslu celkové nefunkčnosti s tím, že nešlo o zásadní systémové nedostatky táhnoucí se napříč všemi prvky řídicího a kontrolního systému. Účastník řízení se rovněž dovolává principu přiměřenosti ve vztahu ke své velikosti, počtu pracovníků, počtu členů (klientů), množství a rozsahu poskytovaných služeb.
297. K hodnocení **závažnosti**, resp. dopadu identifikovaných nedostatků na řídicí a kontrolní systém účastníka řízení, správní orgán uvádí, že hodnotil jednotlivé dílčí nedostatky právě v jejich vzájemných souvislostech a možných důsledcích pro účastníka řízení a z nich plynoucích rizik. Jako podstatné se jevily zejména Kontrolou zjištěné nevhodně nastavené či dokonce zcela absentující právními předpisy stanovené požadavky na řídicí a kontrolní systém, které byly dále umocněny nemožnou vysledovatelností a rekonstruovatelností jednotlivých procesů. V kombinaci s nedostatečnou funkcí kontrolního orgánu, kde docházelo ke koncentraci kompetencí se zvýšeným rizikem střetu zájmů, byla v praxi omezena schopnost v praxi nedostatky a rizika identifikovat.
298. Nedostatky byly Kontrolou identifikovány rovněž ve stěžejní oblasti řízení úvěrového rizika, kde chyběla ucelená metodická úprava pravidel a postupů, dostatečné zabezpečení rekonstruovatelnosti činností a systému uchování informací. Naopak byl patrný nesoulad činností a vnitřních předpisů a nezajištění dostatečných předpokladů pro konzistentní výkon činnosti a soustavné řízení rizik.
299. Ačkoli je činnost účastníka řízení velmi omezená, špatný stav jeho řídicího a kontrolního systému v důsledku nízké míry transparentnosti a rekonstruovatelnosti prakticky ani neumožňoval řádné provedení kontroly ze strany správního orgánu.
300. Závěr o závažnosti pochybení je podpořen i neobvykle vysokou četností kontrolou identifikovaných konkrétních selhání při zajištění funkčnosti řídicího a kontrolního systému, resp. při podílení se na jeho nastavení a vyhodnocování.
301. Nelze nezmínit i markantní nedostatečné personální zajištění činnosti orgánů a klíčových funkcí účastníka řízení.
302. Jednotlivá zjištění se bohužel navzájem umocňují a v žádném případě nelze uvažovat o jejich izolovanosti bez dopadu na celkové nastavení řídicího a kontrolního systému účastníka řízení.
303. Pokud by navíc totiž řídicí a kontrolní systém účastníka řízení byl funkční, zcela jistě by

nastoupil samoregulační mechanismus, který by vedl k identifikaci a včasnému podniknutí kroků nutných k odstraňování problémů.

304. Rozhodujícím kritériem pro posouzení odpovědnosti účastníka řízení za přešůpek není jeho **velikost**, ale závažnost jeho jednání je rozsah a intenzita s jakou účastník řízení porušoval povinnosti stanovené právními předpisy.
305. Nicméně účastníkem řízení namítaná **velikost** (členská (klientská) základna nepřesahující 150 členů, a druh a celkový počet nabízených a poskytnutých produktů a jejich nízký objem) je však mimo jiné zohledněna i samotným zákonodárcem v rámci konstrukce stanovení pokuty, která se odvíjí od výše čistého ročního obratu záložny.
306. K principu **přiměřenosti** správní orgán na tomto místě uvádí, že nutným důvodem přístupu vymezeného jako přiměřeného naplňování požadavků je vysoká různorodost (velikost, organizační struktura, vykonávaná činnost) subjektů podléhajících příslušné regulaci. Zmíněný princip však nelze interpretovat jako rezignaci na naplňování daných regulatorních principů, či na jejich naplňování v podobě, kdy by došlo k popření smyslu a účelu takto nastavených principů.
307. Prvek přiměřenosti je přímou součástí regulatorních pravidel upravujících řídicí a kontrolní systém a nelze z něho dovozovat, že by bylo možné některé ze základních povinností vymezených v ustanovení § 8b zákona o bankách, ve Vyhlášce, či Nařízení (EU) 575/2013 neplnit a případně, že by přiměřenost při naplňování požadavků relevantních právních předpisů na řídicí a kontrolní systém mohla být vykládána jako absence některého ze základních prvků řídicího a kontrolního systému či jako nefunkčnost některé ze složek řídicího a kontrolního systému.
308. Příslušnými předpisy stanovené požadavky na řídicí a kontrolní systém, resp. požadavky na jeho ucelenost, účinnost a funkčnost, mají ve svém důsledku význam zejména i pro samotného účastníka řízení, když mu umožňují zejména bezpečné fungování, coby úvěrové instituce, kdy je zcela bez pochyby, že s ohledem na náplň činnosti je na místě vyšší míra regulace a to i vnitřních poměrů, než u jiných obchodních korporací. Tedy byt' i dobře míněná **neformálnost** panující v nastavení procesů, zde nemá místo.
309. K účastníkem řízení deklarovaným krokům činěným k odstranění identifikovaných nedostatků a ke **zjednání žádoucí nápravy** správní orgán přihlédl jako k polehčující okolnosti. Přihlédl k nim potom i zejména při formulaci souvisejících personálních opatření, která byla uložena v samostatných řízeních s cílem urychleného odstranění neuspokojivého stavu řídicího a kontrolního systému účastníka řízení (tam, kde bylo možno dovodit osobní odpovědnost), tedy k eliminaci podstupovaných i hrozících rizik a tedy za účelem zabezpečení naplňování požadavku na obezřetný výkon činnosti v souladu s právními předpisy. Došlo tak právě k zohlednění aktivního podílu těch osob, které jsou v nápravném procesu v roli hybatelů, jež se významnou měrou podílejí na zpracování analýz, formulování a realizaci opatření k odstranění identifikovaných nedostatků či jsou nositeli znalostí vnitřního fungování účastníka řízení a potažmo kontinuity fungování účastníka řízení.
310. Nad to je namístě rovněž podotknout, že účastníkem řízení deklarovaná a přijatá opatření směřující k odstranění zjištěných nedostatků nemají na Kontrolou identifikovaný skutkový stav vliv, neboť jsou, byt' žádoucí a nutnou, ale toliko následnou reakcí

na správním orgánem zjištěné nedostatky. Jak bylo již řečeno, ke zjednání nápravy nicméně správní orgán přihlédl při určení výše pokuty jako k jednomu z důležitých kritérií.

311. K argumentaci ohledně **absence vzniku škodlivých následků** (neexistencí stížností na činnost či nutnosti vymáhání pohledávek za členy; neexistencí zneužití nebo negativního dopadu možného střetu zájmu) nelze v tomto případě plně přihlédnout, neboť v případě přestupku, kdy řídicí a kontrolní systém nespĺňuje všechny stanovené požadavky, se jedná o čistě ohrožovací přestupek, který je spáchán již prostým vyvoláním reálného ohrožení zákonem chráněného zájmu a vznik škodlivého následku pro naplnění skutkové podstaty dotčeného přestupku není zákonem požadován.
312. Účastníkem řízení navrhované **pouhé samotné projednání věci** správní orgán v tomto konkrétním případě nepovažuje za dostačující vzhledem k rozsahu a závažnosti zjištěných nedostatků. Blíže se této otázce správní orgán věnuje v odůvodnění pokuty v závěru tohoto rozhodnutí.
313. Nelze tedy než konstatovat, že žádný z účastníkem řízení vznesených argumentů a vysvětlení není takové povahy, že by došlo k vyvrácení či zpochybnění správním orgánem v rámci Kontroly učiněných zjištění a z nich plynoucích závěrů. Účastník řízení rovněž ani neuvádí žádné nové skutečnosti, na jejichž základě by bylo možno dosavadní poznatky a závěry přehodnotit. Nicméně správní orgán v rámci úvahy ohledně výše uložené pokuty v maximální možné míře zohlednil účastníkem řízení deklarované a činěné kroky směřující ke zjednání nápravy a dále rovněž i jeho aktivní a konstruktivní přístup, který zastával v průběhu celého řízení.

Odůvodnění pokuty

314. Zákon o družstevních záložnách zmocňuje správní orgán, aby v případě zjištění porušení nebo nedodržení povinností stanovených tímto zákonem uložil dohlíženému subjektu opatření k nápravě a za spáchaný přestupek pokutu. V posuzovaném případě se jako prostředek, který zajistí splnění individuálně a generálně preventivního²³⁹ i represivního účelu trestu jeví **uložení pokuty** podle ustanovení § 27b odst. 4 písm. d) zákona o družstevních záložnách.
315. Správní orgán zohlednil obecný princip sankcionování plynoucí zejména z ustanovení čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, které stanoví, že se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, přičemž pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější. Z toho důvodu správní orgán porovnal právní úpravu účinnou v době spáchaní přestupku (zákon o družstevních záložnách ve znění účinném do 30.9.2020) s právní úpravou účinnou v době vydání rozhodnutí.
316. Správní orgán neshledal, že by některá z pozdějších právních úprav byla pro účastníka řízení příznivější. V případě zákona o družstevních záložnách ve znění účinném do 30.9.2020 došlo novelou provedenou zákonem č. 338/2020 Sb. k upřesnění povinnosti

²³⁹ Cílem ukládané pokuty je nejen potrestat účastníka řízení, ale též přimět ho do budoucna k zajištění důslednějšího plnění povinností plynoucích mu ze zákona o bankách. Současně v rámci generální prevence dává správní orgán všem subjektům najevo, že porušení právních předpisů takového charakteru hodnotí jako závažný správní delikt, jehož následkem je uložení peněžitého postihu.

stanovené § 7a odst. 2, kdy slovo „charakteru“ bylo nahrazeno slovem „povaze“ a na konci textu odstavce byla doplněna slova „v jeho celku i částech“. Ostatní povinnosti, jejichž porušení je v tomto rozhodnutí vytýkáno, byly a jsou po obsahové stránce shodné ve všech posuzovaných zněních zákona. V případě zákona o družstevních záložnách ve znění účinném do 30.9.2021 došlo novelou toliko k formální změně označení odstavce stanovujícího výši pokuty, a to v důsledku vložení nového písmene v rámci daného odstavce²⁴⁰.

317. Správní orgán v daném případě nepovažuje **pouhé projednání věci** ve správním řízení a upuštění od uložení správního trestu podle ustanovení § 43 zákona o přestupcích za dostatečně účinné, a to vzhledem k závažnosti spáchaného přestupku, ale za vhodný správní trest považuje právě uložení pokuty.
318. Výchozím předpokladem pro uložení pokuty za přestupek je skutečnost, že správní orgán prokázal, že k jeho spáchání ze strany účastníka řízení skutečně došlo. V posuzovaném případě má správní orgán s ohledem na výše uvedené za prokázané, že se účastník řízení dopustil přestupku podle ustanovení § 27b odst. 2 písm. a) zákona o družstevních záložnách.
319. Správní orgán se dále zabýval také skutečností, zda nedošlo k **zániku odpovědnosti**, respektive promlčení projednávaného přestupku. Podle § 30 a 31 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o ČNB²⁴¹ promlčecí doba činí 5 let. K zániku odpovědnosti tak u projednávaného přestupku nedošlo.
320. Za přestupek smyslu ustanovení § 27b odst. 2 písm. a) zákona o družstevních záložnách lze uložit podle ustanovení § 27b odst. 4 písm. d) téhož zákona pokutu do dvojnásobku výše neoprávněného prospěchu, jde-li o přestupek podle odstavce 2 a spáchala-li ho právnická osoba; není-li možné výši neoprávněného prospěchu zjistit, lze uložit pokutu do výše 10 % čistého ročního obrátu dosaženého právnickou osobou za bezprostředně předcházející účetní období, který zahrnuje položky uvedené v čl. 316 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013.
321. Vzhledem k tomu, že otázka neoprávněného prospěchu nebyla předmětem tohoto řízení, přistoupil správní orgán k uložení pokuty dle výše čistého obrátu. Zákon však nestanoví, k jakému okamžiku se má bezprostředně předcházející účetní období vztahovat. Zda jde o okamžik (i) spáchání přestupku, či o okamžik (ii) zahájení řízení, či okamžik (iii) vydání rozhodnutí. Z důvodu opatrnosti proto správní orgán posoudil horní hranici možné pokuty (odpovídající 10 % čistého ročního obrátu) ke všem třem výše zmíněným okamžikům. Čistý roční obrát dosažený účastníkem řízení ad (i) za rok 2019 činil 16 671 000 Kč, ad (ii) za rok 2020 činil 30 274 000 Kč a ad (iii) za rok 2021 činil 17 365 000 Kč. V daném případě tedy horní hranice možné pokuty činí ad (i) 1 667 100 Kč, ad (ii) 3 027 400 Kč a ad (iii) 1 736 500 Kč. Správní orgán konstatuje, že uložení pokuty ve výši 200 000 Kč nebyla překročena horní hranice možné pokuty ani v jednom z v úvahu přicházejících okamžiků.

²⁴⁰ Viz změnový zákon 353/2021 Sb., část druhá, článek III., bod 143: „V § 27b odst. 4 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní: ...“

²⁴¹ U přestupku, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto anebo jiného zákona nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 1 000 000 Kč, činí promlčecí doba 5 let. Byla-li promlčecí doba u tohoto přestupku přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 10 let od jeho spáchání.

322. Správní orgán se při rozhodování o uložení sankce v tomto správním řízení nejdříve zabýval možnými důvody pro zproštění odpovědnosti účastníka řízení za porušení právních povinností. K možné **liberaci** účastníka řízení dle § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že mu nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by účastník řízení vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupku zabránil. Skutečnost, že účastník řízení na základě výsledků Kontroly deklaroval přijetí řady opatření k nápravě, pak není liberačním důvodem, pro který by mělo dojít k zastavení řízení, když bylo současně zjištěno, že jednáním účastníka řízení skutečně došlo ke spáchání přestupku. Nad rámec výše uvedeného lze dodat, že správní trestání nezná pojem „účinná lítost“, čili skutečnost, že daný subjekt přijal nápravná opatření, neznamená automaticky, že jeho odpovědnost za správní delikt zaniká a že mu tedy nemůže být uložena pokuta
323. Podle ustanovení § 37 přestupkového zákona se při určení výměry trestu přihlídnou zejména k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, u právnické osoby k povaze její činnosti a u trvajících přestupku k tomu, zda k části jednání, jímž byl přestupek spáchán, došlo za účinnosti zákona, který za přestupek stanovil správní trest mírnější než zákon, který byl účinný při dokončení tohoto jednání.
324. Ustanovení § 38 potom říká, že povaha a závažnost přestupku je dána zejména mimo jiné významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku a délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.
325. K **povaze a závažnosti** daného přestupku správní orgán uvádí, že jeho objektem, tedy **zákonem chráněným zájmem**, za který správní orgán ukládá správní trest, je zájem na řádném a bezpečném fungování družstevní záložny v systému úvěrových institucí České republiky.
326. Celkový rozsah zjištěného porušení svědčí o tom, že se v případě účastníka řízení jednalo o **neplnění řady povinností** stanovených zákonem o družstevních záložnách.
327. **Následkem** jednání účastníka řízení bylo bezprostřední ohrožení tohoto zákonem chráněného zájmu. Pokud jde o **účinek** protiprávního jednání účastníka řízení, k naplnění skutkové podstaty přestupku spáchaného účastníkem řízení dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě vede jednání účastníka řízení ke vzniku škody na majetku třetích osob či nikoli. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za dotčený přestupek není třeba vzniku škody.
328. Z hlediska **způsobu**, jakým se účastník řízení dopustil protiprávního jednání, správní orgán konstatuje, že šlo o jednání komisivní i omisivní povahy, tedy porušení zákonné povinnosti jak konáním, tak i opomenutím.
329. K **okolnostem**, za nichž byl přestupek spáchán, správní orgán uvádí, že účastník řízení v roce 2021 omezil svou úvěrovou činnost, v důsledku čehož nebyl schválen a poskytnut žádný nový úvěr. K 31.12.2021 eviduje účastník řízení 5 úvěrů s aktuální nesplacenou jistinou ve výši 52 490 529,97 Kč a dále má účastník řízení poskytnuto 6 bankovních

záruk v celkové výši 18 190 748,26 Kč a 1 bankovní záruku ve výši 6 577 EUR. Počet členů k 31.12.2021 činil 135 osob.

330. V segmentu družstevních záložen působilo k 31.12.2021 celkem sedm subjektů. Průměrný počet členů družstevní záložny tak k 31.12.2021 činil 1631 osob a průměrná výše poskytnutých úvěrů činila ke stejnému datu 832,4 mil. Kč²⁴². Účastník řízení tak v rámci srovnání s ostatními družstevními záložnami patří k nejmenším subjektům na trhu.
331. **Okolností zvyšující závažnost jednání účastníka řízení** je nepochybně skutečnost, že v průběhu Kontroly byly zjištěny nedostatky v řídicím a kontrolním systému **napříč všemi oblastmi činností** účastníka řízení, z nichž řada byla **systémového charakteru**. Podnikání družstevní záložny je z podstaty věci bezesporu specifickou činností, která vyžaduje vysoký stupeň odbornosti, profesionality a pečlivosti. Právě toto specifikum s sebou nese vysoké nároky na plnění všech povinností plynoucích z právních předpisů.
332. Jako k **polehčující okolnosti** přihlédl správní orgán v souladu s ustanovením § 39 přestupkového zákona ke skutečnosti, že účastník řízení nebyl správním orgánem zatím trestán.
333. Účastníkem řízení deklarovaná a přijatá opatření směřující k odstranění zjištěných nedostatků nemají na Kontrolou identifikovaný skutkový stav vliv, neboť jsou, byť žádoucí a nutnou, ale toliko následnou reakcí na správním orgánem zjištěné nedostatky. Ke zjednání nápravy nicméně správní orgán přihlédl při určení výše pokuty jako k významně polehčující okolnosti.
334. Vzhledem k **povaze činnosti účastníka řízení**, tedy poskytování služeb v rozsahu uděleného povolení, kdy družstevní záložna spravuje cizí svěřené peněžní prostředky, jedná se v případě zjištěného pochybení spočívajícího v okolnosti, že řídicí a kontrolní systém účastníka řízení nesplňuje všechny požadavky stanovené tímto zákonem a příslušným nařízením, o porušení jedné z nejzákladnějších povinností, kterou má družstevní záložna obecně, tedy povinnost vytvořit a zabezpečit právním předpisům odpovídající podmínky pro svůj řádný chod. Jedná se o povinnost, jejíž porušení může mít ve svém důsledku velmi negativní vliv na důvěru jak v konkrétní družstevní záložnu, tak i celý sektor družstevních záložen, potažmo i úvěrových institucí.
335. Účastník řízení svým konáním ohrozil zájmy chráněné zákonem o družstevních záložnách, a jedním z účelů ukládané pokuty je proto zejména účastníka řízení upozornit na nutnost věnovat napříště patřičnou a dostatečnou péči a pozornost všem zákonným povinnostem. Správní orgán má za to, že pokuta, i když je uložena v dolní polovině zákonem vymezeného rozpětí, tento svůj preventivní účel naplní.
336. Správní orgán se ve správním řízení rovněž zaobíral majetkovými poměry účastníka řízení, přičemž zjistil, že k datu 31.12.2021 činil vlastní kapitál účastníka řízení 73 954 000 Kč.
337. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem správní orgán rozhodl uložit účastníku řízení pokutu podle ustanovení § 27b odst. 4 písm. d) zákona o družstevních záložnách. Správní orgán považuje pokutu vyměřenou ve výroku tohoto rozhodnutí za přiměřenou intenzitě zjištěného pochybení, resp. ostatním relevantním okolnostem projednávaného

²⁴² https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-finančni-trh/galleries/souhrne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2021_cz.pdf

případu.

338. Ze všech výše uvedených důvodů rozhodl správní orgán tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění povinnosti hradit náklady řízení

339. Dle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal řízení porušením své právní povinnosti, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je pak na základě zmocnění obsaženého v § 176 správního řádu stanovena vyhláškou č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky pak vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.

340. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené řízení bylo, jak je podrobně popsáno výše, vyvoláno porušením právních povinností účastníka řízení, uložil správní orgán účastníkovi řízení povinnost nahradit paušální částkou ve výši 1 000 Kč náklady tohoto řízení.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 správního řádu ve spojení s ustanovení § 28a odst. 5 zákona o družstevních záložnách podat rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Rozklad nemá odkladný účinek. O rozkladu rozhoduje bankovní rada České národní banky. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 téhož zákona 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky